

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU, KOJA SE
ZAVRŠILA 31. DECEMBRA 2024. GODINE

S A D R Ź A J

Strana

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja	1
Izvještaj nezavisnog revizora	2
Izvještaj o dobitku ili gubitku i ostalom ukupnom rezultatu	7
Izvještaj o finansijskom položaju	8
Izvještaj o promjenama na kapitalu	9 - 10
Izvještaj o tokovima gotovine	11
Napomene uz finansijske izvještaje	12 - 97

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za pripremu i odobravanje godišnjih finansijskih izvještaja

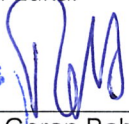
Uprava Banke dužna je pripremiti finansijske izvještaje za svaku poslovnu godinu, koji daju istinit i vjeran prikaz finansijskog položaja Banke, te rezultata njenog poslovanja i novčanog toka u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku omogućuju pripremanje finansijskih izvještaja s opravdanom tačnošću. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka, koji su joj u razumnoj mjeri dostupni, kako bi joj omogućili očuvanje imovine Banke, te sprečavanje i otkrivanje prevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir takvih računovodstvenih politika, koje će biti u skladu sa važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih odluka i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja na principu neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Banka nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

Uprava je dužna podnijeti na usaglašavanje Nadzornom odboru godišnje finansijske izvještaje Banke, nakon čega Nadzorni odbor odobrava podnošenje godišnjih finansijskih izvještaja Skupštini akcionara na usvajanje.

Finansijski izvještaji na stranama od 12. do 97. odobreni su od strane Uprave za objavu, kao i za podnošenje Nadzornom odboru, 17. aprila 2025. godine te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

U ime i za NLB banku a.d. Banja Luka:

 Ljiljana Krsman Član Uprave		 Goran Babić Predsjednik Uprave
--	--	--

Izveštaj nezavisnog revizora

Akcionarima NLB Banke a.d. Banja Luka

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja NLB Banke a.d. Banja Luka („Banka”), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2024. godine, izvještaj o dobitku ili gubitku i ostalom ukupnom rezultatu, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za tada završenu godinu, te napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak materijalnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i objektivno prikazuju finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2024. godine i njenu finansijsku uspješnost i njene novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju u odjeljku *Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Banke u skladu s *Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom)* i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Izveštaj nezavisnog revizora Akcionarima NLB Banke a.d. Banja Luka (nastavak)

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom prosuđivanju, od najveće važnosti za našu reviziju finansijskih izvještaja za tekući period. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Umanjenje vrijednosti kredita i plasmana komitentima

Na dan 31. decembra 2024. godine, bruto vrijednost datih kredita i plasmana komitentima: 1.298,8 miliona KM, pripadajuće umanjenje vrijednosti: 37,8 miliona KM i gubici od umanjenja vrijednosti priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku za tada završenu godinu: 1,7 miliona KM (31. decembar 2023.: bruto vrijednost datih kredita i plasmana komitentima: 1.126,0 miliona KM, pripadajuće umanjenje vrijednosti: 35,7 miliona KM i gubici od umanjenja vrijednosti priznati u izvještaju o dobiti ili gubitku za tada završenu godinu: 0,4 miliona KM).

Vidjeti Značajne računovodstvene politike, Napomenu 3.24 Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja, Napomenu 18 Krediti i plasmani komitentima, te Napomenu 4.2.1 Kreditni rizik.

Ključno revizijsko pitanje	Kako je naša revizija adresirala pitanje
Umanjenje vrijednosti predstavlja najbolju procjenu Uprave o očekivanim kreditnim gubicima (eng. „ECLs“) unutar kredita i plasmana komitentima (zajedno, „kreditni“, „izloženost“) na izvještajni datum. Usredotočili smo se na navedeno područje s obzirom da određivanje iznosa umanjenja vrijednosti zahtjeva kompleksne i subjektivne procjene i pretpostavke od strane Uprave. Banka obračunava ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo Republike Srpske („ABRS“), koja objedinjuje zahtjeve MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ sa propisanim minimalnim zahtjevima za rezervisanje od strane ABRS-a. Umanjenje vrijednosti prihodujućih izloženosti (Nivo kreditnog rizika 1 i Nivo kreditnog rizika 2 po hijerarhiji računovodstvenog okvira) i Nivo kreditnog rizika 3 za pojedinačne izloženosti ispod 100 hiljada KM određuju se temeljem tehnika modeliranja koje se oslanjaju na ključne parametre kao što su vjerovatnost nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. PD), izloženost u trenutku statusa neispunjenja obaveza (eng. EAD) i gubitak zbog nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. LGD), uzimajući u obzir istorijsko iskustvo, prepoznavanje izloženosti kod kojih je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta i informacije o predviđanjima budućih kretanja (zajedno „kolektivno umanjenje vrijednosti“)	Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, obavljene, gdje je to bilo primjenjivo, uz pomoć naših stručnjaka za upravljanje finansijskim rizicima („FRM“) i informacione tehnologije („IT“), između ostalog, uključivale su: • Pregled Bančinih metodologija umanjenja vrijednosti te procjenu njihove usklađenosti sa relevantnim zahtjevima regulatornog okvira i okvira za finansijsko izvještavanje. Kao dio toga, identifikovali smo relevantne modele, pretpostavke i izvore podataka, i procijenili da li su modeli, pretpostavke, podaci i njihova primjena odgovarajući u kontekstu navedenih zahtjeva. Takođe smo preispitali adekvatnost nivoa detalja same metodologije sagledavanjem faktora relevantnih za Banku; • Postavljanje relevantnih pitanja osoblju banke zaduženom za upravljanje kreditnim rizikom, finansije i informacione tehnologije kako bi se steklo razumjevanje procesa rezervisanja, IT aplikacija koje se koriste u tom procesu, ključnih izvora podataka i pretpostavki koje se koriste u modelu ECL-a. Takođe, ocjenjivanje i testiranje kontrolnog okruženja informacionih tehnologija banke u vezi sa bezbjednošću podataka i pristupom. • Testiranje dizajna, implementacije i operativne efikasnosti odabranih internih kontrola vezanih uz odobravanje, evidentiranje i praćenje kredita, uključujući one kontrole koje se odnose na identifikaciju značajnog povećanja kreditnog rizika, gubitaka i nastanka neispunjavanja obaveza, primjerenost klasifikacije izloženosti na prihodujuće i neprihodujuće, izračun dana kašnjenja, procjenu kolaterala i izračun umanjenja vrijednosti.

Izveštaj nezavisnog revizora Akcionarima NLB Banke a.d. Banja Luka (*nastavak*)

Ključna revizijska pitanja (*nastavak*)

Ključno revizijsko pitanje (*nastavak*)

Očekivani kreditni gubici za Niko kreditnog rizika 3 (neprihodujuće) izloženosti (jednako ili iznad 100 hiljada KM) procjenjuju se na individualnoj osnovi temeljem analize diskontovanih novčanih tokova. Ovaj proces uključuje subjektivnost i oslanjanje na niz značajnih pretpostavki, uključujući i očekivane prilive od realizacije pripadajućeg kolaterala i minimalnog perioda potrebnog za prodaju kolaterala, kao i specifična pravila ABRS-a u pogledu primjene različitih stopa gubitaka.

Iako je ekonomsko okruženje u 2024. godini pokazalo mješovite znakove stabilizacije, i dalje postoje inherentne neizvjesnosti, posebno u vezi sa određenim tržištima i pretpostavkama o kreditnom riziku.

U svjetlu navedenih faktora, smatrali smo da je umanjenje vrijednosti kredita i potraživanja povezano sa značajnim rizikom od materijalno pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima, što je zahtijevalo našu pojačanu pažnju tokom revizije.

U skladu s tim, smatrali smo da je ovo područje ključno revizijsko pitanje.

Kako je naša revizija adresirala pitanje (*nastavak*)

- Za umanjenja vrijednosti koje se računa na kolektivnoj osnovi:
 - Preispitivanje ključnih parametara rizika (PD, EAD i LGD) koji se primjenjuju u kolektivnom ECL modelu, pozivajući se na istorijske ostvarene gubitke Banke zbog nastanka neispunjenja obaveza, a takođe uzimaju u obzir eventualna potrebna prilagođavanja kako bi se uključile očekivane promjene u okolnostima;
 - Pribavljanje relevantnih informacija o predviđanjima budućih kretanja i makroekonomskim projekcijama korištenim od strane Banke u procjeni očekivanih kreditnih gubitaka i nezavisna procjena tih informacija potvrđujući navode Uprave ispitivanjem javno dostupnih informacija;
 - Procjena ključnih slojeva ECL modela koji koristi Banka (eng. ECL model overlays) koje koristi Banka, primjenom našeg znanja o industriji i našeg razumijevanja trenutnog makro-ekonomskog okruženja;
- Za umanjenja vrijednosti koja se računaju na individualnom nivou:
 - za odabrani uzorak izloženosti, uzimajući u obzir poslovanje klijenta, tržišne uslove i istorijat plaćanja; kritičko procjenjivanje postojanja bilo kakvih pokretača za razvrstavanje u Nivo kreditnog rizika 2 ili Nivo kreditnog rizika 3, pozivanjem na prateću dokumentaciju (kreditne datoteke) i kroz razgovor s kreditnim službenicima i osobljem za upravljanje kreditnim rizikom.
- Za umanjenje vrijednosti u cjelini:
 - Razmatranje adekvatnosti priznatih očekivanih kreditnih gubitaka u odnosu na različite minimalne zahtjeve za rezervisanja propisane od strane ABRS;
 - Kritičko procjenjivanje adekvatnosti cjelokupnih rezervacija za umanjenje vrijednosti, uključujući udio bruto neprihodujućih izloženosti u ukupnim bruto kreditima i pokrivenosti neprhodujućih izloženosti rezervacijama.
 - Ispitivanje da li objave u finansijskim izvještajima Banke u vezi sa umanjenjem vrijednosti i objave povezane s kreditnim rizikom na odgovarajući način uobziruju relevantne kvantitativne i kvalitativne zahtjeve primjenjivog okvira finansijskog izvještavanja.

Izvještaj nezavisnog revizora

Akcionarima NLB Banke a.d. Banja Luka (*nastavak*)

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže Godišnji izvještaj ali ne uključuju finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj o njima. Ostale informacije se očekuju da nam budu dostupne nakon datuma izdavanja revizorskog izvještaja.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije i mi nećemo izraziti bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno protivrječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane.

Kada pročitamo ostale informacije, ukoliko zaključimo da iste sadrže materijalno značajnu grešku, dužni smo da ovu stavku komuniciramo onima koji su zaduženi za upravljanje.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj, i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške i izdati izvještaj revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajni, ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazanje internih kontrola.

Izvještaj nezavisnog revizora Akcionarima NLB Banke a.d. Banja Luka (nastavak)

Revizorove odgovornosti za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti Upravinog korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugu i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

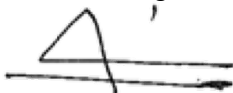
Mi takođe dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima vezanim za nezavisnost i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koje se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i s toga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprečava javno objavljivanje pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba komunicirati u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobit javnog interesa od takvog saopštavanja.

Angažovani partner u reviziji, koja je rezultovala ovim izvještajem nezavisnog revizora je Vedran Vukotić.

KPMG B-H d.o.o. za reviziju
Podružnica Banja Luka
Ovlašteni revizori

Svetozara Markovića 5
78000 Banja Luka
Bosna i Hercegovina

Manal Bećirbegović
Izvršni direktor

17. april 2025. godine

Vedran Vukotić
Ovlašteni revizor

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2024.
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)

Izvještaj o dobitku ili gubitku i ostalom ukupnom rezultatu

	Napomena	Godina završena 31. decembra	
		2024.	2023.
Prihodi od kamata po efektivnoj kamatnoj stopi	5a	84.831	70.724
Prihodi od kamata koji se ne obračunavaju po efektivnoj kamatnoj stopi	5a	155	271
Prihodi od kamata		84.986	70.995
Rashodi od kamata	5b	(8.100)	(6.846)
Neto prihodi od kamata		76.886	64.149
Prihodi od naknada i provizija	6a	47.140	43.632
Rashodi od naknada i provizija	6b	(15.147)	(15.246)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija		31.993	28.386
Neto prihod od kursnih razlika	7	2.091	2.056
Ostali prihodi iz poslovanja	9	1.283	1.069
Ukupni operativni prihodi		112.253	95.660
Neto rashod efekta modifikacije		(719)	(1.022)
Neto rashodi od umanjenja vrijednosti i rezervisanja finansijskih instrumenata	13a	(1.149)	(232)
Neto (gubici)/dobici od ostalih rezervisanja	13b	(1.050)	112
Neto gubici od promjene vrijednosti ne-finansijske imovine	8	(1.108)	(91)
Troškovi zaposlenih	10	(26.913)	(22.345)
Troškovi amortizacije	21a,b	(4.085)	(3.493)
Administrativni i opšti troškovi poslovanja	11	(13.153)	(10.774)
Ostali rashodi iz poslovanja	12	(1.987)	(3.802)
Ukupni operativni rashodi		(50.164)	(41.647)
Dobit prije oporezivanja		62.089	54.013
Porez na dobit	14	(5.649)	(4.892)
Promjene na odloženim porezima	14	(38)	65
Neto dobit		56.402	49.186
Ostali ukupni rezultat			
<i>Stavke koje naknadno mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha u budućim periodima</i>			
Neto dobiti/(gubici) od fer vrednovanja HOV kroz ostali ukupan rezultat		3.999	(5.451)
Efekti ispravke vrijednosti HOV kroz ostali ukupan rezultat	20	(517)	(547)
Odloženi porezi po osnovu stavki ostalog finansijskog rezultata	14	(348)	600
<i>Stavke koje neće biti reklasifikovane u bilansu uspeha u budućim periodima</i>			
Aktuarski dobiti/(gubici)		(195)	4
Odloženi porezi po osnovu stavki ostalog finansijskog rezultata	14	60	3
Ukupan finansijski rezultat		59.401	43.795
Osnovna/ razrađena zarada po akciji	15	0,91	0,79

Računovodstvene politike i ostale napomene na stranama od 12 do 97 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2024.
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)

Izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembar 2024. godine

	Napomena	31.12.2024.	31.12.2023.
Aktiva			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne Banke	16	208.306	128.622
Obavezna rezerva kod Centralne Banke		199.120	179.116
Finansijska imovina po amortizovanom trošku			
Kredit i plasmani bankama	17	193.451	172.635
Kredit i plasmani komitentima	18	1.261.052	1.090.364
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku	19a	121.441	63.869
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	19b	257.916	352.805
Nekretnine i oprema	21a,b	40.277	38.598
Nematerijalna ulaganja	21a	2.760	2.740
Investicione nekretnine	21a	176	347
Akontacija poreza na dobit		5	0
Ostala aktiva	22	8.841	7.071
Odložena poreska sredstva	14	2.945	3.283
Stalna sredstva namijenjena prodaji	23	126	126
Ukupna aktiva		2.296.416	2.039.576
Pasiva			
Obaveze			
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku			
Depoziti banaka	24	4.502	3.274
Depoziti komitenata	25	1.813.423	1.644.534
Obaveze po uzetim kreditima	26	148.348	136.067
Subordinirani dug	27	45.494	20.016
Rezervisanja	29	8.649	7.457
Odložene poreske obaveze	14	784	795
Obaveze za porez na dobit		748	1.305
Ostale obaveze	28	16.413	12.879
Ukupne obaveze		2.038.361	1.826.327
Kapital			
Akcionarski kapital	30	62.003	62.003
Emisiona premija		157	157
Rezerve banke		63.002	63.002
Revalorizacije rezerve po osnovu promjene vrijednosti osnovnih sredstava		2.909	3.452
Efekti vrednovanja finansijske imovine kroz ostali ukupan rezultat	20	(3.768)	(6.901)
Aktuarski dobici/(gubici)		(124)	70
Zadržana dobit		76.700	42.248
Neraspoređena dobit		57.176	49.218
Ukupan kapital i rezerve		258.055	213.249
Ukupna pasiva		2.296.416	2.039.576

Računovodstvene politike i ostale napomene na stranama od 12 do 97 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2024.
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)

Izveštaj o promjenama na kapitalu za period, koji se završava na dan 31.12.2024. godine

	Akcionarski kapital	Emisiona premija	Rezerve banke	Zadržana dobit	Revalorizacije rezerve po osnovu nekeretnina	Aktuarski dobici/gubici po osnovu MRS 19	Efekti vrednovanja HOV kroz ostali finansijski rezultat	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje na dan 01.januar 2024.	62.003	157	63.002	42.248	3.452	70	(6.901)	49.218	213.249
Prenos na zadržanu dobit	-	-	-	34.452	-	-	-	(34.452)	-
Isplaćene dividende	-	-	-	-	-	-	-	(14.766)	(14.766)
Ukupno stavke kapitala	-	-	-	34.452	-	-	-	(49.218)	(14.766)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	-	-	56.402	56.402
Smanjenje revalorizacionih rezervi po osnovu fer vrednovanja osnovnih sredstava	-	-	-	-	(603)	-	-	774	171
Promjene na odloženim porezima	-	-	-	-	60	-	-	-	60
Realizovana dobit	-	-	-	-	(543)	-	-	774	231
Dobici/Gubici od fer vrednovanja									
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	-	-	3.998	-	3.998
Promjene na odloženim porezima	-	-	-	-	-	-	(400)	-	(400)
Efekti ispravki vrijednosti HOV	-	-	-	-	-	-	(517)	-	(517)
Promjene na odloženim porezima	-	-	-	-	-	-	52	-	52
Stavke koja naknadno mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha u budućim periodima	-	-	-	-	-	-	3.133	-	3.133
Aktuarski dobici/gubici po osnovu MRS 19	-	-	-	-	-	(195)	-	-	(195)
Ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	60	(195)	3.133	56.402	59.401
Stanje na dan 31.decembar 2024.	62.003	157	63.002	76.700	2.909	(125)	(3.768)	57.176	258.055

Banka je isplatila dividendu u 2024. godini u iznosu KM od 14.765 hiljada, cijena po akciji KM 238,14 (2023: KM 423,14 po akciji).

Računovodstvene politike i ostale napomene na stranama od 12 do 97 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NLB BANKA A.D. BANJA LUKA
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2024.
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)

Izveštaj o promjenama na kapitalu za period, koji se završava na dan 31.12.2023. godine

	Akcionarski kapital	Emisiona premija	Rezerve banke	Zadržana dobit	Revalorizacije rezerve po osnovu nekeretnina	Aktuarski dobiti/gubici po osnovu MRS 19	Efekti vrednovanja HOV kroz ostali finansijski rezultat	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje na dan									
01.januar 2023.	62.003	157	63.002	31.004	3.481	66	(1.503)	37.480	195.690
Prenos na zadržanu dobit	-	-	-	11.244	-	-	-	(11.244)	-
Isplaćene dividende	-	-	-	-	-	-	-	(26.236)	(26.236)
Ukupno stavke kapitala	-	-	-	11.244	-	-	-	(37.480)	(26.236)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	-	-	49.186	49.186
Smanjenje revalorizacionih rezervi po osnovu fer vrednovanja osnovnih sredstava	-	-	-	-	(32)	-	-	32	-
Promjene na odloženim porezima	-	-	-	-	3	-	-	-	3
Realizovana dobit	-	-	-	-	(29)	-	-	32	3
Dobici/Gubici od fer vrednovanja									
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	-	-	-	-	-	-	(5.451)	-	(5.451)
Promjene na odloženim porezima	-	-	-	-	-	-	545	-	545
Efekti ispravki vrijednosti HOV	-	-	-	-	-	-	(547)	-	(547)
Promjene na odloženim porezima	-	-	-	-	-	-	55	-	55
Stavke koja naknadno mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha u budućim periodima	-	-	-	-	-	-	(5.398)	-	(5.398)
Aktuarski dobiti/gubici po osnovu MRS 19	-	-	-	-	-	4	-	-	4
Ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	(29)	4	(5.398)	49.218	43.795
Stanje na dan									
31.decembar 2023.	62.003	157	63.002	42.248	3.452	70	(6.901)	49.218	213.249

Računovodstvene politike i ostale napomene na stranama od 12 do 97 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

**Izvještaj o tokovima gotovina za godinu
koji se završava na dan 31. decembar 2024. godine**

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi od kamata	84.568	71.204
Odlivi po osnovu plaćenih kamata	(9.403)	(5.976)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	48.589	44.304
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(13.104)	(13.122)
Naplaćena prethodno ispravljena potraživanja	988	2.729
Odlivi po osnovu zarada i troškova	(48.329)	(47.719)
Plaćen porez na dobit	(6.192)	(3.647)
Poslovni priliv prije promjena na poslovnim sredstvima i obavezama	57.117	47.773
Promjene na poslovnim sredstvima i obavezama		
Neto povećanje/smanjenje kredita i plasmana komitentima Banke	(171.245)	(66.483)
Neto povećanje/smanjenje kredita i plasmana bankama	(14.472)	(9.913)
Neto povećanje/smanjenje depozita banaka	1.228	(52.451)
Neto povećanje/smanjenje depozita komitenata	167.446	86.431
Neto novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	40.074	5.357
Novčani tokovi iz aktivnosti investiranja		
Odlivi za nabavku osnovnih sredstava	(8.027)	(8.093)
Prilivi po osnovu ulaganja u HOV	349.105	599.239
Odlivi po osnovu ulaganja u HOV	(305.105)	(567.629)
Neto novčani tokovi iz aktivnosti investiranja	35.973	23.517
Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Povećanje obaveza po uzetim kreditima i subordiniranih obavezama	58.242	43.719
Smanjenje obaveza po uzetim kreditima i subordiniranim obavezama	(20.541)	(14.788)
Primljene dividende	4	4
Isplaćene dividende	(14.765)	(26.236)
Odlivi po osnovu zakupa	(578)	(530)
Neto novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja	22.362	2.169
Kursne razlike po osnovu preračuna gotovine i ekvivalenata gotovine	2.091	2.057
Neto povećanje novčanih sredstava	100.500	33.100
Novčana sredstva na početku godine	301.257	268.157
Novčana sredstva na kraju godine (Napomena 35)	401.757	301.257

Računovodstvene politike i ostale napomene na stranama od 12 do 97 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. OSNIVANJE I POSLOVNA POLITIKA BANKE

Krajnji vlasnik Banke je NLB d.d. Ljubljana, koja je vlasnik 99,85% akcija sa pravom glasa.

Banka je počela sa radom na osnovu odluke Agencije za bankarstvo Republike Srpske broj 03-622-I/98.

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje platnog prometa i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu i u skladu sa propisima Republike Srpske, te je dužna da posluje na principima likvidnosti, solventnosti i rentabilnosti.

Banka posjeduje sertifikat za osiguranje depozita na osnovu ugovora, koji je zaključila sa Agencijom za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine.

Na dan 31. decembar 2024. godine, Banka se sastojala od Centrale i šest filijala. Centrala Banke se nalazi u Banjaluci, u ulici Milana Tepića broj 4.

Filijale: Banja Luka: Kralja Petra I Karađorđevića broj 85 A; Bijeljina: Patrijarha Pavla broj 1; Prijedor: Kralja Petra I Oslobođioca broj 1; Doboj: Svetog Save broj 20; Istočno Sarajevo: Karađorđeva broj 13; Trebinje: Svetosavska broj 3.

Na dan 31. decembar 2024. godine Banka je imala 528 zaposlenih (31. decembar 2023: 512).

Nadzorni odbor Banke na dan 31. decembar 2024. godine funkcionisao je i radio u sastavu: Andreas P. Burkhardt, predsjednik; Damir Kuder, zamjenik predsjednika; Hedvika Usenik, član; Dragan Gligorić, član i Dragan Kovačević, član.

Odbor za reviziju Banke na dan 31. decembar 2024. godine funkcionisao je i radio u sastavu: Tatjana Jamnik Skubic, predsjednica Odbora za reviziju; Polona Kurtevski, član; Mirko Ilić, član.

Članovi Uprave Banke na dan 31. decembar 2024. godine bili su: Goran Babić, predsjednik Uprave; Martin Mavrić, član; Živko Šiftar, član i Ljiljana Krsman, član.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Izjava o usaglašenosti

Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj („RS“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji RS, Zakonu o bankama RS i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo RS (u daljem tekstu „ABRS“) donesenim na osnovu spomenutih zakona.

- Zakon o računovodstvu i reviziji RS propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).
- Zakon o bankama RS propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno spomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji RS, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.
- Agencija za bankarstvo RS je usvojila Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Odluka“), koja se primjenjuje od 1. januara 2020. godine i koja je rezultirala određenim razlikama proisteklim iz izračuna ispravki vrijednosti za kreditne gubitke zbog primjene minimalnih stopa, koje su propisane Odlukom, a koje nisu zahtijevane MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ („MSFI 9“). Odluka ima uticaj i na vrednovanje nefinansijske imovine proistekle iz kreditnih poslova (stečena materijalna imovina čije je vrednovanje u djelokrugu drugih relevantnih MSFI).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**2.1. Izjava o usaglašenosti (nastavak)**

Na dan 31. decembar 2024. godine, Banka je u skladu sa odredbama Odluke formirala neto niže ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u iznosu od KM 488 hiljada (31. decembar 2023. niže za KM 835 hiljada) u odnosu na iznos dobijen izračunom, koji je rezultat internog modela Banke, prema zahtjevima MSFI 9. Navedena razlika proizašla je iz sljedećih razloga:

- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 23. Odluke za izloženosti u fazi kreditnog rizika 1 - razlika u iznosu od KM 2.565 hiljada (31. decembar 2023: KM 1.789 hiljade), od čega se KM 153 hiljade (31. decembar 2023: KM 213 hiljada) bruto odnosi na ispravke vrijednosti po osnovu finansijskih sredstava, koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat,
- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 24. Odluke za izloženosti u fazi kreditnog rizika 2 - razlika u iznosu od KM 135 hiljada (31. decembar 2023: KM 707 hiljada),
- primjene različitih parametara za izloženosti prema državi i javnim institucijama, kojima je umanjena ispravka vrijednosti u iznosu od KM 2.629 hiljada (31. decembar 2023: KM 3.331 hiljada) od čega se KM 2.493 hiljada odnosi na izloženosti u fazi kreditnog rizika 1 (31. decembar 2023: KM 2.534 hiljade), a KM 135 hiljada na izloženosti u fazi kreditnog rizika 2 (31. decembar 2023: KM 798 hiljada).

Zasnovano na zahtjevima navedene odluke, Banka je u 2024. godini računovodstveno otpisala KM 439 hiljada zastarjelih potraživanja, koja su 100% ispravljena duže od dvije godine (2023: KM 84 hiljade).

Dodatno, na dan 31. decembar 2024. godine, Banka nema razliku u vrednovanju hartija od vrijednosti po navedenoj Odluci u odnosu na interni model Banke razvijen u skladu sa zahtjevima MSFI 9. Na dan 31. decembar 2023. godine, Banka je u skladu sa navedenom Odlukom izvršila niže vrednovanje hartija od vrijednosti u iznosu od KM 420 hiljada u odnosu na vrijednost te imovine po internom modelu Banke razvijenom u skladu sa zahtjevima MSFI 9, sa uticajem na odložene poreske obaveze u iznosu od KM 42 hiljade.

2.2. Promjene u prezentaciji finansijskih izvještaja

S ciljem bolje prezentacije usklađenosti sa primjenjivim računovodstvenim standardima, Banka je 2024. godine, u odnosu na objavljene izvještaje za 2023. godinu, izvršila reklasifikaciju iznosa kako slijedi:

- Iznos od KM 1.550 hiljada, koji se odnosi prihod po osnovu kupoprodaje deviza, reklasifikovan je iz Neto prihoda od kursnih razlika u prihod po osnovu naknada i provizija.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.3. Usvajanje novih i revidiranih standarda

Sljedeći novi standardi, tumačenja i dopune postojećih standarda, koji mogu biti primjenljivi na Banku:

Datum primjene	Novi standardi ili izmjene
1. januar 2024.	Izmjene MSFI 16 Zakupi (najmovi)
1. januar 2024.	Dopune MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja
1. januar 2024.	Dopune MRS 7 Izvještaj o novčanim tokovima i MSFI 7 Finansijski instrumenti: Objavljivanja

Izmjene MSFI 16 se odnose na imovinu s pravom korištenja koja proizilazi iz povratnog zakupa i zahtijevaju da prodavac-najmoprimac 'plaćanja po osnovu najma', odnosno 'revidirana plaćanja po osnovu najma' određuje na način da ne priznaje bilo koji iznos dobiti ili gubitka koji se odnosi na pravo korištenja koje je zadržao.

Izmjene i dopune ne utiču na dobit ili gubitak priznat od strane prodavca-najmoprimca u vezi sa djelimičnim ili potpunim raskidom zakupa.

Ove izmjene nemaju uticaja na Banku jer Banka nije obavljala i ne planira da obavlja transakcije prodaje i povratnog lizinga (zakupa).

Izmjene MRS 1: Subjekt je dužan, u svom izvještaju o finansijskom položaju, dugoročnu i kratkoročnu imovinu te

dugoročne i kratkoročne obaveze prezentovati odvojeno, osim kada prezentacija zasnovana na likvidnosti pruža pouzdanije i relevantnije informacije. Kada se primijeni taj izuzetak, subjekt je dužan svu imovinu i sve obaveze prezentovati prema likvidnosti.

Ove izmjene i dopune nemaju uticaja jer je prezentacija Banke zasnovana na principu opadajuće likvidnosti i kao takva pruža pouzdanije i relevantnije informacije.

Izmjene MRS 7 i MSFI 7: Subjekt je dužan objaviti informacije o svojim aranžmanima za finansiranje dobavljača koje korisnicima finansijskih izvještaja omogućavaju da procijene efekte tih aranžmana na obaveze, novčane tokove i izloženost subjekta riziku likvidnosti.

Aranžmani za finansiranje dobavljača podrazumijevaju da jedan ili više davalaca finansijskih sredstava ponude isplatiti iznose koje subjekt dužuje svojim dobavljačima i da ih subjekt prihvati platiti po dogovorenim uslovima na dan plaćanja dobavljaču ili kasnije. Takvi aranžmani omogućavaju subjektu produžene rokove plaćanja, odnosno dobavljačima da uplate prime prije datuma kada su predviđene po pripadajućoj fakturi. Aranžmani za finansiranje dobavljača često se nazivaju i aranžmani finansiranja lanca snadbijevanja, aranžmani finansiranja obaveza prema dobavljačima ili aranžmani obrnutog faktoringa.

Aranžmani koji subjektu omogućavaju samo povećanje ponude kredita (kao što su finansijske garancije, koje podrazumijevaju izdavanje kreditnih pisama koja se koriste kao garancije) ili instrumente koje će upotrijebiti da direktno izmiri dugovanja prema dobavljaču (poput kreditnih kartica) nisu aranžmani za finansiranje dobavljača.

Ove izmjene i dopune nemaju uticaja na Banku jer nema ovih aranžmana.

2.4. Novi standardi koji još nisu na snazi

Sljedeći novi standardi, tumačenja i dopune postojećih standarda koje je izdao IASB još nisu na snazi i Banka ih nije ranije usvojila:

Datum primjene	Novi standardi ili izmjene
1. januar 2025.	Dopune MRS 21 Efekti promjena u deviznim kursovima

Dopune MRS 21 uvode zahtjeve za procjenu kada se valuta može zamijeniti u drugu valutu, a kada ne. Izmjene i dopune zahtijevaju od entiteta da procijeni spot kurs kada zaključi da se valuta ne može zamijeniti u drugu valutu. Dodati su novi zahtjevi za objelodanjivanje.

Ove izmjene neće uticati na Banku jer u svom poslovanju nema nerazmjernih valuta.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Novi standardi koji još nisu na snazi (nastavak)

Sljedeći novi standardi, tumačenja i dopune postojećih standarda koje je izdao IASB još nisu na snazi i Banka ih nije ranije usvojila:

Datum primjene	Novi standardi ili izmjene
1. januar 2026.	MSFI 9 i MSFI 7 Izmjene i dopune klasifikacije i mjerenja finansijskih instrumenata
1. januar 2026.	MSFI 1, MSFI 7, MSFI 9, MSFI 10, MRS 7 Godišnja poboljšanja Tom 11
1. januar 2027.	MSFI 18 Prezentacija i objelodanjivanje u finansijskim izveštajima
1. januar 2027.	MSFI 19 Podružnice bez prezentacije i objelodanjivanja u finansijskim izveštajima Javna odgovornost: objelodanjivanja
1. januar 2026.	MSFI 9 i MSFI 7 Ugovori koji se odnose na dopune MSFI 9 i MSFI 7 o električnoj energiji zavisne od prirode

Izmjene MSFI 9 pojašnjavaju klasifikaciju finansijske imovine sa potencijalnim obilježjem i uvode dodatni SPPI test za finansijska sredstva sa potencijalnim karakteristikama koja nisu direktno povezana sa promjenom osnovnih rizika ili troškova pozajmljivanja – npr. gdje se novčani tokovi mijenjaju u zavisnosti od toga da li zajmoprimac ispunjava ESG cilj naveden u ugovoru o zajmu. Prema amandmanima, određena finansijska imovina, uključujući i ona sa karakteristikama vezanim za ESG, sada bi mogla ispuniti SPPI kriterijum, pod uslovom da se njihovi novčani tokovi ne razlikuju značajno od identične finansijske imovine bez takve karakteristike. MSFI 9 takođe pruža dodatne smjernice za pojašnjenje karakteristika ugovorno povezanih instrumenata, kao i definiciju osnovnog fonda koji se koristi za procjenu da li transakcija sadrži ugovorno povezane instrumente.

Izmjene MSFI 9 takođe pojašnjavaju da kompanija generalno prestaje priznavati svoju trgovinsku obavezu na datum poravnjenja. Međutim, izmjene i dopune predstavljaju izuzetak za prestanak priznavanja finansijskih obaveza. Izuzetak omogućava entitetu da prestane priznavati svoju trgovinsku obavezu koja se plaća prije datuma poravnjenja, kada koristi sistem elektronskog plaćanja koji ispunjava sve sljedeće kriterije:

- nema praktične mogućnosti za povlačenje, zaustavljanje ili otkazivanje instrukcija za plaćanje;
- nema praktične mogućnosti pristupa gotovini koja će se koristiti za poravnanje kao rezultat instrukcija za plaćanje; I rizik poravnjenja povezan sa sistemom elektronskog plaćanja je beznačajan.

Izmjene MSFI 7 dodaju nova potrebna objelodanjivanja za sva ulaganja u vlasničke instrumente označene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i ugovorne uslove koji bi mogli promijeniti iznos ugovorenog novčanog toka na osnovu nepredviđenih događaja koji nisu direktno povezani sa osnovnim kreditnim rizikom.

Godišnja poboljšanja računovodstvenih standarda MSFI – Tom 11, bavi se sa nekoliko potencijalnih zabuna koje proizilaze iz nedosljednosti u formulacijama i referencama između različitih računovodstvenih standarda MSFI. Osim manjih izmjena, MSFI 9 je izmijenjen kako bi se od kompanija zahtijevalo da inicijalno mjere potraživanje od kupaca bez značajne finansijske komponente u iznosu koji je utvrđen primjenom MSFI 15 i da pojasni da kada se obaveze po zakupu prestaju priznavati prema MSFI 9, razlika između knjigovodstvene vrijednosti i plaćene naknade se priznaje u bilansu uspjeha.

Ne očekuje se da će ove izmjene rezultirati bilo kakvim promjenama unutar Banke, jer nisu identifikovana nikakva potraživanja od kupaca koja potpadaju pod tu dopunu.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Novi standardi koji još nisu na snazi (nastavak)

MSFI 18 Prezentacija i objelodanjivanje u finansijskim izvještajima (objavljen 9. aprila 2024.) zamjenjuje MRS 1, prenoseći nepromijenjene mnoge zahtjeve MRS 1 i dopunjujući ih novim zahtjevima. Pored toga, neki paragrafi MRS 1 su prebačeni u MRS 8 i MSFI 7. Štaviše, IASB je napravio manje izmene i dopune MRS 7 i MRS 33 Zarada po akciji. MSFI 18 uvodi nove zahtjeve za:

- prikazavanje određenih kategorija i definisanje međuzbirova u bilansu uspjeha. Svi prihodi i rashodi moraju biti klasifikovani u pet kategorija (poslovanje, investiranje, finansiranje, obustavljeno poslovanje i porez na dobit) u bilansu uspjeha;
- objelodanjivanje merila učinka (MPM) definisanih menadžmentom u jednoj napomeni u finansijskim izvještajima;
- poboljšanje agregacija i dezagregacija (kako do informacija u finansijskim izvještajima);
- MSFI 19 dozvoljava kvalifikovanom zavisnom entitetu da pruži smanjena objelodanjivanja prilikom primjene MSFI računovodstvenih standarda u svojim finansijskim izvještajima. Zavisna kompanija ima pravo na smanjena objelodanjivanja ako nema javnu odgovornost, a njeno krajnje ili bilo koje posredno matično preduzeće sastavlja konsolidovane finansijske izvještaje dostupne za javnu upotrebu koji su u skladu sa MSFI računovodstvenim standardima.

Izmjene MSFI 9 i MSFI 7 pojašnjavaju kako odražavati ugovore o kupovini energije iz obnovljivih izvora (PPA: ugovori koji se odnose na električnu energiju zavisnu od prirode u kojima je kompanija „izložena varijabilnosti u osnovnoj količini električne energije jer izvor proizvodnje električne energije zavisi o nekontrolisanom prirodnom uslovu”, npr. izmjene i dopune dozvoljavaju kompaniji da primijeni izuzeće za vlastitu upotrebu na PPA ako je kompanija bila, i očekuje da će biti, neto kupac električne energije u ugovornom periodu.

Ne očekuje se da će ove izmjene i dopune imati uticaja na Banku.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**2.5. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja**

Finansijski izvještaji su pripremljeni prema konvenciji istorijskog troška, modifikovanom revalorizacijom finansijskih sredstava, koja su vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOSD) i finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Priprema finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj zahtijeva upotrebu procjena i pretpostavki, koje utiču na iskazane iznose sredstava i obaveza, objavljivanje potencijalnih sredstava i obaveza na dan finansijskih izvještaja, kao i iskazane iznose prihoda i rashoda. Iako se ove procjene zasnivaju na najboljem znanju Uprave o trenutnim događajima i aktivnostima, stvarni rezultati se mogu razlikovati od tih procjena. Računovodstvene procjene i osnovne pretpostavke se redovno pregledaju. Izmjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem je procjena izmijenjena. Ključne računovodstvene procjene i prosudbe u primjeni računovodstvenih politika objelodanjene su u napomeni 3.24.

2.6. Koncept nastavka poslovanja

Finansijski izvještaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja, koji podrazumijeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primijenjene za sastavljanje finansijskih izvještaja navedene su u daljem tekstu. Navedene politike su konzistentno primijenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Prihodi i rashodi kamata za sve finansijske instrumente, koji se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti i finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (MSFI 9) priznaju se u bilansu uspjeha za sve kamate na obračunskoj osnovi primjenom metode efektivne kamatne stope. Prihodi od kamata na sva sredstva za trgovanje i finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, priznaju se primjenom ugovorne kamatne stope. Metoda efektivne kamatne stope koristi se za izračun bruto knjigovodstvene vrijednosti finansijskog sredstva ili amortizovanog troška finansijske obaveze i za raspodjelu prihoda od kamata ili rashoda za kamate u relevantnom periodu. Efektivna kamatna stopa je stopa, koja tačno diskontuje procijenjene buduće gotovinske isplate ili prilive tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog instrumenta, ili kraćeg perioda (kada je primjereno) na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Prihodi od kamata uključuju kupone zarađene na investicije sa fiksnim prinosom i hartije od vrijednosti, kojima se trguje, kao i akumulirane popuste i premije na hartije od vrijednosti. Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve naknade i troškove, koje su ugovorne strane platile ili primile i sve transakcione troškove, ali isključuju buduće gubitke po osnovu kreditnog rizika.

Prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava. Izuzetak su kamatni prihodi po osnovu izloženosti, koje su bile početno priznate kao obezvrijeđene (POCI) kod kojih se kamatni prihodi izračunavaju upotrebom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na amortizovani trošak finansijskog sredstva po priznavanju njihove otplaćene vrijednosti ili izloženosti slabog kreditnog kvaliteta (Faza 3) kod kojih se kamatni prihodi isključuju iz bilansa uspjeha. Za izloženosti, za koje postoji neizvjesnost naplate kamatnih prihoda (potraživanja u fazi 3), odgađa se priznanje tih prihoda u bilansu uspjeha do njihove naplate. Ta potraživanja po osnovu kamata Banka evidentno vodi do njihove naplate (vanbilansna evidencija).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.2. Prihodi i rashodi od provizija i naknada**

Naknade ili komponente naknada, koje su povezane sa izvršenjem određenog posla, se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi.

Prihode po osnovu naknada čine naknade po osnovu unutrašnjeg i deviznog platnog prometa, elektronskog bankarstva, kartičarskog poslovanja, po osnovu garancijskog poslovanja i ostale slične naknade. Prihodi po osnovu naknada priznaju se u bilansu uspjeha kada je usluga ili roba primljena od strane kupca i kada je izvjesno da se neće desiti značajan povrat u iznosu kumulativnih priznatih prihoda. Kada se usluga pruža tokom vremena, naknada se priznaje u skladu sa ugovornim odredbama.

Prihodi od naknada i provizija se priznaju u iznosu, koji odražava naknadu na koju Banka očekuje da će imati pravo u zamjenu za pružanje usluga. Obaveze izvršenja, kao i vrijeme njihovog ispunjenja, identifikuju se i utvrđuju na početku ugovora. Ugovori o prihodima Banke ne uključuju višestruke obaveze izvršenja. Banka je principal u svojim aranžmanima prihoda jer obično kontroliše usluge prije nego što ih prenese na korisnika.

Naknade i provizije, koje su sastavni dio efektivne kamatne stope finansijske imovine i obaveza, prikazane su u okviru prihoda ili rashoda od kamata.

Rashode od naknada čine rashodi naknada, koje Banka plaća Centralnoj Banci Bosne i Hercegovine (CBBIH) za poslove unutrašnjeg platnog prometa, troškovi SWIFT-a, troškovi kartičarskog poslovanja, naknade za osiguranje depozita banaka i druge slične naknade.

3.3. Prihod od dividendi

Dividende se priznaju kada se uspostavi pravo akcionara na naplatu dividendi.

3.4. Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su troškovi kamata i drugi troškovi, koji nastaju u vezi sa pozajmljivanjem sredstava. Navedeni troškovi se priznaju kao rashod u periodu u kome su nastali.

3.5. Preračunavanje deviznih iznosa**a) Funkcionalna i valuta prikazivanja**

Stavke uključene u finansijske izvještaje se odmjeravaju korištenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom Banka posluje (funkcionalna valuta).

Finansijski izvještaji su prikazani u konvertibilnim markama (KM), koje predstavljaju funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja.

b) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva CBBIH važećih na dan transakcije.

Sredstva, obaveze i potencijalne obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja preračunati su u KM po zvaničnom kursu, koji je važio na taj dan.

Kursne razlike, nastale kao rezultat preračunavanja monetarnih stavki, knjižene su u korist prihoda ili na teret rashoda.

Centralna banka Bosne i Hercegovine provodi politiku kursa na principu valutnog odbora prema kojem je KM vezan za EUR u odnosu 1 EUR = 1,95583 KM.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.6. Nekretnine i oprema**

Nekretnine su iskazane po fer vrijednosti utvrđenoj na osnovu procjene ovlaštenog procjenitelja, umanjenoj za ispravku vrijednosti i eventualno umanjenje vrijednosti.

Procjena vrijednosti nekretnina Banke se sprovodi na osnovu tržišne vrijednosti imovine koja je u upotrebi. Procjena od strane ovlaštenog nezavisnog procjenitelja vrši se svakih 3 do 5 godina. Procjene se izvode s dovoljno učestalosti tako da se knjigovodstvena vrijednost imovine materijalno ne razlikuje od primijenjenog principa fer vrijednosti na datum bilansa stanja.

U finansijskim godinama kada se ne rade procjene vrijednosti od strane ovlaštenog nezavisnog procjenitelja, prije izrade godišnjeg izvještaja Banka ocjenjuje da li postoje znaci, koji bi ukazivali na smanjenje/povećanje vrijednosti nekretnina na tržištu. Ocjena se donosi na osnovu internih i eksternih informacija. Ukoliko se procijeni da je vrijednost nekretnina na tržištu promijenjena, vrši se procjena nadoknadive vrijednosti.

Procjenu nadoknadive vrijednosti vrši komisija, koju čine zaposleni u Banci, a formira se po odluci Uprave Banke. Član komisije je zaposleni u Banci sa licencom ovlaštenog procjenitelja.

Ukoliko je obračunata nadoknadiva vrijednost viša od knjigovodstvene to predstavlja dokaz da sredstva nisu obezvređena. Ukoliko je nadoknadiva vrijednost niža od knjigovodstvene, Banka iskazuje umanjenje vrijednosti nekretnina kao rashod ili umanjenje revalorizacionih rezervi ukoliko je u prethodnom periodu bilo utvrđeno povećanje.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo ukoliko je primjenjivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano odmjeriti.

Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha finansijskog perioda u kome su nastali.

Kada se knjigovodstvena vrijednost sredstva poveća kao rezultat revalorizacije građevinskih objekata, to povećanje se direktno pripisuje kapitalu kao revalorizaciona rezerva. Povećanje se priznaje kao prihod u bilansu uspjeha do onog iznosa do kojeg se stornira revalorizaciono smanjenje istog sredstva, koje je prethodno priznato kao rashod u bilansu uspjeha. Kada se knjigovodstvena vrijednost sredstva smanji kao rezultat revalorizacije, to smanjenje se priznaje kao rashod. Smanjenje se direktno knjiži na teret stavke revalorizacionih rezervi do iznosa postojećih revalorizacionih rezervi, koje se odnose na to sredstvo.

Revalorizacione rezerve, koje su sastavni dio kapitala i koje se odnose na nekretnine, postrojenja i opremu, se direktno prenose na neraspoređenu dobit kada se sredstvo isknjiži. To može obuhvatiti i prenos cjelokupnih revalorizacionih rezervi kada se sredstvo povuče iz upotrebe ili otuđi.

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija drugih sredstava se obračunava na nabavnu ili ranije procijenjenu vrijednost primjenom proporcionalne metode kako bi se raspodjelila njihova nabavna ili revalorizovana vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja.

Vijek trajanja i metoda amortizacije provjeravaju se na kraju svake poslovne godine. Ukoliko se utvrdi da se procjena vijeka trajanja osnovnog sredstva razlikuje od ranije procjene potrebno je izvršiti promjenu stopa amortizacije.

Banka u 2024. godini nije mijenjala računovodstvenu procjenu kojom je definisala raspone amortizacionih stopa za određene grupe sredstava. Amortizacione stope za pojedinačna sredstva se nisu mijenjale i u okviru su navedenih raspona. Primjenom godišnjih stopa utvrđenih od strane rukovodstva Banke na sva osnovna sredstva tokom 2024. i 2023. godine obračun amortizacije se vršio kako slijedi:

	2024.	2023.
Građevinski objekti	2% - 3%	2% - 3%
Ulaganja u tuđe objekte	5% - 25%	5% - 25%
Računarska oprema	12.5% - 50%	12.5% - 50%
Nameštaj i ostala oprema	10% - 20%	10% - 20%
Motorna vozila	15% - 20%	15% - 20%

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Nekretnine i oprema (nastavak)

Dobici i gubici po osnovu prodaje osnovnih sredstava utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti sredstava i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru prihoda ili rashoda od prodaje osnovnih sredstava.

3.7. Nematerijalna ulaganja

a) Licence

Stečene licence za računarski softver se iskazuju po istorijskoj nabavnoj vrijednosti.

Naknadno se umanjuju za amortizaciju, koja se obračunava primjenom proporcionalne metode, kako bi se troškovi licenci raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe, te eventualna obezvređenja.

b) Računarski softver

Stečene licence računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Izdaci vezani za razvoj i direktno povezani sa identifikovanim i unikatnim softverskim proizvodima, koje kontroliše Banka i koji će vjerovatno generisati ekonomsku korist veću od troškova duže od godinu dana, priznaju se kao nematerijalna ulaganja. Direktni troškovi obuhvataju troškove radne snage tima, koji je razvio softver, kao i odgovarajući dio pripadajućih režijskih troškova.

Troškovi povezani s razvojem ili održavanjem softverskih programa, koji ne zadovoljavaju kriterijume za priznavanje nematerijalne imovine, priznaju se kao rashod kada nastanu.

Troškovi razvoja računarskog softvera priznati kao sredstvo amortizuju se tokom njihovog procijenjenog korisnog vijeka upotrebe (10 godina).

3.8. Investicione nekretnine

Dio građevinskih objekata, koji se ne koriste za obavljanje djelatnosti, Banka izdaje u zakup sa ciljem ostvarenja prihoda od zakupnine. Ovi objekti se vode u bilansu stanja kao investicione nekretnine i ne amortizuju se.

Investiciona nekretnina priznaje se kao sredstvo samo kada je vjerovatno da će ekonomske koristi od te nekretnine priticati i da se cijena koštanja može pouzdano izmjeriti.

Investicione nekretnine se mjere po fer vrijednosti, efekti vrednovanja su uključeni u bilans uspjeha.

3.9. Zalihe

Kratkotrajnu imovinu Banke čine zalihe kancelarijskog materijala, zalihe sitnog inventara i sitan inventar u upotrebi. Zalihe se vode u skladu sa MRS 2 Zalihe.

Zalihe se inicijalno vrednuju po nabavnoj vrijednosti uvećanoj za troškove nabavke i umanjenoj za dobijene popuste i vode se po metodi prosječnih cijena.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10. Sredstva stečena naplatom potraživanja**

Banka može da vrši djelimičnu ili potpunu naplatu potraživanja sticanjem materijalne aktive.

U skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo Republike Srpske o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka u slučaju da banka stečenu materijalnu imovinu nema namjeru koristiti u vlastite svrhe, prilikom početnog priznanja izvršit će njeno evidentiranje po nižoj od sljedećih vrijednosti:

- iznos neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja; u slučaju da je visina knjigovodstveno evidentiranih očekivanih kreditnih gubitaka jednaka visini potraživanja, banka će stečenu materijalnu imovinu evidentirati po tehničkoj vrijednosti u iznosu od 1 KM,
- procijenjena fer vrijednosti od strane nezavisnog procjenitelja umanjena za očekivane troškove prodaje; troškovi prodaje jesu troškovi koji su direktno povezani sa prodajim kao, npr. troškovi notara, porez, sudske takse i slično.

Naknadno vrednovanje vrši se u zavisnosti od grupe u koje je sredstvo klasifikovano.

Banka klasifikuje stečenu materijalnu aktivu prema njenoj namjeni: kao osnovno sredstvo za obavljanje djelatnosti, kao investiciju u nekretninu, kao zalihu ili kao sredstvo namijenjeno prodaji.

Banka vrši procjenu fer vrijednosti stečene materijalne aktive u skladu sa Metodologijom za procjenu vrijednosti nekretnina i pokretne imovine Banke.

Umanjenje vrijednosti priznaje se kao rashod od usklađivanja vrijednosti u bilansu uspjeha.

Banka stečenu materijalnu imovinu priznaje u svojim finansijskim izvještajima kada nadležni sud donese Rješenje o dosudi ili drugi ekvivalentan dokument, te isto postane pravosnažno ili na datum kada stekne imovinu vansudskom nagodbom.

Banka neće iskazati prihod prilikom sticanja materijalne imovine sve do njene prodaje.

Banka vrši naknadnu procjenu stečene materijalne imovine od strane nezavisnog procjenitelja u skladu sa svojim internim aktima i o tome vodi odgovarajuću vanbilansnu evidenciju, osim u slučajevima kada njena evidentna vrijednost iznosi 1 KM.

U slučaju da Banka ne proda stečenu materijalnu imovinu u roku od tri godine od datuma početnog priznavanja, izvršit će njeno svođenje na 1 KM.

Razlika između tržišne vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti od 1 KM se priznaje kao prihod od usklađivanja vrijednosti do iznosa ranije priznatog rashoda od usklađivanja vrijednosti, a eventualno veći iznos, koji bi se ostvario prodajom, priznaje se kao prihod od prodaje.

3.11. Zakupi

Zakupi se u računovodstvenim izvještajima Banke iskazuju u skladu sa MSFI 16 - Zakupi.

Ugovorom o zakupu prenosi se pravo kontrole upotrebe datog sredstva u određenom periodu u zamjenu za odgovarajuću naknadu. Smatra se da je pravo na korištenje identifikovane imovine preneseno ako zakupac, tj. korisnik zakupa u periodu korištenja ima pravo na sve ekonomske koristi od korištenja određenog sredstva i pravo da upravlja određenom imovinom. Pravo na ekonomske koristi i pravo upravljanja imovinom procjenjuje se u kontekstu prava na korišćenje u zavisnosti od toga kako je definisano u ugovoru.

Zakupodavac

Zakupi, u kojima sve značajne rizike i koristi od vlasništva nad imovinom, koja je predmet zakupa, snosi zakupodavac, tretiraju se kao operativni zakup. U izvještaju o finansijskom položaju zakupodavac ima priznatu imovinu, koja je predmet operativnog zakupa i potraživanja za zakupninu za tekući period, na koji se zakup odnosi.

U bilansu uspjeha, davalac zakupa priznaje zakupnine iz operativnog zakupa kao prihod po linearnoj osnovi. Ostali troškovi nastali prilikom ostvarivanja prihoda od zakupa priznaju se kao rashod u periodu u kojem su nastali.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.11 Zakupi (nastavak)**

Zakupi, u kojima sve značajne rizike i koristi od vlasništva nad sredstvom snose primaoci zakupa, tretiraju se kao finansijski lizing (zakup). Na dan početka zakupa, davalac zakupa priznaje u izvještaju o finansijskoj poziciji potraživanja, koja predstavljaju neto ulaganje u zakup, koje se sastoji od budućih (fiksni i varijabilni) zakupnina, moguće otkupne vrijednosti sredstva, moguće kazne za otkazivanje zakupa i moguće garancije za nenaplaćenu preostalu vrijednost zakupnina diskontovanih kamatnom stopom, koja se koristi za zakup.

Korisnik zakupa (zakupac)

Zakupac, na dan početka zakupa, priznaje sredstvo koje predstavlja pravo korišćenja i obavezu za zakup koja predstavlja sadašnju vrednost budućih zakupnina.

Izuzetak su kratkoročni zakupi (do jedne godine) i zakupi za koje je predmet zakupa male vrijednosti (do 5.000 EUR). U ovim slučajevima, zakupnina predstavlja trošak linearno raspoređen tokom trajanja zakupa.

Početno priznavanje

Zakupac mjeri imovinu, koja predstavlja pravo korišćenja na dan početka zakupa po nabavnoj vrijednosti, koja uključuje:

- iznos prvobitnog mjerenja obaveze za zakup,
- plaćanje zakupnine izvršene na ili prije početka zakupa, minus primljeni podsticaji za zakup,
- početne direktne troškove nastale kod zakupca i
- procjenu troškova, koje će zakupac imati u demontiranju i uklanjanju sredstva, koje je predmet zakupa, obnavljanju lokacije, na kojoj se nalazi, ili vraćanjem sredstva u stanje, koje je zahtijevano ugovorom o zakupu. Zakupac preuzima obavezu za te troškove na datum početka zakupa ili kao posljedicu korišćenja sredstva tokom određenog perioda.

Trajanje zakupa je period u kojem se zakup ne može otkazati i kada zakupac ima pravo da koristi imovinu koja je predmet zakupa, uključujući:

- periode, koji podliježu mogućnosti obnavljanja zakupa, ako je sasvim izvjesno da će zakupac koristiti ovu opciju, i
- periode, za koje se primjenjuje mogućnost raskida ugovora o zakupu, ako je sasvim izvjesno da zakupac neće koristiti ovu opciju.

Na dan otpočinjanja zakupa, zakupac mjeri obavezu za budući zakup po sadašnjoj vrijednosti zakupnine, koja još nije uplaćena na taj datum. Zakupnine se diskontuju po kamatnoj stopi, koja predstavlja internu transfernu cijenu za depozite fizičkih lica na dan početka zakupa uzimajući u obzir rok dospelja i valutu.

U slučaju da je interna transferna cena za depozite fizičkih lica za relevantni rok dospelja i valutu negativna, u obzir se uzima vrijednost 0%.

Banka zakupac mjeri sredstvo, koje predstavlja pravo korištenja, upotrebom modela nabavne vrijednosti i amortizuje ga u periodu ugovorenog ili procijenjenog perioda trajanja zakupa. Banka zakupac odvojeno priznaje kamate po osnovu obaveza iz zakupa.

Kod naknadnog mjerenja zakupa Zakupac mjeri obavezu po osnovu zakupa tako da:

- poveća knjigovodstvenu vrijednost za iznos kamata na obaveze iz zakupa,
- smanji knjigovodstvenu vrijednost za iznos izvršenih plaćanja po osnovu zakupnina,
- ponovo izmjeri knjigovodstvenu vrijednost zbog mogućih izmjena korištenih pretpostavki ili izmjena odredbi ugovora o zakupu.

Izuzetak su kratkoročni zakupi (do jedne godine) i zakupi, za koje je predmet zakupa male vrijednosti (do 5.000 EUR). U ovim slučajevima, zakupnina predstavlja trošak linearno raspoređen tokom trajanja zakupa. Pravo korištenja u bilansu stanja je uključeno u poziciju Nekretnine i oprema (Napomena 21.b).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.12. Stalna sredstva namijenjena prodaji**

U stalna sredstva namijenjena za prodaju svrstavaju se stalna sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja i stalna sredstva, koja su po odluci rukovodstva Banke namijenjena prodaji.

Banka klasifikuje sredstva u ovu grupu sredstava ako se njihova knjigovodstvena vrijednost može povratiti prevashodno prodajom, a ne daljim korištenjem, ako su sredstva dostupna za prodaju, prodaja je izvjesna i kada se očekuje da će se prodaja okončati u periodu od godinu dana. Izuzetno, prodaja se može produžiti na period duži od godinu dana kada se takva prodaja smatra opravdanom ili ako je odlaganje prodaje uzrokovano okolnostima, koje su izvan kontrole Banke, a postoji dovoljno dokaza da je Banka i dalje posvećena planu prodaje.

Ova sredstva se iskazuju kao posebna pozicija u bilansu stanja.

Na stalna sredstva namijenjena prodaji Banka ne vrši obračun amortizacije.

Sredstva namijenjena prodaji se iskazuju po nižoj vrijednosti od knjigovodstvene vrijednosti prije razvrstavanja kao stalna sredstva namijenjena prodaji, ili poštene vrijednosti umanjene za troškove prodaje. Dobici ili gubici po osnovu prodaje utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju u bilansu uspjeha u okviru ostalih prihoda ili rashoda iz poslovanja Banke.

3.13. Umanjenje vrijednosti nefinansijskih sredstava

Za sredstva, koja podliježu amortizaciji, provjera da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se kada događaj ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva.

Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa, za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti.

Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i upotrebne vrijednosti. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti sredstva se grupišu na najnižim nivoima, na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi.

Banka vrši utvrđivanje obezvređenja jednom godišnje. Procjena fer vrijednosti bazirana je na trenutnim cijenama na aktivnom tržištu za slične nekretnine na istoj lokaciji i u približno istom stanju. Za manje aktivna tržišta cijene iz bliske prošlosti prilagođene su kako bi odražavale sve promjene u ekonomskim uslovima od dana kada se dogodila transakcija po tim cijenama.

3.14. Finansijska sredstva

Računovodstvene politike za priznavanje, klasifikaciju i mjerenje finansijskih instrumenata i ispravke vrijednosti finansijskih sredstava usklađene su sa MSFI 9 osim u dijelovima, koje eksplicitno propisuje Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka.

Klasifikacija i mjerenje finansijskih sredstava

Iz perspektive klasifikacije i mjerenja, sva dužnička finansijska sredstva procjenjuju se na osnovu kombinacije poslovnog modela Banke za upravljanje imovinom i karakteristika ugovorenih novčanih tokova. Kategorije mjerenja finansijskih sredstava:

- finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku,
- finansijska sredstva vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVOSD),
- finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti kroz bilans uspjeha (FVPL).

Finansijska imovina se mjeri po amortizovanom trošku ako se drži u okviru poslovnog modela u svrhu naplate prema ugovorenim novčanim tokovima ("držati za naplatu") i ako se tokovi gotovine odnose samo na plaćanje glavnice i kamate na ostatak duga po glavnici.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.14. Finansijska sredstva (nastavak)****Klasifikacija i mjerenje finansijskih sredstava (nastavak)**

Dužnička finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat ako se drži u okviru poslovnog modela u svrhu naplate i prodaje prema ugovorenim novčanim tokovima ("držati za naplatu i prodaju") i ako se tokovi gotovine odnose samo na plaćanje glavnice i kamate na ostatak duga po glavnici. Ova sredstva priznaju se po fer vrijednosti u aktivu. Dobici i gubici, osim kamatni prihodi obračunati metodom efektivne kamatne stope, očekivanih kreditnih gubitaka i konverzije stranih valuta, priznaju se u ostalom ukupnom rezultatu, sve dok se finansijsko sredstvo ne prestane priznavati. Prilikom prestanka priznavanja finansijskog sredstva, kumulativni dobiti i gubici prethodno priznati u ostalom ukupnom rezultatu se reklasifikuju u bilans uspjeha.

Instrumenti kapitala, koji se ne drže za trgovanje, mogu se kod početnog priznavanja neopozivo odrediti kao FVOSD, bez naknadne reklasifikacije dobitaka ili gubitaka u bilans uspjeha.

Sva ostala finansijska sredstva se obavezno mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, uključujući finansijsku imovinu u okviru drugih poslovnih modela, kao što su finansijska sredstva, koja se priznaju po fer vrijednosti ili se drže za trgovanje i finansijska sredstva sa ugovorenim novčanim tokovima, koji nisu isključivo plaćanje glavnice i kamate na ostatak duga po glavnici.

MSFI 9 i Odluka ABRS takođe uključuje opciju određivanja finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako to eliminiše ili značajno smanjuje nejednakost mjerenja ili priznavanja, koja bi inače nastala iz mjerenja sredstava ili obaveza ili priznavanja dobitaka ili gubitaka po različitim osnovama.

Procjena poslovnog modela

Banka je odredila svoj poslovni model zasnovan na faktorima, koji se mogu posmatrati za različite portfolije, kao što su:

- kako se ocjenjuju performanse poslovnog modela i finansijska imovina, koja se drži u okviru tog poslovnog modela,
- rizici, koji utiču na performanse poslovnog modela, a naročito na način na koji se upravlja tim rizicima,
- način na koji se upravlja poslovanjem (na primjer, da li je naplata zasnovana na fer vrijednosti imovine ili prikupljanju ugovornih novčanih tokova),
- očekivana učestalost, vrijednost i vrijeme prodaje.

Procjena poslovnog modela zasniva se na razumno očekivanim scenarijama bez uzimanja u obzir scenarija "najgoreg slučaja" i "stresnog slučaja" i može se sumirati na sljedeći način:

- dati krediti i depoziti su uključeni u poslovni model "držati za naplatu", jer je primarna namjera Banke za kreditni portfolio da naplati ugovorene novčane tokove,
- dužničke hartije od vrijednosti Banka vodi po poslovnom modelu "držati za naplatu i prodaju" s ciljem naplate prema ugovornim novčanim tokovima i prodaje finansijske imovine, te čini dio likvidnih rezervi Banke ili „držati za naplatu“ u zavisnosti od odabira poslovnog modela prilikom ulaganja i prethodnog ponašanja Banke sa sličnim instrumentima (istorijska prodaja pre dospijeca i slično).

Pregled instrumenata sa karakteristikama ugovorenih novčanih tokova (SPPI test - isključivo plaćanje glavnice i kamate na ostatak duga po glavnici)

Drugi korak u klasifikaciji finansijske imovine u portfolijima koji se "drže za naplatu" i "drže za naplatu i prodaju" odnosi se na procjenu da li su ugovoreni gotovinski tokovi u skladu s SPPI testom. Iznos glavnice odražava fer vrijednost pri inicijalnom priznavanju, umanjenju kroz naknadne promjene, npr. zbog otplate. Kamata mora uzeti u obzir samo vremensku vrijednost novca, kreditni rizik, druge osnovne rizike pozajmljivanja i profitnu maržu, koja je u skladu sa osnovnim karakteristikama kreditiranja.

Ako novčani tokovi uvode više od minimalne izloženosti riziku ili volatilnosti, koji nije u skladu sa osnovnim kreditnim karakteristikama, finansijsko sredstvo se obavezno priznaje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Banka je pregledala portfolio unutar modela "držati do naplate" i "držati za naplatu i prodaju" za standardizovane proizvode na nivou uzorka proizvoda i za nestandardizovane proizvode na nivou pojedinačne izloženosti. Banka je uspostavila proceduru identifikacije SPPI kao dio redovnog procesa investiranja sa definisanim odgovornostima za primarnu i sekundarnu kontrolu. Poseban naglasak stavljen je na nove i nestandardizovane karakteristike ugovora o kreditima.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.14. Finansijska sredstva (nastavak)**

Zaključno sa 31. decembrom 2024. godine, Banka nema identifikovane izloženosti koje nisu prošle SPPI test.

Računovodstvena politika za modifikovana finansijska sredstva

Računovodstvena politika za modifikovana finansijska sredstva razlikuje modifikaciju ugovorenih novčanih tokova, koji nastaju iz komercijalnih razloga i onih, koji nastaju zbog finansijskih poteškoća klijenta. Značajne modifikacije dovode do događaja za prestanak priznavanja, dok izmjene, koje nisu značajne (gdje izloženost rizicima ostaje uglavnom ista), ne dovode do prestanka priznavanja. Pored kvalitativnih faktora, Banka utvrđuje da li je izvršena modifikacija značajna analizom efekta modifikacije. Ukoliko je efekat modifikacije, odnosno razlika između sadašnje vrijednosti preostalih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne EKS i sadašnje vrijednosti izmijenjenih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne EKS veća od 10%, smatra se da je modifikacija značajna.

Ukoliko je modifikacija značajna, Banka prestaje priznavati originalnu stavku finansijske aktive i počinje priznavati novu stavku. Novo finansijsko sredstvo se početno priznaje po fer vrijednosti. Razlika između ugovorenih novčanih tokova i fer vrijednosti se prikazuje kao dobitak ili gubitak od prestanka priznavanja. Pri tom Banka utvrđuje da li nova stavka finansijske aktive predstavlja POCI imovinu. Ukoliko se radi o značajnoj modifikaciji, a pri tom je finansijska imovina raspoređena u fazi 3, tada se radi o POCI imovini.

Za novo finansijsko sredstvo potrebno je izvesti SPPI test na dan priznavanja i razvrstati ga u određenu grupu u zavisnosti od rezultata SPPI testa.

Ukoliko modifikacija nije značajna, Banka nastavlja sa priznavanjem postojeće stavke finansijske aktive uz knjiženje efekata modifikacije.

Efekat modifikacije, koji nastaje kao rezultat promjene prethodno ugovorenih karakteristika (razlika koja nastaje između sadašnje vrijednosti prethodno ugovorenih novčanih tokova i sadašnje vrijednosti modifikovanih novčanih tokova), evidentira se kao umanjenje bruto izloženosti finansijskog sredstva („diskont“).

Kvalitativni kriterijumi i prestanak priznavanja**a) Modifikacije novčanih tokova, koje se ne klasifikuju za prestanak priznavanja:**

- nemaju značajan kvantitativni efekat,
- djelimičan otpis duga,
- djelimična naplata iz kolaterala i restrukturiranje ostatka duga,
- produženje roka otplate ili odlaganje otplate potraživanja,
- smanjenje kamatne stope i/ili ostalih troškova,
- niži iznos potraživanja, kao rezultat ugovorom definisanog odricanja od duga i vlasničkog restrukturiranja,
- preuzimanje druge imovine (uključujući likvidaciju kolaterala) radi potpune ili djelimične otplate,
- objedinjavanje sredstava (gdje restrukturirani kredit nosi isti rizik kao sredstva koja su objedinjena),
- uključanje kovenanti, koje imaju za cilj zaštitu Banke od kreditnog rizika, pri čemu restrukturirano sredstvo prolazi SPPI test,
- osnovica za utvrđivanje ugovorenih novčanih tokova se promijenila isključivo zbog reforme referentne kamatne stope i ekonomski je ekvivalentna prethodnoj osnovici (tj. osnovici prije promjene),
- druge aktivnosti, u kojima restrukturirani kredit predstavlja iste rizike kao kredit prije.

b) Kvalitativne promjene inicijalno ugovorenih uslova, koje se kvalifikuju za prestanak priznavanja:

- zamjena duga za kapital,
- promjena valute,
- restrukturirano sredstvo ne prolazi SPPI test,
- inicijalni dužnik je zamijenjen novim, koji nije povezano lice sa inicijalnim dužnikom (definicija po MRS 24) - važi samo za pravna lica,
- druge aktivnosti, u kojima restrukturirani kredit ne predstavlja iste rizike kao kredit prije,
- spajanje više partija u jednu (gdje restrukturirani kredit ne nosi isti rizik kao partije, koje su se spojile).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.14. Finansijska sredstva (nastavak)****Restrukturiranje kredita**

Restrukturiranje kredita vrši se u skladu sa poslovnom politikom Banke. Cilj restrukturiranja kredita jeste da omogućiti korisniku kredita adekvatnu otplatu u skladu sa njegovim mogućnostima, a Banci efikasniju naplatu potraživanja. U tom smislu restrukturiranje obuhvata prijedlog izmjene ugovorenih uslova prilikom odobravanja kredita. Restrukturiranje se vrši u slučajevima kada se procijeni da klijent ima problema sa vraćanjem kredita i kada se procijeni da prema prvobitnom ugovoru kredit neće biti vraćen u dogovorenom roku.

Ukoliko ugovorom o restrukturiranju dolazi do značajnih promjena novčanih tokova, tada prestaje priznanje starog i priznaje se novo finansijsko sredstvo.

Novo priznato sredstvo se tretira kao finansijsko sredstvo umanjeno u početnom priznavanju.

Restrukturirano sredstvo se klasifikuje u bonitetnu grupu C ili niže.

Ukoliko ugovorom o restrukturiranju ne dolazi do značajnih promjena karakteristika novčanih tokova, učinci se priznaju kao dobit ili gubitak od modifikovanih finansijskih sredstava.

Računovodstveni otpis

Računovodstveni otpis je prenos bilansne izloženosti u vanbilansnu evidenciju, pri čemu banka zadržava pravo na dalje preduzimanje mjera za naplatu potraživanja od dužnika.

Banka vrši računovodstveni otpis, tj. prenos u vanbilans bilansnih izloženosti dvije godine nakon što je knjigovodstveno evidentirala očekivanje kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti te izloženosti i istu proglasila u potpunosti dospjelim.

Banka će u vanbilansnoj evidenciji voditi detaljnu evidenciju o izloženostima, za koje je izvršila računovodstveni otpis. Banka takođe vodi evidenciju o svim aktivnostima koje preduzima s ciljem naplate navedenih potraživanja.

Trajni otpis

Trajni otpis jeste otpis bilansne ili vanbilansne izloženosti, koji dovodi do prestanka priznavanja cijele izloženosti ili njenog dijela u poslovnim knjigama banke (bilansnoj i vanbilansnoj evidenciji).

Trajni otpis Banka vrši kada se završe sve pravne radnje u vezi sa naplatom potraživanja ili Banka zaključi da dalje vođenje postupka nije isplativo. Trajni otpis znači isknjižavanje iz knjigovodstvene evidencije (bilansne ili vanbilansne).

3.15. Ispravke vrijednosti finansijskih sredstava

MSFI 9 i Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (u daljem tekstu odluka ABRS) zahtijeva model očekivanog gubitka, zahtijevajući od Banke da prizna ne samo kreditne gubitke, koji su već nastali, već i gubitke koji se očekuju u budućnosti. Umanjenja za očekivane kreditne gubitke (ECL) su potrebne za sve kredite i ostala dužnička finansijska sredstva, koja se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, zajedno sa kreditima i ugovorima o finansijskim garancijama.

Ispravke vrijednosti se zasnivaju na očekivanim kreditnim gubicima vezanim za vjerovatnoću neispunjavanja obaveza (PD) u narednih 12 mjeseci, osim ako nije došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja (engl. *Significant Increase of Credit Risk* - SICR), u kom slučaju se ispravka zasniva na vjerovatnoći neispunjavanja obaveza tokom trajanja finansijskog sredstva (LECL). Pri utvrđivanju da li je rizik od neizmirenja obaveza značajno porastao od početnog priznavanja, Banka razmatra razumne i održive informacije, koje su relevantne i dostupne bez nepotrebnih troškova. Ovo uključuje i kvantitativne i kvalitativne informacije i analize, zasnovane na istorijskim podacima Banke, iskustvu i stručnoj ocjeni i uključivanje informacija, koje se odnose na budućnost.

Klasifikacija po fazama:

Banka ima metodologiju za očekivane kreditne gubitke (ECL) za definisanje kriterijuma za klasifikaciju u faze, kriterijume prelaza između faza, izračunavanje indikatora rizika i validaciju modela. Banka klasifikuje finansijske instrumente u fazu 1, fazu 2 i fazu 3, na osnovu primijenjene metodologije ispravki vrijednosti kao što je opisano u nastavku:

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.15. Ispravke vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)**

Faza 1 - kvalitetni portfolio: bez značajnog povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja, Banka priznaje ispravku vrijednosti na osnovu 12-mjesečnog perioda,

Faza 2 - nedovoljno kvalitetni portfolio: značajno povećanje kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja, Banka priznaje ispravku vrijednosti tokom vijeka trajanja, i

Faza 3 - nekvalitetni portfolio: Banka priznaje ispravke vrijednosti tokom vijeka trajanja za ovu finansijsku imovinu. Definicija neispunjenja obaveza ("default") je usklađena sa EBA smjernicama.

Pretpostavka značajnog povećanja kreditnog rizika:

- kašnjenje u otplati obaveze u materijalno značajnom iznosu duže od 30 dana,
- restrukturirani status finansijskog instrumenta,
- povećanje PD parametra,
- pogoršanje internog ili eksternog kreditnog rejtinga dužnika,
- pogoršanje finansijskih pokazatelja dužnika ili grupe povezanih lica, kojoj pripada (pokazatelj likvidnosti, značajan gubitak, finansijske obaveze/EBITDA i slično),
- prelazak na listu izloženosti, koje je potrebno posebno pratiti od strane Banke (watch/intensive care lista),
- račun dužnika je blokiran.

Kriterijumi prelaska u Fazu 2 zasnovani na dugom rejtingu (kriterijume dugog rejtinga trebalo bi razmotriti za sva pravna lica (preduzeća, institucije ili centralne vlade) kod kojih je dugi rejting bio dostupan kada je finansijski instrument nastao):

Rejting prilikom odobravanja	Trenutni rejting	Faza na osnovu rejtinga	Dodatni okidač	Konačna Faza
AAA	AA ili A	1	Postoji	2
AA	A ili BBB	1	Postoji	2
A	BBB ili BB	1	Postoji	2
BBB	BB ili B	1	Postoji	2
BB	B ili CCC	1	Postoji	2
AAA	BBB ili C	2	Nema uticaj	2
AA	BB ili C	2	Nema uticaj	2
A	B ili C	2	Nema uticaj	2
BBB	CCC ili C	2	Nema uticaj	2
BB	CC ili C	2	Nema uticaj	2
B	C	2	Nema uticaj	2
D do E	AAA do C	2	Nema uticaj	2
AAA do C	D do E	3	Nema uticaj	3
D do E	D do E	3	Nema uticaj	3

Za preostalu finansijsku imovinu i za sve izloženosti prema fizičkim licima, SICR se zasniva na skali kratkog rejtinga:

Rejting prilikom odobravanja	Trenutni rejting	NKR na osnovu rejtinga	Dodatni uslov	Konačni NKR
A, B	A ili B	1	Postoji	2
C	C	1	Postoji	2
A, B	C	2	Nema uticaj	2
D, E	A do C	2	Nema uticaj	2
A do E	D ili E	3	Nema uticaj	3

Metodologija kreditnog rejtinga za banke zavisi od postojanja ili nepostojanja rejtinga od međunarodnih agencija za kreditiranje Fitch, Moody's ili S&P. Rejtinzi se postavljaju na osnovu prosječnog međunarodnog kreditnog rejtinga. Ako nema međunarodnih kreditnih rejtinga, klasifikacija se bazira na internoj metodologiji Banke.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15. Ispravke vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)

Obračun grupnih ispravki vrijednosti i rezervisanja se vrši množenjem EAD (izloženost po „default-u“) na kraju svakog meseca sa odgovarajućim PD i LGD. Obračun se radi po tri scenarija, prosječan, optimističan, pesimističan, od kojih se svaki ponderiše. Ispravke vrijednosti i rezervisanja čine zbir ponderisanih scenarija. Izloženost po default-u (EAD) se određuje kao zbir bilansne izloženosti i vanbilansne izloženosti pomnožene sa CCF (faktor konverzije kredita).

Dobijeni rezultati za svaki mjesec se diskontuju na sadašnju vrijednost.

Očekivani kreditni gubitak (ECL) za finansijsku imovinu Faze 1 se obračunava na osnovu 12-mjesečnih PD (vjerovatnoća neizmirenja obaveza) ili kraćih perioda PD, ako je rok dospjeća finansijskog sredstva kraći od 1 godine. Dvanaestomjesečni PD već uključuje efekat makroekonomskog uticaja.

U skladu sa Uputstvom za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive ukoliko banka nema adekvatnu vremensku seriju, količinu i/ili kvalitet relevantnih istorijskih podataka, te nije u mogućnosti da utvrdi vrijednost LGD parametra korišćenjem svog modela na adekvatan i dokumentovan način, tada koristi fiksne vrijednosti tog parametra zasnovane na konzervativnim procjenama, a one ne mogu biti niže od:

1. 45% za izloženosti obezbijeđene prihvatljivim kolateralom,
2. 75% za izloženosti, koje nisu obezbijeđene prihvatljivim kolateralom.

U skladu sa internom metodologijom, uvažavajući politički i bilo koji drugi rizik, koji nije obuhvaćen standardnim procedurama za modelovanje parametara kreditnog rizika (PD i LGD), Banka u izuzetnim okolnostima može uvesti prilagođavanja s ciljem povećanja preciznosti u procjeni rizika te konzervativnosti, odnosno osiguranja stabilnosti kreditnog portfolija.

Uvažavajući navedeno, Banka je na postojeće fiksne vrijednosti LGD uvela add-on u fiksnom iznosu od 15%, tako da vrijednosti LGD parametra iznose:

1. 60% za izloženosti obezbijeđene prihvatljivim kolateralom,
2. 90% za izloženosti koje nisu obezbijeđene prihvatljivim kolateralom.

Shodno Odluci ABRS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, minimalna stopa očekivanih kreditnih gubitaka za fazu 1 iznosi:

- za izloženosti sa niskim rizikom, izloženosti prema centralnim vladama i bankama sa kreditnom procenom priznate vanjske insititucije: 0,1% izloženosti,
- za ostale izloženosti: 0,5%.

LECL za finansijsku imovinu Faze 2 izračunava se na osnovu PD tokom vijeka trajanja (LPD), jer se njihov kreditni rizik značajno povećao od njihovog inicijalnog priznavanja. Ovaj proračun se takođe temelji na budućoj procjeni, koja uzima u obzir broj ekonomskih scenarija kako bi prepoznala vjerovatnoću gubitaka povezanih sa predviđenim makroekonomskim prognozama. Shodno Odluci ABRS, minimalna stopa očekivanih kreditnih gubitaka za Fazu 2 iznosi 5% izloženosti.

Za finansijske instrumente u Fazi 3 primjenjuje se isti tretman kao i za one, koji se smatraju kreditno oslabljenim u skladu sa MSFI 9. Izloženosti ispod praga materijalnosti dobijaju grupne ispravke vrijednosti i rezervisanja koristeći PD od 100%. Finansijski instrumenti će biti preklasifikovani iz Faze 3 ako više ne ispunjavaju kriterije kreditno oslabljenih nakon perioda oporavka.

Za restrukturirane izloženosti i izloženosti kupljene ili novoformirane kreditno obezvrijeđene finansijske instrumente (POCI) period oporavka iznosi 12 mjeseci od datuma restrukturiranja. Za nerestrukturirane izloženosti, period oporavka iznosi 6 mjeseci od datuma prestanka statusa neizmirenja obaveza.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.15. Ispravke vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)**

Poseban tretman se odnosi na kupljene ili novoformirane kreditno obezvrjeđene finansijske instrumente (POCI), pri čemu se samo kumulativne promjene u očekivanim gubicima tokom životnog vijeka od početnog priznavanja priznaju kao ispravka vrijednosti.

Shodno Odluci ABRS, minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za Fazu 3 iznose:

	Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubici za izloženosti	
		obezbijeđene prihvatljivim kolateralom	koje nisu obezbijeđene prihvatljivim kolateralom
1.	do 180 dana	15%	15%
2.	od 181 do 270 dana	25%	45%
3.	od 271 do 365 dana	40%	75%
4.	od 366 do 456 dana	60%	85%
5.	od 457 do 730 dana	60%	100%
6.	od 731 do 1.460 dana	80%	100%
7.	preko 1.460 dana	100%	100%

Informacije vezane za budućnost

Banka uključuje informacije koje se odnose na budućnost (FLI - *forward looking information*) kako u procjeni značajnog povećanja kreditnog rizika (SICR), tako i kod mjerenja očekivanog kreditnog gubitka (ECL).

Prilikom modelovanja parametara kreditnog rizika, testiraju se makro varijable koje su u relaciji sa stopom *default*-a. Jednom godišnje u toku procesa određivanja vrijednosti parametara PD (*probability of default* - vjerovatnoća odlaska u status neizmirenja obaveza), kreira se dokument, koji je prilog Metodologiji za modelovanje parametara kreditnog rizika pod nazivom „Metodološka napomena za razvoj scenarija”. Navedeni dokument predstavlja jedan od koraka prilikom modelovanja parametara kreditnog rizika, u kojem se određuju vrijednosti makroekonomskih parametara po scenarijima, a obezbijeđeni su od strane ALM odjeljenja.

Banka prilikom modelovanja PD koristi godišnje makroekonomske prognoze, koje pokrivaju sljedeće varijable: stopu rasta BDP (%), stopu nezaposlenosti (%), tromjesečnu i šestomjesečnu euribor stopu (%) i 10-godišnju swap stopu (%). Metodologija scenarija MSFI 9 uključuje tri scenarija razvoja ekonomije, osnovni, pesimistički i optimistički. Makroekonomska kretanja su opisana za svaki pojedinačni scenarij. U koracima modelovanja dobiju se buduće vrijednosti Z-skora.

Makroekonomski podaci su obezbijeđeni putem relevantne platforme za statističke podatke - Eurostat. U slučajevima kada podaci, koji su primjenjivi za NLB Banku a.d. Banja Luka, nisu dostupni na Eurostatu, oni su uzeti sa zvanične internet stranice Zavoda za statistiku. U sam proces modelovanja su uključene vremenske serije makroekonomskih varijabli kao mogući egzogeni regresori (korištena tehnika modelovanja je ARIMAX). Da bi u procesu modelovanja bile uključene potencijalne vremenske zavisnosti i efekti kašnjenja, uključene su varijable do 4 *lag*-a (zaostataka/kašnjenja). Ovaj izbor odgovara jednoj godini podataka, s obzirom na kvartalnu učestalost odabranog skupa podataka. Uključujući ove varijable sa *lag*-ovima (zaostacima/kašnjenjima), cilj je da se obuhvati dinamički odnos između varijabli i obuhvate svi odloženi efekti koji se mogu javiti. Na primjer, šok u rastu ili padu inflacije se ne mora odraziti odmah na stopu odlaska u *default* već je to moguće i nakon šest, devet ili dvanaest mjeseci. Treba napomenuti da prilikom konačne izrade nije korištena makrovarijabla stopa nezaposlenosti, koja je korištena prilikom testiranja modela. Stopa nezaposlenosti nije mogla da se iskoristi, jer nije bilo dovoljno raspoloživih vremenskih serija na kvartalnom nivou za navedenu makro varijablu.

Vjerovatnoće ostvarenja scenarija (ponderi) primijenjene u izračunu ECL su kako slijedi:

	Optimistični scenario	Osnovni scenario	Pesimistični scenario
U 2024. godini	20%	60%	20%
U 2023. godini	10%	50%	40%
U 2022. godini	10%	60%	30%

Rezultati za NLB Banku pokazuju sljedeća odstupanja pesimističnog i optimističnog od osnovnog scenarija na dan 31. decembar 2024. godine:

	Optimistični scenario	Osnovni scenario	Pesimistični scenario
Nivo kolektivnih ispravki	97,58%	100%	104,56%

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.15. Ispravke vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)**

Rezultat pokazuje da bi optimistični scenario rezultirao sa 97,58% osnovnog scenarija, dok bi pesimistični scenario i njegove konzervativne pretpostavke doveli do povećanja od 4,56% u odnosu na osnovni scenario.

Makroekonomski scenariji za korištene varijable korištene u 2024. su kako slijedi (u %):

	Optimistični scenario			Osnovni scenario			Pesimistični scenario		
	2024.	2025.	2026.	2024.	2025.	2026.	2024.	2025.	2026.
Realni BDP	3,1	3,5	3,5	2,5	3,0	3,0	1,5	1,2	2,3
Stopa nezaposlenosti	12,0	10,6	10,1	12,5	12,00	11,5	13,2	14,5	14,6
Inflacija	1,5	0,6	1,1	2,5	2,4	1,9	0,9	0,2	0,8

S ciljem uspostavljanja cjelokupnog sistema u upravljanju rizicima u Banci tokom identifikacije i testiranja otpornosti na stres rizika, kojima je Banka izložena, Banka je u 2024. godini kao polazne osnove koristila pretpostavke, koje su implementirane prilikom modelovanja parametara kreditnih rizika po IFRS9 standardu za 2024. godinu. Makrovarijabla, kojom se modeluje PD parametar za određenu godinu, koristi se prilikom testiranja otpornosti na stres u strateškim dokumentima ICAAP i Plan oporavka. U navedenim procesima, Banka koristi VaR metodologiju za mjerenje uticaja kreditnog rizika u uslovima stresa, te efektima očekivanih kreditnih gubitaka i njihov uticaj na rezultat Banke.

Preračun parametara i način računovodstvenog evidentiranja

Ponovni izračun svih parametara ECL vrši se godišnje ili češće, ako se makro okruženje mijenja više nego što je bilo uključeno u prethodne prognoze, i u tom slučaju svi parametri se preračunavaju prema novim prognozama.

Knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava, koja se vrednuju po amortizovanom trošku, se umanjuju preko računa ispravke vrijednosti, a gubitak se priznaje u poziciji bilansa uspjeha. Smanjenje gubitka se priznaje kao smanjenje ispravke vrijednosti, a dobit se priznaje u istoj poziciji bilansa uspjeha.

Za vanbilansne izloženosti, iznos ECL se priznaje u izvještaju o finansijskoj poziciji u poziciji „Rezervisanja“ i u bilansu uspjeha u poziciji „Neto (gubici)/dobici od ispravki vrijednosti i rezervisanja finansijskih instrumenata.“

Očekivani kreditni gubici tj. ECL za dužničke instrumente, koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, ne umanjuju knjigovodstvenu vrijednost ovih finansijskih sredstava u izvještaju o finansijskoj poziciji, koji ostaje po fer vrijednosti. Umjesto toga, iznos ispravki vrijednosti, koji je jednak iznosu umanjenja, koji bi nastao ako bi se imovina mjerila po amortizovanom trošku, priznaje se u ostalom ukupnom rezultatu kao akumulirani iznos obezvređenja. Akumulirani gubitak priznat u ostalom ukupnom rezultatu se reklasifikuje na dobit ili gubitak nakon prestanka priznavanja imovine ili kada se iznos ispravki vrijednosti smanji zbog događaja, koji je nastao nakon što je ispravka vrijednosti priznata.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti**

Za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima gotovinski ekvivalenti i gotovina obuhvataju stanja sa rokom dospijeca kraćim od tri mjeseca od dana pribavljanja, uključujući i novac i novčana sredstva, koja nisu pod ograničenjima Centralne banke, ostale pogodne hartije od vrijednosti, kredite i pozajmice date bankama, dospjela potraživanja od drugih banaka.

Novčana sredstva predstavljaju novčana sredstva u domaćoj i stranim valutama u trezoru i blagajnama Banke, sredstva na računima rezerve kod Centralne banke Bosne i Hercegovine i sredstva na računima kod domaćih i inostranih banaka sa rokom dospijeca do tri mjeseca.

3.17. Rezervisanja po sudskim sporovima

Rezervisanja za odštetne zahtjeve po sudskim sporovima se priznaju kada:

- Banka ima važeću zakonsku ili ugovorenu obavezu, koja je rezultat prošlih događaja,
- kada je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava,
- kada se pouzdano može procijeniti iznos obaveze.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveze.

3.18. Primanja zaposlenih**a) Naknade zaposlenima**

Kratkoročne naknade zaposlenima obuhvataju zarade, naknade po osnovu regresa i ostale naknade zarada i sve doprinose vezane za naknade zaposlenima. Kratkoročne naknade zaposlenim priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastale.

b) Ostala primanja zaposlenih

Banka obezbjeđuje jubilarne nagrade zaposlenima prema vremenu provedenom na radu u Banci za period od 10, 20, i 30 godina u skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu Banke. Ovi troškovi se priznaju kao rashod u bilansu uspjeha, a rezervacije po navedenom rashodu izračunavaju se na bazi aktuarskog izračuna.

c) Otpremnine

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa u slučaju redovnog penzionisanja ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa kao višak radne snage u zamjenu za otpremninu.

Banka priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno da će: ili raskinuti radni odnos sa zaposlenim u skladu sa detaljno utvrđenim planom bez mogućnosti odustajanja, ili obezbijediti otpremninu za prestanak radnog odnosa kao rezultat ponude u namjeri da se podstakne dobrovoljni raskid radnog odnosa s ciljem smanjenja broja zaposlenih.

Otpremnine, koje dospijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon dana bilansa stanja, svode se na sadašnju vrijednost.

Rezervacije za otpremnine se iskazuju u Bilansu stanja u okviru pozicije Rezervisanja u pasivi. Rezervacije za otpremnine u slučaju redovnog penzionisanja izračunavaju se na bazi aktuarskih izračuna. Ove rezervacije se isključivo koriste za obaveze za koje su namijenjene. Na kraju svake godine vrši se provjera ispravnosti obračuna. Dodatna rezervisanja po tom osnovu ili ukidanja rezervisanja prikazuju se preko Bilansa uspjeha osim aktuarskih dobitaka i gubitaka, koji se priznaju u okviru ostalog finansijskog rezultata.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.19. Porez na dobit**

Od 01. januara 2016. godine porez na dobit obračunava se u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit (Službeni glasnik RS broj 94/15) i Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit (Službeni glasnik RS broj 1/17 i 58/19).

Procijenjeni mjesečni akontacioni iznos poreza utvrđuje se prema Prijavi i akontacija poreza na dobit se plaća svakog mjeseca.

Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje stopa poreza na dobit od 10%, utvrđuje se poreskim bilansom Banke. Poreska osnovica iskazana u poreskom bilansu se obračunava na osnovu ostvarene dobiti za period, prikazane u zakonski propisanom bilansu uspeha, korigovane za razlike definisane poreskim propisima Republike Srpske. Ove korekcije obuhvataju povećanje poreske osnovice za troškove, koji se po poreskim propisima ne priznaju, i umanjenja za prihode, koji se ne uključuju u obračun poreske osnovice.

Odloženi porez na dobit se obračunava i evidentira na privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza i njihovih iznosa iskazanih u finansijskim izvještajima Banke. Odložene poreske obaveze priznaju se za sve oporezive privremene razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza na dan bilansa stanja i iznosa iskazanih za svrhe izvještavanja, a što će rezultirati oporezivim iznosima budućih perioda.

Odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike, neiskorištena poreska sredstva i neiskorištene poreske gubitke.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje do iznosa, za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret dobiti. Tekući i odloženi porezi se priznaju kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobit perioda.

3.20. Obaveze po uzetim kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, koja je jednaka istorijskom trošku umanjenom za transakcijske troškove. Obaveze po kreditima se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, sve razlike između priliva sredstava umanjenog za transakcione troškove i iznosa otpлата, priznaju se u Bilansu uspeha u periodu korištenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da odloži izmirenje obaveza za najmanje 12 mjeseci nakon dana bilansa stanja.

3.21. Akcionarski kapital

Uplaćeni akcionarski kapital Banke predstavlja iznos gotovine uplaćene od strane akcionara za sve obične i prioritetne akcije. Akcionarski kapital Banke čine obične akcije. Dividende od akcija evidentiraju se kao obaveza u periodu u kojem je donijeta odluka o njihovoj isplati.

3.22. Vanbilansne preuzete i potencijalne obaveze*Finansijske i nefinansijske garancije*

Finansijske garancije su ugovori, koji zahtijevaju od emitenta da izvrši određena plaćanja kako bi nadoknadio imao gubitak, koji je pretrpio zbog toga što određeni dužnik ne izvrši plaćanje u roku, u skladu sa uslovima dužničkih instrumenata. Takve finansijske garancije se daju bankama, finansijskim institucijama i drugim tijelima u ime klijenta za osiguranje kredita, prekoračenja i drugih bankarskih sredstava.

Izdane garancije, koje pokrivaju nefinansijske obaveze klijenata, predstavljaju obavezu Banke (žirant) da plati ukoliko klijent ne izvrši određene radove u skladu sa uslovima komercijalnog ugovora.

Finansijske i nefinansijske garancije se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, što se obično dokazuje primljenim naknadama. Naknade se amortizuju u bilans uspeha tokom trajanja ugovora primjenom proporcionalne metode. Obaveze Banke po garancijama se naknadno mjere po većem od:

- početno mjerenje, umanjeno za amortizaciju izračunatu za priznavanje prihoda od naknada tokom perioda garancije; ili
- ECL rezervisanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.22. Vanbilansne preuzete i potencijalne obaveze (nastavak)

Dokumentarni akreditivi

Dokumentarni akreditivi predstavljaju pisanu i neopozivu obavezu banke izdavaoca (otvaranja) u ime izdavaoca (uvoznika) da isplati korisniku (izvozniku) vrijednost navedenu u dokumentima u određenom roku:

- ako je akreditiv plativ po viđenju; i
- ako je akreditiv plativ na odloženo plaćanje, banka će platiti prema ugovoru kada i ako korisnik (izvoznik) predloži banci dokumente, koji su u skladu sa uslovima i rokovima navedenim u akreditivu.

Obaveza može biti i u obliku potvrde akreditiva, koja se obično vrši na zahtjev ili ovlaštenje banke izdavaoca (otvaranja) i predstavlja čvrstu obavezu banke koja potvrđuje, pored banke izdavaoca, koja samostalno preuzima obavezu prema korisniku pod određenim uslovima.

Ostale potencijalne obaveze i preuzete obaveze

Ostale potencijalne obaveze i preuzete obaveze predstavljaju neiskorišćene kreditne obaveze za odobravanje kredita, nepokrivene akreditive i druge preuzete obaveze.

Nominalne ugovorene vrijednosti garancija, akreditiva i neiskorištenih obaveza po kreditima, kod kojih je zajam ugovoren da se daje pod tržišnim uslovima, ne priznaju se u izvještaju o finansijskom položaju.

3.23. Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji MRS 24 povezane strane su strane koje predstavljaju:

- društva, koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika, kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno s drugim subjektima,
- pridružena društva, u kojima Banka ima značajan uticaj a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora,
- fizičke osobe, koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci, koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt, za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom,
- rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe, koje imaju ovlaštenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

3.24. Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima, koje će iznositi sredstava i obaveza sadržani u finansijskim izvještajima imati u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja, za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Gubici zbog ispravki vrijednosti finansijskih sredstava

Kreditni bonitet ukazuje na nivo kreditnog kreditnog kvaliteta, odnosno koji rizik se preuzima. Kreditnom bonitetu se dodjeljuje odgovarajući parametar kreditnog rizika PD. Parametar PD prikazuje onu vjerovatnoću sa kojom će klijent doći u status neizmirenja obaveza u vremenskom horizontu od 12 mjeseci.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.24. Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja (nastavak)****Gubici zbog ispravki vrijednosti finansijskih sredstava (nastavak)**

Kreditni rejting odnosno bonitet odražava kombinaciju svih faktora koji utiču na rizik klijenta; posljedično, on odražava i rizik sektora i promjene u makro okruženju i sl. Kombinovanjem svih informacija, kreditni rejting odražava sve kvalitativne i kvantitativne informacije, koje Banka može da pribavi o klijentu, i predstavlja najadekvatniji pokazatelj nivoa rizičnosti.

MSFI 9 zahtijeva procjenu da li postoji značajan porast kreditnog rizika (SICR) kod izloženosti na svaki datum izvještavanja. Ovo je sveobuhvatan pristup, koji bi trebalo da obuhvati promjene rizika od neizmirenja obaveza tokom čitavog očekivanog vijeka trajanja instrumenta. Banka prati značajne promjene kreditnog rizika od početnog priznavanja, a zavise od rizika od neizmirenja obaveza prilikom početnog priznavanja. Dalje, Banka koristi promjene vjerovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) kao sredstvo za identifikovanje promjena u riziku od neplaćanja. Nivo promjene PD se može izraziti u omjeru (ili stopi fluktuacije) proporcionalnog PD pri početnom priznavanju (tj. promjena PD podijeljena sa PD pri početnom priznavanju). Parametar PD u sebi već sadrži komponentu makroekonomskog okruženja. Zaključuje se da indirektno na SICR kriterijum utiče i inkorporirana FLI komponenta.

Pristup koji se koristi za izradu SICR procjene treba da:

1. uporedi kreditni rizik na datum izvještavanja sa kreditnim rizikom pri početnom priznavanju, tj. procjena je relativna,
2. se fokusira na promjene rizika od neizmirenja obaveza (a ne na rizik od gubitka) tokom očekivanog vijeka trajanja instrumenta; i
3. uključi razumne i podržavajuće informacije, uključujući informacije koje se odnose na budućnost i koje su dostupne bez nepotrebnih troškova i napora.

Kreditni rizik finansijskog instrumenta treba biti procijenjen pri početnom priznavanju i na svaki sljedeći datum izvještavanja. Za više informacija u vezi sa glavnim kriterijumima u određivanju SICR, pogledajte Napomenu 3.15.

Ispravke vrijednosti se procjenjuju kolektivno za finansijsku imovinu dodijeljenu Fazi 1 ili 2, ili za finansijska sredstva u Fazi 3 sa izloženosti ispod praga materijalnosti. ECL u ovoj grupi sredstava procjenjuje se na osnovu očekivane vrijednosti parametara rizika, koji kombinuju istorijska kretanja sa budućim makroekonomskim predviđanjima za tri odvojena scenarija. Modeli koji, se koriste za procjenu budućih parametara rizika, se provjeravaju i testiraju na redovnoj osnovi kako bi procjene gubitaka bile što realnije.

Otpremnine i jubilarne nagrade

Rezervacije za buduće obaveze i troškove za otpremnine kod odlaska zaposlenih u penziju, jubilarne nagrade i slično formiraju se na bazi aktuarskog izračuna. Knjiže se kao trošak rezervisanja u bilansu uspjeha i oblikovane rezervacije u bilansu stanja, osim aktuarskih dobitaka i gubitaka, koji se priznaju u okviru ostalog finansijskog rezultata.

Ove rezervacije se upotrebljavaju isključivo za pokrivanje troškova za koje su i oblikovane. Na kraju svake poslovne godine potrebno je provjeriti realnu vrijednost ovih rezervacija. Ukoliko se procijeni da su rezervacije previsoke, potrebno je izvršiti njihovo ukidanje i svođenje na realnu vrijednost u korist prihoda od ukidanja rezervisanja. Ukoliko se procijeni da su rezervacije manje od realno procijenjenih potrebno je formirati dodatne na teret rashoda rezervisanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.24. Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja (nastavak)****Otpremnine i jubilarne nagrade (nastavak)**

Aktuarski obračun je izvršen za 530 zaposlenih.

Podjela aktuarskih dobitaka i gubitaka u poslovnom periodu prema uzroku (‘000 KM)	Jubilarnе nagrade	Otpremnine za odlazak u penziju	Ukupno
Aktuarski dobitci i gubici uzrokovani promjenom finansijskih pretpostavki	10	105	115
Aktuarski dobitci i gubici uzrokovani promjenom iskustva	(31)	90	59
Ukupno	(21)	195	174
Ponderisano prosječno trajanje obaveza	31.12.2024.		
Vrsta beneficije			
Jubilarnе nagrade	6,3		
Otpremnine za odlazak u penziju	12,4		
Ukupno	11,6		

Za ovaj obračun Banka angažuje ovlaštenog aktuara, koji vrši obračun na bazi podataka iz kadrovske evidencije Banke prema predviđenom vremenu penzionisanja zaposlenih i staža u banci. Sadašnja vrijednost buduće obaveze izračunava se primjenom diskontne kamatne stope.

Značajne aktuarske pretpostavke	2024.	2023.
Diskontna stopa	6,4%	8%
Rast plate na bazi inflacije, napredovanja i godina radnog staža	4,2%	6,3%

Diskonta stopa je određena na osnovu krive prinosa HOV vlade Srbije korigovane za 100 bazičnih poena na osnovu utvrđenog odnosa kreditnog rejtinga vlada i ostalih informacija o finansijskim tržištima, s obzirom na nedovoljno informacija sa lokalnog tržišta.

U skladu sa MRS 19 izvršena je analiza osjetljivosti aktuarskih pretpostavki, odnosno profitabilnosti, rasta plata u Republici Srpskoj i Banci i fluktuacija iznosa sadašnje vrijednosti jubilarnih naknada i otpremnina za odlazak u penziju. Pojedinačna analiza je pripremljena samo za promjenu jedne pretpostavke u visini procentnih poena prikazanih u tabeli dok sve ostale pretpostavke ostaju nepromijenjene.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.24. Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja (nastavak)****Otpremnine i jubilarne nagrade (nastavak)**

Aktuarska pretpostavka	Izmjene pretpostavki (u %)	Promjena sadašnje vrijednosti obaveza ('000 KM)			
		Jubilarne nagrade na dan		Otpremnine za odlazak u penziju	
		31.12.2024.	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
Prinos	+0,5	(3)	(4)	(29)	(15)
	-0,5	4	4	31	16
Rast plata	+0,5	4	4	32	17
	-0,5	(4)	(4)	(30)	(16)
Fluktuacija	+0,5	(4)	(4)	(31)	(17)
	- 0,5	4	4	22	11

Procjena kratkoročnih rezervisanja za neiskorištene godišnje odmore vrši se prema broju dana neiskorištenih godišnjih odmora na dan bilansiranja i prosječnoj mjesečnoj bruto plati po zaposlenom.

Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

Fer vrijednost

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o fer vrijednosti aktive ili pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se fer vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

Ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje kredita i ostale finansijske imovine ili obaveza, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Po mišljenju rukovodstva, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost, koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

3.25. Izvještavanje po segmentima

Poslovni segment predstavlja dio imovine, potraživanja, obaveza i poslovnih aktivnosti Banke usmjerenih na određenu grupu klijenata i područja poslovanja. U skladu sa usvojenom Metodologijom za mjerenje profitabilnosti klijenata, segmenata i proizvoda, Banka prati profitabilnost prema sljedećim segmentima: poslovanje sa stanovništvom, poslovanje sa pravnim licima i finansijska tržišta. Usklađujući iznosi prezentuju se u okviru segmenta ostalo.

Poslovanje sa pravnim licima obuhvata poslovanje sa preduzećima, preduzetnicima, finansijskim institucijama (osim banaka) i javnim sektorom.

Segment poslovanje sa stanovništvom obuhvata poslovanje sa fizičkim licima.

Segment finansijska tržišta obuhvata upravljanje bilansom banke, trgovanje, ALM.

Segment ostalo obuhvata kategorije, koje nije moguće alocirati na neki od segmenata.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

4.1. Uvod

Upravljanje rizicima u bankarskom poslovanju obuhvata kontinuirane aktivnosti identifikovanja, mjerenja i procjene rizika s ciljem minimiziranja njihovih negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke.

Upravljanje rizicima u Banci odvija se u svim organizacionim jedinicama i svaki pojedinac u Banci je u svom domenu odgovoran za izloženost riziku.

Banka posvećuje veliku pažnju upravljanju rizicima i kontinuirano njeguje kulturu rizika, tj. svijest o rizicima unutar cijele organizacije. Kao članica NLB Grupe, Banka radi u skladu sa usmerenjima/standardima NLB Grupe (NLB Group Risk Management Standards). Navedena usmjerenja se prilagođavaju lokalnoj regulativi i uslovima poslovanja na tržištu, nakon čega Banka definiše svoj Risk apetit, tj. Risk profil koji reflektuje poslovni model Banke.

Sklonost ka preuzimanju rizika (*engl. risk appetite*) jeste ukupni nivo rizika, koji je Banka spremna da preuzme s ciljem ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva. Sklonost ka preuzimanju rizika obuhvata i toleranciju prema rizicima, odnosno utvrđivanje nivoa rizika, koji Banka smatra prihvatljivim. Risk apetit predstavlja fundamentalnu osnovu za poslovnu strategiju, nadopunjujući risk strategiju kvantitativnim mjerama, te su ulazni elementi za strateške procese ICAAP, ILAAP, Plan oporavka i druge risk limite.

Konceptualni okvir za upravljanje rizicima u Banci je definisan sljedećom strukturom:

- Okvir za **Risk apetit (RA)** postavlja Risk profil i djelimično postavlja proces implementacije strategije i definisanja preuzetih rizika u odnosu na kapacitet rizika. U tom smislu, okvir za Risk apetit nije samo usko povezan sa poslovnom strategijom Banke, nego i sa dokumentima iz domena rizika i finansija.
- **Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima Banke** (u daljem tekstu Strategija) je bazirana na smjernicama definisanim u RA. Osnovna svrha Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima je detaljnije definisanje smjernica o tipovima rizika, koje je Banka spremna preuzeti i onih, koji nisu prihvatljivi. Materijalne smjernice se odnose na poslovne segmente u smislu odobravanja kredita, osiguranja odgovarajućeg obima likvidnosti i strukture finansiranja, upravljanja različitim tržišnim rizicima, operativnim rizicima i rizicima, koji proizlaze iz drugih finansijskih usluga.
- **Risk profil (*Sistem internih limita*)** uključuje detaljnije uspostavljanje pokazatelja definisanih kroz kvantitativne i kvalitativne elemente, sa glavnim fokusom na sveobuhvatnom pregledu najvećih izloženosti rizicima. Osnovna namjera Risk profila je redovno praćenje da li je RA unutar željenih okvira, definisanih limitima i ciljanim vrijednostima.
- **ICAAP** ima ključnu ulogu u upravljanju rizicima u Banci. ICAAP je interni proces procjene kapitala, koji smanjuje rizik neizvjesnosti u situaciji kada je Banka izložena rizicima. Navedeni proces ima svrhu da ukaže ako institucija nije u stanju dugoročno održati adekvatnost kapitala u poslovnom okruženju u kojem posluje, poštujući poslovni model, te je alat za efikasno upravljanje rizicima.
- **ILAAP** sveobuhvatno dokumentuje i ocjenjuje internu adekvatnost likvidnosti sa ciljem da osigura njeno efikasno upravljanje.
- **Plan oporavka** Banke je pripremljen sa ciljem obezbjeđenja finansijske održivosti Banke, kao i ponovnog uspostavljanja održivog poslovanja i odgovarajućeg finansijskog položaja Banke u slučaju značajnog pogoršanja njenog finansijskog stanja. Cilj Plana oporavka je definisanje procedura, koje omogućavaju Upravi Banke blagovremeni uvid u potencijalnu prijetnju finansijskoj stabilnosti Banke. U svrhu pripreme za krizne situacije razrađeni su preliminarni planovi o mjerama, koje će biti preduzete u slučaju različitih vrsta opasnosti.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.1. Uvod (nastavak)

Glavni principi Strategije su:

- definisanje sklonosti Banke ka preuzimanju rizika i toleranciji Banke prema riziku; prilikom utvrđivanja sklonosti ka preuzimanju rizika, osim kvantitativnih informacija, Banka uzima u obzir i kvalitativne informacije, stručne procjene i druge faktore iz makroekonomskog okruženja, koji utiču ili mogu uticati na odnos Banke prema rizicima Banke,
- analiza svih rizika, kojima je Banka izložena, od kojih su za ukupno poslovanje Banke ključni kreditni, tržišni, rizik likvidnosti i operativni rizik; Banka posebnu pažnju posvećuje analizi faktora ekološkog, socijalnog i korporativnog upravljanja (engl. *environmental, social or governance factors*) u procesu donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou,
- obezbjeđivanje identifikacije, procjene i upravljanja rizicima, koji proizlaze iz eksternalizovanih aktivnosti i sprovođenje značajnih mjera upravljanja rizikom eksternalizacije,
- oprezno uvođenje i analiza novih proizvoda i bitnih promjena postojećih sa svih risk relevantnih aspekata,
- fokusiranje na diverzifikaciju kako bi se izbjegla velika koncentracija na nivou portfolija,
- optimalno korištenje kapitala i njegova raspodjela među segmentima poslovanja / organizacionim jedinicama,
- vođenje odgovarajuće dividendne politike prilagođene riziku,
- uključivanje ključnih principa rizika u naknadama,
- osiguranje cjelokupne usklađenosti s internim politikama/pravilima i važećim propisima,
- adekvatan sistem internih kontrola i
- okvir tri linije odbrane.

ICAAP proces je djelotvorna, sa holističkim pristupom, strategija kontinuiranog procesa interne procjene kapitala. Taj proces obuhvata održavanje iznosa, vrste i raspodjele internoga kapitala, koji je adekvatan za pokrivanje vrste, te nivoa rizika kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena.

Postupak procjene sadrži sve kvalitativne i kvantitativne informacije neophodne za adekvatno identifikovanje, mjerenje, agregiranje i praćenje rizika.

Obim i specifičnost cjelokupnog procesa definisani su načelom proporcionalnosti. Ne postoji opšte prihvaćeno definisanje okvira. Navedeni interi proces je specifičan za svaku banku u zavisnosti od poslovnog modela i složenosti poslovnih aktivnosti, tržišta na kojim posluje, te usvojenom apetitu za rizikom.

Glavni cilj ICAAP procesa je da se osigura adekvatan nivo kapitala i održivost poslovanja. Svrha je da se na kontinuiranoj osnovi obezbijede efektivne i sveobuhvatne strategije, politike, procedure i procesi, na osnovu kojih se procjenjuje i održava iznos, tip i alokacija/potrošnja kapitala Banke, koji će koristiti za pokriće svih kategorija rizika, kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena. ICAAP predstavlja ključnu ulogu u kontinuitetu poslovanja i održavanju adekvatne kapitalizacije Banke.

U svrhu dokumentovanja postupka za utvrđivanje adekvatnog nivoa kapitala i likvidnosti, potrebno je obezbijediti opise metodologija primijenjenih za određivanje potrebnoga internoga kapitala i interne likvidnosti, opise sistema mjerenja/procjene rizika, način kontrole i tehnike smanjenja za značajne vrste rizika, opis testiranja otpornosti na stres, kojima se kreditna institucija koristi u postupku interne procjene kapitala, likvidnosti i Plana oporavka. U skladu sa Odlukom o sistemu upravljanja u bankama, Banka je izradila i usvojila Politiku interne procjene adekvatnosti kapitala Banke, Metodologiju identifikacije i ocjene značajnosti rizika, Metodologiju izračuna kapitalnih zahtjeva, Metodologiju za sprovođenje testiranja otpornosti na stres, Metodologiju ICAAP - za mjerenje koncentracije kreditnog rizika - HHI indeks, Priručnik za Internu procjenu adekvatnosti kapitala i ICAAP Izvještaj.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.1. Uvod (nastavak)

Svrha ILAAP sastoji se u odražavanju profila rizika likvidnosti Banke korišćenjem različitih pristupa za praćenje ovih rizika i upravljanje njima i u obavještanju tijela Banke o tekućim procjenama postojećih ili potencijalnih rizika, kojima je Banka izložena ili to može biti. Suštinski doprinosi kontinuitetu poslovanja Banke kroz obezbjeđenje adekvatnosti njene likvidnosti iz normativnog i ekonomskog ugla.

Normativni ugao posmatranja jeste višegodišnja procjena sposobnosti Banke da neprekidno ispunjava sve regulatorne zahtjeve u pogledu likvidnosti. Normativni pogled uključuje i praćenje regulatornih pokazatelja, kao što su LCR, NSFR, ALM, opterećenje imovine.

Ekonomski ugao posmatranja dodatno bilježi sve materijalne rizike, koje je utvrdila Banka iz svoje interne perspektive. To obuhvata sve interne modele korišćene u procesu ocjene likvidnosti: model bodovanja, stabilnost depozita po viđenju, praćenje koeficijenta kredita i depozita (LtD), EWS, ispitivanje obima kapaciteta za uravnoteženje, testiranje otpornosti na stres unutar dana, redovno testiranje otpornosti na stres i obrnuto testiranje otpornosti na stres, uključujući simulacije ključnih koeficijenata likvidnosti pod različitim scenarijima stresa.

Okvir za tri linije odbrane

Kao važan element pristupa upravljanju rizicima, Banka koristi okvir "tri linije odbrane". U tom okviru, Poslovna linija s jedne strane i upravljanje rizicima sa druge strane, imaju punu odgovornost za preuzimanje rizika. Služba za internu reviziju ima odgovornost za redovan i temeljit nadzor i kontrolu okvira i pravila za preuzimanje rizika, kao i sistema internih kontrola.

Banka sve više uključuje klimatske i ekološke rizike u okvir sistema upravljanja rizicima.

Poslovna linija ugovara rizične transakcije, tj. preuzima i ugovara poslove, kojima izlaže Banku rizicima. Poslovna linija predstavlja prvu liniju odbrane, tj. odbija ili ne prihvata transakcije i poslove, koji nisu u skladu sa poslovnim modelom i rizičnim profilom Banke. Poslovna linija, koja kod ugovaranja poslovnih transakcija procjenjuje rizik, upravlja njim, a sve u skladu sa zakonodavstvom i internim aktima Banke, i sve u okviru definisanih procesa upravljanja rizicima i definisanih standarda i normativa u Banci.

Sve poslovne i neposlovne jedinice predstavljaju prvu liniju odbrane, sa primarnom odgovornošću za svakodnevno upravljanje rizicima u vezi sa klimom i drugim pitanjima održivosti.

Funkcija upravljanja rizicima koja čini drugu liniju odbrane i definiše pravila za Risk apetit i upravljanje rizicima, vrši analizu i zajedničko odlučivanje o rizicima na osnovu prijedloga poslovne strane, analizira rizike prisutnih kod novih proizvoda ili tržišta, te na taj način preuzima odgovornost za preuzete rizike.

Funkcija upravljanja rizicima usmjerava upravljanje i kontrolu rizika definisanjem pravila o Risk apetitu, strategijom rizika, drugim politikama i smjernicama rizika, praćenjem i upravljanjem rizicima u ESG regulatornom okviru i rizicima vezanim za klimu. Pored toga, funkcija upravljanja rizicima obezbjeđuje da se podaci za izvješćavanje i objelodanjivanja prikupljaju i upravljaju u skladu sa internim uputstvima i standardima, koji važe za finansijsku industriju, i obezbjeđuje obuku o efikasnom upravljanju rizicima ESG, posebno usmjerenu na rizike vezane za klimu.

Sektor za strateško upravljanje rizicima preduzima i dodatne nezavisne kontrole na području upravljanja rizicima sa ciljem sprečavanja sukoba interesa. Sektor za strateško upravljanje rizicima kao nosilac kontrolne funkcije rizika ima i direktnu liniju izvješćavanja Nadzornog odbora. Djelokrug rada kontrolne funkcije upravljanja rizicima je kontinuirano praćenje svih značajnih rizika Banke, provjera primjene i efikasnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima Banke, uključujući i rizike iz makroekonomskog okruženja. Takođe, funkcija upravljanja rizicima vrši ispitivanje i ocjenu adekvatnosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima. Ovoj liniji odbrane pripada i kontrolna funkcija praćenje usklađenosti poslovanja, koja je odgovorna za utvrđivanje usklađenosti poslovanja sa regulatornim i internim odredbama. Sve navedeno se takođe odnosi na regulatorni okvir ESG i ublažavanje ESG i rizika povezanih sa klimom.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.1. Uvod (nastavak)**

Ove dvije kontrolne funkcije sprovođenjem implementiranih kontrola, savjetodavnim i nadzornim aktivnostima doprinose ograničavanju rizika, koji nastaju u prvoj liniji odbrane.

Treću liniju odbrane čini kontrolna funkcija interne revizije, koja obezbjeđuje nezavisan pregled i objektivnu potvrdu kvaliteta i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola u Banci. Vršiti nezavisnu procjenu usklađenosti sistema upravljanja rizicima sa internim i eksternim zahtjevima i obavještava Nadzorni odbor i Upravu Banke o svim identifikovanim nedostacima u sistemu upravljanja rizicima. Sve navedeno se takođe odnosi na regulatorni okvir ESG i ublažavanje ESG i rizika povezanih sa klimom.

4.2. Politike upravljanja rizicima**4.2.1. Kreditni rizici**

Kreditni rizik predstavlja mogućnost da dužnik ne izmiri svoje ugovorene obaveze po odobrenim kreditima, drugim plasmanima, izvršenim ulaganjima i potencijalnim vanbilansnim obavezama. S ciljem maksimiziranja stope prinosa, Banka upravlja kreditnim rizikom i održava ga u prihvatljivim okvirima.

Banka je usvojila Program i politiku upravljanja kreditnim rizikom, Politike, program i procedure za upravljanje problematičnim plasmanima i specijalnim kreditnim rizikom, Metodologiju za formiranje grupnih ispravki vrijednosti i rezervisanja, Metodologiju za formiranje individualnih ispravki vrijednosti i rezervisanja, metodologije bonitetnog razvrstavanja klijenata (Metodologija bonitetnog razvrstavanja pravnih lica - opšta metodologija, Metodologija bonitetnog razvrstavanja za specifične grupe klijenata, Metodologija bonitetnog razvrstavanja grupe povezanih lica, Metodologija portfeljskog razvrstavanja, Metodologija objektivnog razvrstavanja), Metodologiju sistema ranog upozorenja (EWS) i lista za praćenje (WL i ICL) za fizička lica u NLB Banci a.d. Banja Luka, Metodologija sistema ranog upozorenja (EWS) i lista za praćenje (WL i ICL) za pravna lica u NLB Banci a.d. Banja Luka, Usmjerenja u kreditiranju nefinansijskih pravnih lica i Usmjerenja kreditiranja za fizička lica.

Banka upravlja kreditnim rizikom na dva nivoa:

- na nivou pojedinačnog klijenta / grupe klijenata i
- na nivou portfolija, kako bilansnih, tako i vanbilansnih izloženosti.

Rizične bilansne stavke Banke obuhvataju sve dospjele i nedospjele kratkoročne i dugoročne kredite, investicije u hartije od vrijednosti i dugoročne investicije u kapital, potraživanja iz finansijskih zakupa, obračunate kamate, naknade i provizije, kao i potraživanja za plaćene garancije, avale i druge preuzete obaveze, uloge kod banaka i druge stavke, koje je moguće rasporediti na pojedinačnog dužnika i koje su mjerene po metodu amortizovane vrijednosti, nabavnoj vrijednosti ili po fer vrijednosti.

Rizične vanbilansne stavke Banke obuhvataju izdate finansijske garancije, avale, nepokrivene akreditive, kao i poslove sa sličnim rizikom, na osnovu kojih za Banku može nastati obaveza plaćanja.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)**

Banka vrši redovne formalne preglede aktive i to individualno za svakog komitenta, a procjena kreditnog rizika se vrši na osnovu sljedećih kriterija:

1. urednost klijenta u izmirenju obaveza,
2. ocjena klijentove poslovne, finansijske i kapitalne snage,
3. procjena poslovne pozicije klijenta u okviru privredne grane,
4. ocjena menadžmenta,
5. kvalitet poslovnog odnosa s klijentom,
6. ocjena kvaliteta i utrživosti instrumenata osiguranja naplate potraživanja.

U Banci se klijenti pravna lica klasifikuju u jednu od pet bonitetnih grupa, i to od A (najbolje) do E (najlošije) a u skladu sa propisanim bonitetnim razredima: AAA, AA, A, BBB, BB, B, CCC, CC, C, DF, D i E, dok se klijenti fizička lica klasifikuju u jednu od pet bonitetnih grupa, i to od A (najbolje) do E (najlošije).

Rejting klasa	Kvalitet klijenta	Veličina klijenta	Kašnjenje (broj dana)	Prosječan PD
AAA	Vrhunski	Velika i srednja preduzeća	≤ 5	0,05%
AA	Odličan	Velika i srednja preduzeća	≤ 5	0,5%
A	Vrlo dobar	Svi	≤ 5	0,30%
BBB	Dobar	Svi	≤ 5	0,60%
BB	Dobar	Svi	≤ 15	1,20%
B	Manje dobar	Svi	≤ 30	2,40%
CCC	Loš	Svi	≤ 45	4,80%
CC	WL	Svi	≤ 60	9,60%
C	ICL	Svi	≤ 90	19,20%
D	Visok PD	Svi	> 90	100,00%
DF	Status neizmirenja	Svi	≥ 91 ≤ 360	100,00%
E	obaveza	Svi	≥ 361	100,00%

Sektor za kreditne analize jednom godišnje priprema prijedloge o bonitetnom razvrstavanju za svakog pojedinačnog komitenta ili grupu povezanih pravnih lica. Takođe priprema i mišljenje o plasmanima:

- za pravna lica pripreme zahtjeva za plasman, čija izloženost, uključujući grupu povezanih lica i novi zahtjev prelazi KM 200 hiljada (dok učestvuje u odlučivanju za sve izloženosti grupe povezanih lica iznad 100 hiljada KM),
- za fizička lica kod pripreme zahtjeva za plasman čija izloženost, uključujući grupu povezanih lica i novi zahtjev prelazi KM 50 hiljada.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku

Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku pozicija Bilansa stanja. Maksimalna izloženost je prikazana na bruto principu i umanjena za ispravku vrijednosti, odnosno neto principu.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku	Bruto max izloženost 31.12.24.	Neto max izloženost 31.12.24.	Kolaterali	Bruto max izloženost 31.12.23.	Neto max izloženost 31.12.23.	Kolaterali
Novčana sredstva i sredstva kod						
Centralne Banke	208.639	208.306	-	128.856	128.622	-
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	199.120	199.120	-	179.116	179.116	-
Kredit i plasmani bankama	193.647	193.451	-	172.811	172.635	-
Kredit i plasmani komitentima	1.298.807	1.261.052	1.162.435	1.126.023	1.090.364	1.084.339
Kredit stanovištva	747.142	723.487	668.136	638.392	619.112	601.944
- odobrena prekoračenja na racunu	11.547	11.270	-	12.431	12.135	-
- stambeni krediti	352.228	343.618	601.590	319.814	311.935	532.800
- potrošački krediti	374.710	360.356	66.546	299.251	288.463	69.099
- ostali krediti	8.657	8.243	-	6.896	6.579	45
Kredit preduzećima	436.249	424.617	484.596	372.907	359.571	472.692
Kredit velikim preduzećima	230.876	225.654	222.059	202.080	196.303	227.397
Kredit malim i srednjim preduzećima	205.373	198.963	262.537	170.827	163.268	245.295
Kredit finansijskim organizacijama	20.923	20.661	7.300	24.200	23.812	7.300
Kredit državi	94.493	92.287	2.403	90.524	87.869	2.403
HOV po amortizovanom trošku	121.563	121.441	-	63.946	63.869	-
Finansijska imovina po fer vrijednosti						
kroz ostali ukupni rezultat	257.642	257.642	-	352.535	352.535	-
Ostala aktiva	9.780	8.841	-	8.088	7.071	-
Ukupna bilansna izloženost	2.289.198	2.249.853	1.162.435	2.031.375	1.994.212	1.084.339
Pozicije vanbilansa izložene kreditnom riziku						
Plative garancije	17.238	17.053	1.551	15.286	14.969	1.551
Činidbene garancije	61.516	60.718	11.676	53.384	52.764	11.676
Odobreni neiskorišteni krediti	134.112	132.348	78.415	133.117	130.893	78.415
Nostro akreditivi	-	-	-	23	23	-
Ukupna vanbilansna izloženost	212.866	210.119	91.642	201.810	198.649	91.642
UKUPNO	2.502.064	2.459.972	1.254.077	2.233.185	2.192.861	1.175.981

*vrijednosti kolaterala predstavlja ukupnu vrijednost svih kolaterala, te vrijednost kolaterala po pojedinačnom kreditu nije limitirana na bruto vrijednost tog kredita, te stoga određeni krediti mogu da imaju vrijednost kolaterala koja je ispod vrijednosti kredita.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku prikazuje izloženosti kreditnom riziku odvojeno po pojedinim vrstama finansijskih sredstava i uslovnih obaveza. Izloženosti navedene u tabeli prikazane su za bilansne stavke u bruto i neto knjigovodstvenoj vrijednosti, a za vanbilansne stavke u iznosu njihove nominalne vrijednosti umanjene za rezervisanja. U tabeli je takođe navedena ukupna vrijednost kolaterala, koji služe za obezbjeđenje pojedinih plasmana po pozicijama bilansa stanja.

Analiza finansijskih sredstava banke po industrijskim sektorima na bruto i neto principu (umanjeno za ispravku vrijednosti) prikazana je u sljedećoj tabeli, ne uključujući novčana sredstva i ostalu aktivu i uključujući ukupnu vanbilansnu izloženost:

	Bruto maksimalna izloženost 31.12.2024.	Neto maksimalna izloženost 31.12.2024.	Bruto maksimalna izloženost 31.12.2023.	Neto maksimalna izloženost 31.12.2023.
Stanovništvo	794.211	770.139	678.225	658.586
Administracija, druge javne usluge	475.180	472.831	509.949	507.294
Finansije	216.077	215.619	197.025	196.461
Trgovina	173.909	171.356	180.311	176.131
Rudarstvo i industrija	126.907	124.075	128.643	124.959
Transport, ptt, komunikacije	70.554	68.454	68.439	65.369
Građevinarstvo	78.493	76.892	65.865	63.973
Usluge, turizam, ugostiteljstvo	126.311	122.548	54.306	52.757
Poljoprivreda, lov, ribolov	18.772	17.963	29.838	29.142
Ostalo	4.111	3.828	4.524	3.380
UKUPNO	2.084.525	2.043.705	1.917.125	1.878.052

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)**

U tabeli je sadržana sektorska struktura bilansnih pozicija krediti bankama i komitentima po amortizovanom trošku, finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat kao i vanbilansne pozicije. Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu kreditnu izloženost na bruto principu po geografskim područjima bez uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja. U tabelu nisu uključena novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke i ostala aktiva, dok pozicija dužnički finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat ne uključuje vlasničke instrumente.

Pozicija bilansa stanja izložene riziku 31.12.2024.	Republika Srpska/BiH	Srbija	Crna Gora	Slovenija	Evropska Unija osim Slovenije	Ostali	Ukupno
Kreditni bankama	38	513	-	11.231	181.865	-	193.647
Kreditni plasirani komitentima	1.294.696	-	4.111	-	-	-	1.298.807
<i>Kreditni državi</i>	94.493	-	-	-	-	-	94.493
<i>Kreditni finansijskim organizacijama</i>	20.923	-	-	-	-	-	20.923
<i>Kreditni preduzećima</i>	432.138	-	4.111	-	-	-	436.249
<i>Kreditni stanovništvu</i>	747.142	-	-	-	-	-	747.142
HOV po amortizovanom trošku	121.563	-	-	-	-	-	121.563
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	163.958	-	-	9.611	49.143	34.930	257.642
UKUPNO	1.580.255	513	4.111	20.842	231.008	34.930	1.871.659
Pozicije vanbilansne izloženosti riziku							
Garancije	78.754	-	-	-	-	-	78.754
Preuzete neopozove obaveze po osnovu kredita	134.112	-	-	-	-	-	134.112
UKUPNO	212.866	-	-	-	-	-	212.866
Ukupna maksimalna izloženost	1.793.121	513	4.111	20.842	231.008	34.930	2.084.525

Prema geografskoj koncentraciji Banka je plasirala preko 86% imovine, za koju se računa kreditni rizik, na području Bosne i Hercegovine, gotovo u cjelini na području Republike Srpske i Brčko Distrikta.

Pozicija bilansa stanja izložene riziku 31. decembar 2023.	Republika Srpska/BiH	Srbija	Crna Gora	Slovenija	Evropska Unija osim Slovenije	Ostali	Ukupno
Kreditni plasirani bankama	11.692	566	-	-	121.270	39.283	172.811
Kreditni plasirani komitentima	1.121.540	-	4.483	-	-	-	1.126.023
<i>Kreditni državi</i>	90.524	-	-	-	-	-	90.524
<i>Kreditni finansijskim organizacijama</i>	24.200	-	-	-	-	-	24.200
<i>Kreditni preduzećima</i>	368.424	-	4.483	-	-	-	372.907
<i>Kreditni stanovništvu</i>	638.392	-	-	-	-	-	638.392
HOV po amortizovanom trošku	63.946	-	-	-	-	-	63.946
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	135.437	-	-	19.262	184.106	13.730	352.535
UKUPNO	1.332.615	566	4.483	19.262	305.376	53.013	1.715.315
Pozicije vanbilansne izloženosti riziku							
Garancije	68.670	-	-	-	-	-	68.670
Preuzete neopozove obaveze po osnovu kredita	133.117	-	-	-	-	-	133.117
Nostro akreditivi	23	-	-	-	-	-	23
UKUPNO	201.810	-	-	-	-	-	201.810
Ukupna maksimalna izloženost	1.534.425	566	4.483	19.262	305.376	53.013	1.917.125

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)

Kvalitet plasmana po bonitetima

Sljedeće tabele pokazuju strukturu finansijske imovine po bonitetima i Fazama kreditnog rizika na dan 31. decembar 2024. i 31. decembar 2023. godine:

Kreditni i plasmani komitentima po amortizovanom trošku na dan 31. decembra 2024. godine

Bonitet	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	UKUPNO
A	771.326	20.525	-	-	791.851
B	421.664	34.888	-	-	456.552
C	436	35.407	-	-	35.843
D	-	-	8.032	-	8.032
E	-	-	6.522	7	6.529
Ukupno bruto izloženost	1.193.426	90.820	14.554	7	1.298.807
A	(7.196)	(1.268)	-	-	(8.464)
B	(7.462)	(3.598)	-	-	(11.060)
C	(10)	(8.156)	-	-	(8.166)
D	-	-	(4.658)	-	(4.658)
E	-	-	(5.400)	(7)	(5.407)
Ispravke vrijednosti	(14.668)	(13.022)	(10.058)	(7)	(37.755)
Neto	1.178.758	77.798	4.496	-	1.261.052

Kreditni i plasmani komitentima po amortizovanom trošku na dan 31. decembra 2023. godine

Bonitet	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	UKUPNO
A	624.855	14.416	-	-	639.271
B	416.104	27.775	-	-	443.879
C	173	32.278	-	-	32.451
D	-	-	6.190	-	6.190
E	-	-	4.216	16	4.232
Ukupno bruto izloženost	1.041.132	74.469	10.406	16	1.126.023
A	(4.613)	(934)	-	-	(5.547)
B	(9.494)	(3.431)	-	-	(12.925)
C	(12)	(8.215)	-	-	(8.227)
D	-	-	(5.020)	-	(5.020)
E	-	-	(3.924)	(16)	(3.940)
Ispravke vrijednosti	(14.119)	(12.580)	(8.944)	(16)	(35.659)
Neto	1.027.013	61.889	1.462	-	1.090.364

Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku na dan 31. decembra 2024. godine

Bonitet	Faza 1	Ukupno
A	19.549	19.549
B	102.014	102.014
Ukupno bruto izloženost	121.563	121.563
Ispravke vrijednosti	(122)	(122)
Neto	121.441	121.441

Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku na dan 31. decembra 2023. godine

Bonitet	Faza 1	Ukupno
A	63.946	63.946
Ukupno bruto izloženost	63.946	63.946
Ispravke vrijednosti	(77)	(77)
Neto	63.869	63.869

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)
4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)
4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)
Kretanje bruto kredita i plasmana po amortizovanom trošku po fazama

Bruto krediti i plasmani komitentima	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Stanje 31.12.2023.	1.041.075	74.547	10.385	1.126.007
Otpis	-	-	(418)	(418)
Naplata	(378.164)	(20.822)	(2.020)	(401.006)
Povećanje izloženosti	574.217	-	-	574.217
Neto transfer između faze	(43.702)	37.095	6.607	-
Stanje 31.12.2024.	1.193.426	90.820	14.554	1.298.800
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Stanje 31.12.2022.	978.975	61.934	15.674	1.056.583
Otpis	-	(11)	(109)	(120)
Naplata	(331.970)	(21.843)	(3.158)	(356.971)
Povećanje izloženosti	413.410	12.247	858	426.515
Neto transfer između faze	(19.340)	22.220	(2.880)	-
Stanje 31.12.2023.	1.041.075	74.547	10.385	1.126.007

Kretanje hartija od vrijednosti po amortizovanom trošku po fazama

	Faza 1	Ukupno
Stanje 31.12.2023.	63.946	63.946
Povećanje izloženosti	52.645	52.645
Kamata	4.972	4.972
Stanje 31.12.2024.	121.563	121.563
	Faza 1	Ukupno
Stanje 31.12.2022.	7.091	7.091
Povećanje izloženosti	56.855	56.855
Stanje 31.12.2023.	63.946	63.946

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)

Kretanje ispravki vrijednosti kredita i plasmana po amortizovanom trošku po fazama na dan 31. decembra 2024. godine

	Stanje 31.12.2023.	Povećanje izloženosti	Naplata	Promjena faze rizika	Promjena boniteta	Promjena u parametrima	Otpis i naplata iz rač.otpisa	Neto transfer između faze	Stanje 31.12.2024.
Faza 1									
Novčana sredstva i sredstva kod CBBIH	234	34	-	-	126	(45)	(16)	-	333
Kreditni bankama	176	1.735	(1.730)	-	-	-	15	-	196
Kreditni komitentima	14.998	7.330	(1.853)	(283)	(1.977)	(3.607)	-	60	14.668
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku	77	69	-	-	(13)	(11)	-	-	122
Ostala aktiva	86	22	(13)	(4)	129	(14)	(57)	(73)	76
Faza 2									
Novčana sredstva i sredstva kod CBBIH	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni komitentima	11.783	642	(1.075)	1.819	1.056	(1.203)	-	-	13.022
Ostala aktiva	6	19	(1)	7	4	-	-	-	35
Faza 3									
Novčana sredstva i sredstva kod CBBIH	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni komitentima	8.878	107	(441)	3.312	(848)	(270)	(613)	(60)	10.065
Ostala aktiva	925	62	(33)	(7)	(2)	(6)	(184)	73	828
Novčana sredstva i sredstva kod CBBIH (napomena 16)	234	34	-	-	126	(45)	(16)	-	333
Kreditni bankama (napomena 17)	176	1.735	(1.730)	-	-	-	15	-	196
Kreditni komitentima (napomena 18)	35.659	8.079	(3.369)	4.848	(1.769)	(5.080)	(613)	-	37.755
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku (napomena 19)	77	69	-	-	(13)	(11)	0	-	122
Ostala aktiva (napomena 22)	1.017	103	(47)	(4)	131	(20)	(241)	-	939
UKUPNO	37.163	10.020	(5.146)	4.844	(1.525)	(5.156)	(855)	-	39.345

* Promjena faze se odnosi na oslobađanje ispravke vrijednosti ili dodatno formiranje ispravke vrijednosti, koje nastaje kada se promijeni faza izloženosti.

** Neto transfer između faza odnosi se na ispravke vrijednosti, koje se prenosi iz jedne faze u drugu kada se faza izloženosti promijeni.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)

Kretanje ispravki vrijednosti kredita i plasmana po amortizovanom trošku po fazama na dan 31. decembar 2023. godine

	Stanje 31.12.2022.	Povećanje izloženosti	Naplata	Promjena faze rizika	Promjena boniteta	Promjena u parametrima	Otpis	Neto transfer između faze	Stanje 31.12.2023.
Faza 1									
Novčana sredstva i sredstva kod CBBIH	263	-	-	-	-	2	(31)	-	234
Kreditni bankama	96	1.040	(960)	-	-	-	-	-	176
Kreditni komitentima	14.670	6.961	(1.966)	(5)	(3.132)	(1.473)	-	(57)	14.998
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku	7	67	-	-	(1)	4	-	-	77
Ostala aktiva	94	19	(27)	(3)	55	31	(47)	(36)	86
Faza 2									
Kreditni komitentima	8.932	421	(922)	1.702	964	679	(50)	57	11.783
Ostala aktiva	6	1	(4)	-	1	6	(7)	3	6
Faza 3									
Kreditni komitentima	9.178	(3)	(747)	596	(891)	941	(196)	-	8.878
Ostala aktiva	944	19	(24)	25	(46)	90	(116)	33	925
Novčana sredstva i sredstva kod CBBIH (napomena 16)	263	-	-	-	2	(31)	-	-	234
Kreditni bankama (napomena 17)	96	1.040	(960)	-	-	-	-	-	176
Kreditni komitentima (napomena 18)	32.780	7.379	(3.635)	2.293	(3.059)	147	(246)	-	35.659
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku (napomena 19)	7	67	-	-	-	4	-	-	77
Ostala aktiva (napomena 22)	1.044	39	(55)	22	10	127	(170)	-	1.017
UKUPNO	34.190	8.525	(4.650)	2.315	(3.047)	247	(416)	-	37.163

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)**

Dužnički finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat na dan 31. decembar 2024. godine (ne uključuje vlasničke instrumente)

Bonitet	Faza 1	Faza 2	Faza 3	UKUPNO
A	93.793	-	-	93.793
B	163.732	-	-	163.732
C	-	117	-	117
D	-	-	-	-
E	-	-	-	-
Ukupno	257.525	117	-	257.642
A	(95)	-	-	(95)
B	(415)	-	-	(415)
C	-	(71)	-	(71)
D	-	-	-	-
E	-	-	-	-
Ispravke vrijednosti	(510)	(71)	-	(581)
Neto	257.015	46	-	257.061

Dužnički finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat na dan 31. decembar 2023. godine (ne uključuje vlasničke instrumente)

Bonitet	Faza 1	Faza 2	Faza 3	UKUPNO
A	168.174	-	-	168.174
B	184.250	-	-	184.250
C	-	111	-	111
D	-	-	-	-
E	-	-	-	-
Ukupno	352.424	111	-	352.535
A	(171)	-	-	(171)
B	(820)	(107)	-	(927)
C	-	-	-	-
D	-	-	-	-
E	-	-	-	-
Ispravke vrijednosti	(991)	(107)	-	(1.098)
Neto	351.433	4	-	351.437

Kretanje ispravki vrijednosti dužničkih finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupan na dan 31. decembar 2024.

Faza	Stanje 31.12.2023.	Povećanje izloženosti (Nap. 13)	Naplata (Nap.13)	Promjena boniteta (Nap. 13)	Promjena u parametrima (Nap. 13)	Promjena faze (Nap. 13)	Neto transfer između faze (Nap. 13)	Stanje 31.12.2024.
Faza 1	990	270	(309)	(183)	(258)	-	-	510
Faza 2	108	-	-	(22)	(15)	-	-	71
Faza 3	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	1.098	270	(309)	(205)	(273)	-	-	581

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)**

Kretanje ispravki vrijednosti dužničkih finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupan na dan 31. decembar 2023.

Faza	Stanje 31.12.2022.	Povećanje izloženosti (Nap. 13)	Naplata (Nap.13)	Promjena boniteta (Nap. 13)	Promjena u parametrima (Nap. 13)	Promjena faze (Nap. 13)	Neto transfer između faze (Nap. 13)	Stanje 31.12.2023.
Faza 1	1.509	590	(588)	(320)	(201)	-	-	990
Faza 2	136	-	-	(28)	-	-	-	108
Faza 3	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno	1.645	590	(588)	(348)	(201)	-	-	1.098

Odobreni neiskorišteni krediti i garancije na dan 31. decembar 2024. godine

Bonitet/ Faza	Faza 1	Faza 2	Faza 3	UKUPNO
A	86.522	887	-	87.409
B	115.312	3.012	-	118.324
C	-	7.036	-	7.036
D	-	-	97	97
E	-	-	-	-
Ukupno	201.834	10.935	97	212.866
A	(576)	(44)	-	(620)
B	(1.421)	(152)	-	(1.573)
C	-	(492)	-	(492)
D	-	-	(62)	(62)
E	-	-	-	-
Ispravke vrijednosti	(1.997)	(688)	(62)	(2.747)
Neto	199.837	10.247	35	210.119

Odobreni neiskorišteni krediti i garancije na dan 31. decembar 2023. godine

Bonitet/ Faza	Faza 1	Faza 2	Faza 3	UKUPNO
A	93.017	562	-	93.579
B	103.800	2.525	-	106.325
C	53	1.733	-	1.786
D	-	-	120	120
E	-	-	-	-
Ukupno	196.870	4.820	120	201.810
A	(788)	(28)	-	(816)
B	(1.996)	(127)	-	(2.123)
C	(5)	(126)	-	(131)
D	-	-	(91)	(91)
E	-	-	-	-
Ispravke vrijednosti	(2.789)	(281)	(91)	(3.161)
Neto	194.081	4.539	29	198.649

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)
4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)
4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)
Kretanje vanbilansa po fazama na dan 31. decembar 2024. godine

Stanje vanbilansa	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Stanje 31.12.2023.	197.135	4.820	120	202.075
Smanjenje Izloženosti	-	(1.734)	(52)	(1.786)
Povećanje izloženosti	12.577	-	-	12.577
Neto transfer između faza	(7.878)	7.849	29	-
Stanje 31.12.2024.	201.834	10.935	97	212.866

Kretanje vanbilansa po fazama na dan 31. decembar 2023. godine

Stanje vanbilansa	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
Stanje 31.12.2022.	172.137	4.172	103	176.412
Smanjenje Izloženosti		(551)	(34)	(585)
Povećanje izloženosti	26.248	-	-	26.248
Neto transfer između faza	(1.250)	1.199	51	-
Stanje 31.12.2023.	197.135	4.820	120	202.075

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)****Kretanje rezervisanja za vanbilansne pozicije po fazama na dan 31. decembar 2024. godine**

Faza	Stanje 31.12.2023.	Povećanje izloženosti (Nap. 13)	Smanjenje izloženosti (Nap. 13)	Promjena faze (Nap. 13)	Promjena boniteta (Nap. 13)	Promjena u parametrima (Nap. 13)	Neto transfer između faza	Stanje 31.12.2024.
Faza 1	2.788	3.937	(880)	(304)	(2.586)	(925)	-	2.030
Faza 2	282	251	(503)	706	(256)	208	-	688
Faza 3	91	11	(81)	46	7	(12)	-	62
Ukupno	3.161	4.199	(1.464)	448	(2.835)	(729)	-	2.780

Kretanje rezervisanja za vanbilansne pozicije po fazama na dan 31. decembar 2023. godine

Faza	Stanje 31.12.2022.	Povećanje izloženosti (Nap. 13)	Smanjenje izloženosti (Nap. 13)	Promjena faze (Nap. 13)	Promjena boniteta (Nap. 13)	Promjena u parametrima (Nap. 13)	Neto transfer između faza	Stanje 31.12.2023.
Faza 1	2.731	5.285	(775)	(24)	(3.509)	(920)	-	2.788
Faza 2	250	148	(258)	(35)	(18)	195	-	282
Faza 3	60	3	(38)	45	(2)	23	-	91
Ukupno	3.041	5.436	(1.071)	(14)	(3.529)	(702)	-	3.161

Politika kreditne zaštite

Banka prihvata kolaterale s ciljem poboljšanja upravljanja kreditnim rizikom i ekonomskog trošenja kapitala. Kolateral se može sastojati od založenih depozita, državnih garancija, bankarskih garancija, dužničkih hartija od vrijednosti centralnih vlada i centralnih banaka, bankarskih dužničkih hartija od vrijednosti i hipoteka na nepokretnostima.

Kreditni preduzećima i samostalnim preduzetnicima mogu biti osigurani i drugim vidovima kolaterala (npr. založno pravo na pokretnoj imovini, zaloga učešća u kapitalu, kolateral po založenim / dodjeljenim potraživanjima, itd.).

Upravljanje kolateralom

Krovni dokument, koji uređuje područje upravljanja kolateralima, jeste Politika obezbjeđenja plasmana u NLB banci a.d. Banja Luka. Dodatno, područje procjene i praćenja vrijednosti i uspostavljanje kolaterala propisano je Metodologijom za procjenu vrijednosti nekretnina i pokretne imovine u NLB Banci a.d. Banja Luka i Priručnikom za obezbjeđenje plasmana u NLB Banci a.d. Banja Luka. Svrha navedenih dokumenata je da propišu vrste kolaterala, koje Banka prihvata, osnovne standarde vrednovanja i praćenja vrijednosti kolaterala, izvještavanje, a sve sa ciljem minimiziranja kreditnog rizika.

Banka vrijednost prihvaćenog kolaterala bazira na tržišnoj vrijednosti instrumenata obezbjeđenja.

Tržišnu vrijednost pokretne i nepokretne imovine, koja se uzima kao kolateral, Banka pribavlja iz procjena ovlaštenih procjenitelja ili iz kupoprodajnih ugovora ne starijih od godinu dana. Tržišna vrijednost finansijskih instrumenata dobija se sa tržišta finansijskih instrumenata ili na osnovu interne metodologije za procjenu vrijednosti finansijskih instrumenata.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)**

Banka je uspostavila listu ovlaštenih procjenitelja, koji mogu vršiti procjenu imovine u svrhu kolateralizovanog kreditiranja. Sve procjene vrijednosti kolaterala moraju biti izrađene u skladu sa Međunarodnim standardima vrednovanja. Pored toga, Banka zapošljava interne procjenitelje zadužene za provjeru procjena izrađenih od strane ovlaštenih eksternih procjenitelja.

Prilikom pribavljanja kolaterala, Banka slijedi interno propisane smjernice u pogledu potrebne visine vrijednosti obezbjeđenja, težeći da vrijednost kolaterala bude viša od izloženosti prema klijentu (a u zavisnosti od kvaliteta klijenta, roka dospijeca plasmana, itd.), sa ciljem minimiziranja negativnih posljedica mogućih negativnih kretanja tržišnih cijena založenog kolaterala.

Pri uspostavljanju zalog, Banka teži da njeno potraživanje bude obezbijeđeno zalogom prvog reda prioriteta. Izuzetno, u slučaju dovoljno visoke vrijednost nekretnine, može se prihvatiti zalog narednog reda.

Vrijednost kolaterala prati se u toku perioda otplate plasmana, definisanom periodikom i na način propisanim internim pravilima.

Banka prihvata različite oblike materijalnih i ličnih instrumenata obezbjeđenja plasmana. Kolateral u materijalnom obliku omogućava Banci da u slučaju da zajmoprimac ne vrati zajam na ugovoreni način zadrži ili proda založenu imovinu i na taj način naplati potraživanje ili smanji izloženost prema klijentu.

Lični ili nematerijalni instrumenti obezbjeđenja su način za smanjenje kreditnog rizika tako što treća strana prihvata da vrati dug ukoliko to ne učini glavni dužnik.

a) Kolaterali za obezbjeđenje finansijskih sredstava, koja su umanjena po osnovu kreditnog rizika (MSFI 9)

Sljedeća tabela prikazuje iznose kolaterala za finansijsku imovinu mjerenu po amortizovanom trošku koja je u Fazi 3:

31. decembar 2024.	Potpuno obezbijeđeno kolateralom		Djelimično obezbijeđeno kolateralom		Nije obezbijeđeno kolateralom
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	Neto vrijednost potraživanja	Kolateral	Neto vrijednost potraživanja	Kolateral	Neto vrijednost potraživanja
Kredit i plasmani bankama	-	-	-	-	-
Kredit i plasmani komitentima	3.945	20.262	4	20	547
Kredit stanovništvu	607	8.476	-	1	429
- odobrena prekoračenja na računu	-	-	-	-	-
- stambeni krediti	497	8.476	-	1	-
- potrošački krediti	110	-	-	-	429
- ostali krediti	-	-	-	-	-
Kredit preduzećima	3.338	11.786	4	19	118
- krediti velikim preduzećima	-	-	-	-	-
- krediti malim i srednjim preduzećima	3.338	11.786	4	19	118
Kredit finansijskim institucijama	-	-	-	-	-
Kredit državi	-	-	-	-	-
Ostala aktiva	1	186	-	-	26
Ukupno	3.946	20.448	4	20	573

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)**

31. decembar 2023.	Potpuno obezbijeđeno kolateralom		Djelimično obezbijeđeno kolateralom		Nije obezbijeđeno kolateralom
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	Neto vrijednost potraživanja	Kolateral	Neto vrijednost potraživanja	Kolateral	Neto vrijednost potraživanja
Kredit i plasmani bankama	-	-	-	-	-
Kredit i plasmani komitentima	1.275	16.841	4	30	183
Kredit stanovništvu	984	10.762	4	30	180
- odobrena prekoračenja na računu	-	-	-	-	-
- stambeni krediti	672	10.762	4	30	180
- potrošački krediti	312	-	-	-	-
- ostali krediti	-	-	-	-	-
Kredit preduzećima	291	6.079	-	-	3
- krediti velikim preduzećima	-	-	-	-	-
- krediti malim i srednjim preduzećima	291	6.079	-	-	3
Kredit finansijskim institucijama	-	-	-	-	-
Kredit državi	-	-	-	-	-
Ostala aktiva	-	-	-	-	13
Ukupno	1.275	16.841	4	30	196

Objelodanjena fer vrijednost kolaterala predstavlja vrijednost, koja se može ostvariti (realizovati) od strane zakonskih vlasnika sredstava. Rukovodstvo smatra da su krediti pokriveni kolateralom obezvređeni s obzirom na to da iskustvo pokazuje da se značajan dio kolaterala ne može izvršiti uslijed administrativnih i zakonskih ograničenja. Rezervisanje po osnovu ispravki vrijednosti odražava vjerovatnoću da rukovodstvo neće biti u mogućnosti da izvrši svoja prava i povрати kolaterale u slučaju nenaplate kredita.

Problematicni plasmani

Upravljanje problematičnim plasmanima se vrši u Sektoru za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom.

U nadležnosti Sektora za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom su:

- pravna lica i preduzetnici ili grupa povezanih lica D boniteta, čija je izloženost preko 1.000 KM,
- pravna lica i preduzetnici ili grupa povezanih lica E boniteta bez obzira na izloženost i
- fizička lica boniteta D i E izloženosti preko 1.000 KM i klijenti, koji su računovodstveno otpisani bez obzira na izloženost.

Nezavisno od starateljstva, postupak naplate utuženih potraživanja vode pravnici iz Sektor za naplatu i upravljanje nekvalitetnom aktivom.

Reprogrami i restrukturiranja

Ponovo ugovoreni plasman predstavlja plasman, koji je reprogramiran ili na neki drugi način konvertovan, odnosno plasman kod kojeg su, zbog korisnikovih promijenjenih uslova i otplatnih sposobnosti, odnosno zbog njegove nemogućnosti otplate prema inicijalno ugovorenom planu ili zbog izmijenjene (na niže) tekuće tržišne stope, ranije ugovoreni rokovi (rok ili otplatni plan) i/ili drugi uslovi naknadno promijenjeni da bi banka dužniku omogućila lakše (a za sebe sigurnije) servisiranje duga.

Restrukturirani problematični plasmani su plasmani kada Banka dužniku, koji ima finansijske teškoće, odobri jednu ili više olakšica ili ustupaka. Pod olakšicama i ustupcima se smatraju:

- uzimanje druge aktive, odnosno imovine korisnika kao potpunu ili djelimičnu naplatu potraživanja Banke,
- produžavanje rokova otplate za glavnice potraživanja i/ili kamatu,
- smanjenje kamatne stope na potraživanje,
- smanjenje iznosa duga, dospjele glavnice i/ili kamate, i
- drugi slični ustupci dužniku.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)

U sljedećim tabelama prikazana je ukupna izloženost reprogramiranih i restrukturiranih kredita komitentima, ispravke vrijednosti, kao i iznos kolaterala za svaku vrstu kredita na dan 31. decembar 2024. i 31. decembar 2023. godine kao i izloženost prema periodu restrukturiranja.

Restrukturirani i reprogramirani

31.12.2024.

	Ukupna izloženost			Ispravke vrijednosti		
	Ukupno	Neobezvrijeđeni	Obezvrijeđeni	Neobezvrijeđeni	Obezvrijeđeni	Kolaterali
Kreditni po amortizovanom trošku	6.792	5.047	1.745	(485)	(1.615)	6.338
Kreditni državi	338	-	338	-	(338)	-
Kreditni preduzećima	5.912	4.930	982	(460)	(871)	5.854
<i>Kreditni velikim preduzećima</i>	<i>4.112</i>	<i>4.112</i>	-	<i>(283)</i>	-	<i>4.112</i>
<i>Kreditni malim i srednjim preduzećima</i>	<i>1.800</i>	<i>818</i>	<i>982</i>	<i>(177)</i>	<i>(871)</i>	<i>1.742</i>
Kreditni stanovništvu	542	117	425	(26)	(406)	484
Stambeni krediti	521	98	423	(21)	(404)	-
Potrošački krediti	21	19	2	(5)	(2)	-
Ukupna izloženost	6.792	5.047	1.745	(485)	(1.615)	6.338

31.12.2023.

	Ukupna izloženost			Ispravke vrijednosti		
	Ukupno	Neobezvrijeđeni	Obezvrijeđeni	Neobezvrijeđeni	Obezvrijeđeni	Kolaterali
Kreditni po amortizovanom trošku	7.792	5.913	1.879	(1.407)	(1.708)	7.016
Kreditni državi	402	-	402	-	(402)	-
Kreditni preduzećima	6.729	5.741	988	(1.369)	(839)	6.493
<i>Kreditni velikim preduzećima</i>	<i>4.484</i>	<i>4.484</i>	-	<i>(1.104)</i>	-	<i>4.485</i>
<i>Kreditni malim i srednjim preduzećima</i>	<i>2.245</i>	<i>1.257</i>	<i>988</i>	<i>(265)</i>	<i>(839)</i>	<i>2.008</i>
Kreditni stanovništvu	661	172	489	(38)	(467)	523
Stambeni krediti	633	149	484	(32)	(462)	-
Potrošački krediti	28	23	5	(6)	(5)	-
Ukupna izloženost	7.792	5.913	1.879	(1.407)	(1.708)	7.016

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)****Izloženost prema periodu restrukturiranja**

31.12.2024.	Do 3 mjeseca	3 do 6 mjeseci	6 do 12 mjeseci	Preko 12 mjeseci
Izloženost neobezvrijeđenih	-	-	-	5.047
Izloženost obezvrijeđenih	-	-	-	1.745
Ukupna izloženost	-	-	-	6.792
31.12.2023.	Do 3 mjeseca	3 do 6 mjeseci	6 do 12 mjeseci	Preko 12 mjeseci
Izloženost neobezvrijeđenih	-	-	-	5.913
Izloženost obezvrijeđenih	-	-	-	1.879
Ukupna izloženost	-	-	-	7.792

Naplata potraživanja u kašnjenju i obezvređenih potraživanja

Banka može da vrši naplatu svojih potraživanja i putem preuzimanja sredstava obezbjeđenja. Ova sredstva se uglavnom ne koriste u poslovne svrhe nego se prodaju i na taj način Banka namiruje dio ili ukupan iznos svojih potraživanja.

Stanje stečene materijalne aktive na dan 31. decembar 2024. godine iznosi 11 KM (2023: 13 KM). Fer vrijednost materijalne stečene imovine iznosi 927 hiljada KM (2023: 852 hiljade KM).

Primjena Odluke Agencije za bankarstvo o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa

Odlukom Agencije o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa („Odluka“), koja je u primjeni od 6. oktobra 2022. („referentni datum“), utvrđuju se privremene mjere sa ciljem ublažavanja rizika, koji može proisteci iz značajnog rasta aktivnih kamatnih stopa za kreditne izloženosti.

Značajni rast kamatne stope u smislu Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa Agencije za bankarstvo Republike Srpske je rast nominalne ili efektivne kamatne stope za:

1. postojeću pojedinačnu kreditnu izloženost od 200 i više baznih poena u periodu primjene ove Odluke u odnosu na važeću pripadajuću kamatnu stopu za datu izloženost na referentni datum, novu pojedinačnu kreditnu izloženost od 200 i više baznih poena u periodu primjene ove Odluke u odnosu na kamatne stope Banke za korisnike kredita sa istim ili sličnim karakteristikama i odlikama rizika na referentni datum. Referentni datum u smislu ove Odluke je 30. jun 2022. godine.

Privremene mjere za odobravanje olakšica fizičkim i pravnim licima

U toku 2024. godine ABRS je usvojila Odluku o privremenim mjerama za odobravanje olakšica fizičkim licima za izmirenje kreditnih obaveza i Odluku o privremenim mjerama za odobravanje olakšica pravnim licima za izmirenje kreditnih obaveza.

Banka utvrđuje privremene mjere za klijente Banke sa ciljem ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih otežanim uslovima poslovanja privrednih društava, koja su pogođena teškom ekonomskom situacijom i kojima je ograničeno pooslovanje, u svrhu očuvanja stabilnosti bankarskog sektora Republike Srpske:

1. odobravanje olakšica klijentima Banke, koji su pogođeni negativnim efektima, u vidu reprograma, odnosno restrukturiranja kredita,
2. posebna pravila za upravljanje kreditnim rizikom, koja Banka primjenjuje u slučaju da odobri posebne mjere klijentu Banke,
3. kao i cilj ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih otežanim uslovima poslovanja privrednih društava, koja su pogođena teškom ekonomskom situacijom, kojima je ograničeno poslovanje u svrhu očuvanja stabilnosti bankarskog sektora Republike Srpske.

Klijenti Banke mogu podnositi zahtjeve u pisanoj formi za posebne mjere u skladu sa gore navedenim odlukama ABRS najkasnije do 31.03.2025. godine, a odluke će se primjenjivati do 31.12.2025. godine ili do opoziva od strane ABRS. Zaključno sa 31.12.2024. godine nismo imali podnesenih zahtjeva od strane klijenata.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)

Banka navedene izloženosti prati od 30. novembra 2022. godine, a na osnovu posljednje važeće Odluke Agencije primjena iste je do 31. decembra 2025. godine ili do opoziva od strane Agencije.

Banka jednom mjesečno vrši analizu izloženosti kreditnom riziku, a koja podrazumijeva:

1. poređenje postojećeg nivoa kamatnih stopa u odnosu na nivo kamatnih stopa na referentni datum,
2. projekcije povećanja kamatnih stopa i uticaj tog povećanja na kreditni rizik,
3. propisivanje i sprovođenje mjera s ciljem upravljanja kreditno-kamatnim rizikom,
4. praćenje uticaja realizovanih mjera na pojedinačnog klijenta i na portfolio Banke.

Mjesečna analiza uticaja kamatnih stopa na portfolio fizičkih lica se radi na sljedeći način:

- identifikuju se klijenti sa značajnim povećanjem kamatnih stopa,
- na bazi raspoloživih podataka vrši se izračun kreditne sposobnosti klijenta uzimajući u obzir povećanu kamatnu stopu,
- klijenti kod kojih je ugrožena kreditna sposobnost zbog rasta kamatne stope, odnosno kod kojih zbog rasta kamatne stope kreditna sposobnost padne ispod dozvoljenog minimuma (nedostajuća kreditna sposobnost) automatski se uvrstavaju na:
 - WL1 ukoliko bi nova prihvatljiva kreditna sposobnost zahtjevala rast DSTI (opterećenost primanja dugom) do 5% u odnosu na postojeći,
 - WL2 ukoliko bi nova prihvatljiva kreditna sposobnost zahtjevala rast DSTI više od 5% u odnosu na postojeći.

Mjesečna analiza uticaja kamatnih stopa na portfolio pravnih lica se radi na sljedeći način:

- identifikuju se klijenti sa značajnim povećanjem kamatnih stopa,
- na bazi raspoloživih podataka vrši se analiza uticaja povećanja kamatne stope na kreditnu sposobnost i poslovanje za svakog pojedinačnog klijenta.

Za klijente, kod kojih rast kamatne stope ima uticaj na poslovanje, preduzimaju se mjere za ublažavanje ovog rizika, a koje mogu biti različite u zavisnosti od stepena uticaja na određene segmente poslovanja.

U slučaju da Banka procjeni da bi povećanje kamatne stope značajno uticalo na kreditnu sposobnost klijenta, odnosno da bi nastupio status neizmirenja obaveza, Banka će klijentu ponuditi mogućnost modifikacije kreditne izloženosti.

Za postojeće kreditne izloženosti prethodno raspoređene u Fazu 1, kod kojih je u procesu praćenja rizičnosti izloženosti identifikovan značajan rast kamatne stope, Banka ne može utvrditi očekivane kreditne gubitke u iznosu manjem od 2% izloženosti.

Za postojeće kreditne izloženosti prethodno raspoređene u Fazu 1, kod kojih je u procesu praćenja rizičnosti izloženosti identifikovan značajan rast kamatne stope i povećanje kreditnog rizika, Banka će navedene izloženosti nakon analize rasporediti u Fazu 2 i na takve izloženosti Banka ne može utvrditi očekivane kreditne gubitke u iznosu manjem od 5% izloženosti.

Za postojeće kreditne izloženosti prethodno raspoređene u Fazu 2, kod kojih je u procesu praćenja rizičnosti izloženosti identifikovan značajan rast kamatne stope, Banka ne može utvrditi očekivane kreditne gubitke u iznosu manjem od 12% izloženosti.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.1. Kreditni rizici (nastavak)**

Za novoodobrene kreditne izloženosti sa promjenljivom ili fiksnom nominalnom kamatnom stopom, koje se raspoređuju u Fazu 1, Banka ne može utvrditi očekivane kreditne gubitke u iznosu manjem od 2% izloženosti, ukoliko je razlika novougovorene efektivne kamatne stope i efektivne kamatne stope, koju je Banka primjenjivala na referentni datum za postojećeg korisnika kredita, sa kojim se ugovara nova kreditna izloženost, sličnih karakteristika i ročnosti, ili modifikacija postojeće kreditne izloženosti, odnosno, ukoliko je razlika ugovorene efektivne kamatne stope za novog korisnika i efektivne kamatne stope Banke za korisnike kredita sa istim ili sličnim karakteristikama i odlikama rizika na referentni datum, veća od značajnog rasta kamatne stope.

Sljedeća tabela prikazuje izloženosti (bez pripisane kamate) primjene kreditno-kamatnog rizika po segmentima na dan 31. decembar 2024. godine kao i iznose ECL:

	Kreditna izloženost	ECL
Portfolio 31.12.2024. (izloženost bilans)	1.291.701	37.565
Pravna lica	73.421,40	2.941
% učešća primjene kreditno-kamatnog rizika	5,68%	7,83%
Fizička lica	101.002,39	4.646
% učešća primjene kreditno-kamatnog rizika	7,82%	12,37%
Ukupna primjena kreditno-kamatnog rizika	174.424	7.587
% učešća primjene kreditno-kamatnog rizika	13,50%	20,20%

4.2.2. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima

Rizik likvidnosti je rizik nastanka gubitka, kada Banka nije sposobna da izmiri sve dospjele obaveze, odnosno kada je Banka zbog nemogućnosti obezbjeđivanja dovoljnih sredstava za izmirenje obaveza na dan dospjeća primorana da obezbijedi potrebna sredstva uz mnogo više troškova od uobičajenih.

Rizik likvidnosti proizilazi iz neusklađenosti novčanih priliva i odliva (rizik strukturne likvidnosti), odnosno nemogućnosti prodaje/konvertovanja finansijskih instrumenata/aktive u novčani oblik, u prihvatljivom roku i po adekvatnoj cijeni (rizik likvidnosti finansijskih instrumenata). Banka na dnevnoj osnovi mora da, bez ograničenja, obezbijedi dostupnost novčanih sredstava po osnovu tekućih računa i dospelih depozita klijenata kao i povlačenja kredita.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.2. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

Banka svakodnevno analizira stanje u okruženju kako bi se blagovremeno pripremila na potencijalne rizike. Posebno se prate privredna dešavanja i mjere, koje provode državne institucije na eliminaciji uticaja krize u svim sferama života, a koje se odnose na povećanje plata, minimalne plate i socijalnih davanja, ograničavanja rasta cijena proizvoda, itd.

Osnovni rizici u poslovanju Banke u 2024. godini, odnose se na likvidnosne i kreditne rizike, kao i rizik kamatne stope. 90% izvora sredstava Banke (depoziti i uzeti krediti) predstavljaju domaći izvori i depoziti nebankarskog sektora.

Banka obezbjeđuje dovoljno likvidnih sredstava za izmirenje svih dospjelih obaveza Banke, procjenjuje manje predvidive buduće bilansne i vanbilansne obaveze Banke, održava optimalno stanje rezervi likvidnosti.

Banka takođe sprovodi stres testove likvidnosti. Scenariji stres testova podrazumijevaju pogoršanje makroekonomskih pokazatelja, kao i pogoršanje pokazatelja poslovanja Banke, koji mogu dovesti do velikih odliva izvora sredstava usljed povlačenja od strane deponenata. Testovi su pokazali da Banka ima dovoljno likvidnih rezervi da izdrži snažni stresni scenarij odliva sredstava u trajanju od tri mjeseca, što predstavlja dovoljan period da Banka pribavi alternativne izvore likvidnosti.

Putem dnevnog praćenja likvidnosti evidentiraju se i analiziraju najveći odlivi po valutama po danu i tako dobijeni iznosi se dodatno testiraju na stres kako bi Banka obezbijedila dovoljno likvidnih sredstava za dnevne potrebe s ciljem izbjegavanja dnevnog likvidnosnog rizika.

Banka izbjegava situacije, koje mogu dovesti do potrebe da obezbjeđuje potrebna likvidna sredstva po cijenama, koje su značajno više od tržišnih, oslanja se na stabilne izvore, ugovorene rokove dospijeca i maksimalno moguću diverzifikaciju izvora po dospelju, vrsti, broju komitenata i tržištu.

Likvidnost se obezbjeđuje preko velikog iznosa likvidnih rezervi, koje se sastoje od gotovine i rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, plasmana sredstava kod domaćih i ino banaka, i portfolija visokolikvidnih i lako utrživih hartija od vrijednosti (HOV). Portfolio HOV se sastoji od uglavnom dužničkih instrumenata i to obveznica i trezorskih zapisa Republike Srpske i stranih HOV.

Banka prati pokazatelje strukturne likvidnosti koji uključuju i pokazatelje LCR i NSFR.

U skladu sa Politikom za upravljanje rizikom likvidnosti, propisani su način, dinamika i odgovornosti mjerenja rizika likvidnosti, određivanje limita, kao i izvještavanje o izloženosti riziku likvidnosti s ciljem njegovog smanjenja na najmanju moguću mjeru.

Jedan od ključnih prioriteta Banke je da osigura da se sve dospjele obaveze izmiruju na vrijeme i da u isto vrijeme u potpunosti ispunjava regulativu, koju propisuju Centralna banka BiH i Agencija za bankarstvo Republike Srpske. S tim u vezi Banka je obezbijedila adekvatan sistem za praćenje i planiranje likvidnosti, koji omogućava efikasno upravljanje imovinom i obavezama sa gledišta novčanih tokova, finansijskih efekata i koncentracije, a s ciljem usklađivanja novčanih priliva i odliva. Planiranje likvidnosti podrazumjeva procjenu budućih potreba za likvidnim sredstvima, imajući u vidu moguće promjene u ekonomskim, političkim i zakonskim uslovima poslovanja. Takvo planiranje podrazumijeva izradu različitih strategija upravljanja imovinom i obavezama kako bi se osigurale potrebe Banke za novčanim prilivima.

Banka je pored Politike za upravljanje rizikom likvidnosti izradila i Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve koji mogu ugroziti likvidnost Banke.

Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve sadrži jasno definisanje i razdvajanje ovlašćenja i odgovornosti vezanih za upravljanje likvidnošću Banke u uslovima vanredne situacije, tačnost i pravovremenost protoka informacija vezanih za likvidnost i upravljanje likvidnošću u Banci, jasno definisane mjere, koje Banka treba da sprovede u nepredviđenim situacijama likvidnosti, sa redoslijedom sprovođenja mjera, način i vrste komunikacije sa akcionarima Banke, regulatornim tijelima, najvažnijim povjeriocima, poslovnim partnerima, drugim klijentima i javnošću u slučaju vanrednih okolnosti, specifikaciju finansijskih izvora, koji mogu i koji će biti dostupni u hitnim slučajevima sa utvrđivanjem stepena pouzdanosti, moguće scenarije vanrednih situacija i postupke za testiranje mjera za nepredviđene slučajeve i druge elemente za koje Banka procijeni da su adekvatni njenom profilu poslovanja i rizika likvidnosti.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.2. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)**

Na dan 31. decembar 2024. godine Banka je u potpunosti ispoštovala zakonsku regulativu Centralne banke BiH i Agencije za bankarstvo RS, koja se odnosi na likvidnost, kao i standarde i usmjerenja za upravljanje rizikom likvidnosti definisane za potrebe konsolidacije NLB Grupe. Obavezna rezerva je održavana prema propisima utvrđenim od strane Centralne banke BiH.

Naredna tabela prikazuje sredstva i obaveze prema odgovarajućoj dospelosti na osnovu preostalog perioda od datuma bilansa stanja do ugovorenog datuma dospeljeća. Tabela je pripremljena na osnovu nediskontovanih novčanih tokova finansijske imovine i obaveza i uključuje novčane tokove glavnice i kamate, uključujući i buduću kamatu.

Na dan 31. decembar 2024.	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
FINANSIJSKA AKTIVA					
Novcana sredstva i sredstva kod Centralne banke	208.306	-	-	-	208.306
Obavezna rezerva kod Centralne banke	199.120	-	-	-	199.120
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	266.849	-	-	-	266.849
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku	139.390	-	-	-	139.390
Kredit plasirani bankama	193.600	-	-	-	193.600
Kredit plasirani komitentima	94.879	87.785	266.723	957.505	1.406.892
Finansijska aktiva	11.917	-	-	-	11.917
Ukupna finansijska aktiva	1.114.061	87.785	266.723	957.505	2.426.074
FINANSIJSKA PASIVA					
Depoziti	1.520.806	58.669	90.919	155.553	1.825.947
Obaveze po kreditima	1.599	2.647	11.437	139.805	155.488
Subordinisane obaveze	510	-	-	55.997	56.507
Finansijske obaveze zakup	28	56	244	1.407	1.735
Druge finansijske obaveze	6.194	-	-	-	6.194
Odobreni neiskorišteni krediti	134.112	-	-	-	134.112
Garancije i akreditivi	78.754	-	-	-	78.754
Ukupna finansijska pasiva	1.742.003	61.372	102.600	352.762	2.258.737
Ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2024. godine	(627.942)	26.413	164.123	604.743	167.337
Na dan 31. decembar 2023. godine					
Ukupna aktiva	966.480	103.979	231.071	814.456	2.115.986
Ukupna pasiva	1.504.838	84.337	175.452	266.108	2.030.735
Ročna neusklađenost na dan 31. decembar 2023. godine	(538.358)	19.642	55.619	548.348	85.251

Stabilni depoziti na dan 31. decembar 2024. čine 87,79% ukupnih nebankarskih depozita po viđenju. Oba segmenta (privreda i stanovništvo) su podijeljena po proizvodima na transakcione račune pravnih lica, tekuće račune fizičkih lica, štednju i ostalo. Posebno se izračunava stabilnost u KM, EUR i ostalim valutama.

Na izračun stabilnog dijela depozita po viđenju utiču oscilacije u kretanju depozita po viđenju privrede i stanovništva. Ukupni depoziti po viđenju posmatranih kategorija većim dijelom 2024. rastu, čemu prvenstveno doprinosi porast depozita po viđenju stanovništva.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.3. Tržišni rizik**

Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost ili očekivani budući gotovinski tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati, usled promjena tržišnih varijabli kao što su kamatne stope i devizni kursevi. Tržišni rizik se sastoji od rizika promjene kamatnih stopa i rizika promjene deviznih kurseva.

Rizik promjene kamatnih stopa

Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu nivoa aktivnih kamatnih stopa u odnosu na nivo pasivnih kamatnih stopa, što može dovesti do smanjenja dobiti ili do povećanja zahtjeva za dodatnim kapitalom.

Kamatna osjetljivost, koja se javlja kao posljedica promjena tržišnih kamatnih stopa, utiče na visinu neto kamatnih prihoda i tržišnu vrijednost pojedinačnih finansijskih instrumenata.

Banka je izradila Politiku za upravljanje kamatnim rizicima, čiji je cilj upravljanje i ograničavanje potencijalnog gubitka Banke zbog promjena stranih i domaćih kamatnih stopa, koje utiču na ekonomsku i tržišnu vrijednost Banke.

Za postizanje cilja Politike za upravljanje kamatnim rizikom Banka identifikuje pozicije, koje su osjetljive na promjenu kamatnih stopa, priprema podatke za obračun kamatno osjetljivih pozicija, utvrđuje metode mjerenja rizika, utvrđuje kontrolne mehanizme i utvrđuje limite, utvrđuje ovlaštenja i odgovornosti i izvještava ALCO odbor i Nadzorni odbor.

Svrha upravljanja rizikom kamatne stope, kao segmentom upravljanja aktivom i pasivom, je da odredi optimalnu kamatnu stopu, a samim tim i prihod Banke, uzimajući u obzir uslove na tržištu i konkurentno okruženje, a da istovremeno kamatnu stopu usklađuje sa bančinom aktivom i pasivom. S obzirom na ovaj cilj, veoma je bitno da se procjeni osjetljivost prihoda prema naglim promjenama kamatne stope na tržištu.

S ciljem zaštite izloženosti riziku kamatne stope, Banka ugovora varijabilnu i fiksnu kamatnu stopu, usklađuje strukturu kamatonosne aktive i obaveza, na koje se plaća kamata i koristi druga sredstva upravljanja rizikom kamatnih stopa.

Banka upravlja kamatnim rizikom tako što:

- adekvatno utvrđuje nivo kamatne marže, odnosno usklađuje visinu kamatnih stopa na pozicijama kamatno osjetljive aktive i pasive, uz istu ročnost i vremenski interval u okviru koga se ponovo utvrđuje visina kamatne stope; i/ili
- obezbjeđuje ročnu usklađenost kamatno osjetljive aktive i pasive (kada je utvrđena fiksna kamatna stopa) odnosno usklađuje rok (vremenski interval za ponovno utvrđivanje kamatnih stopa u slučaju kada se primjenjuje promjenljiva kamatna stopa),
- izrađuje simulacije kretanja pokazatelja ekonomske vrijednosti kapitala (EVE) u slučaju značajnih transakcija prije njihovog izvođenja.

U upravljanju kamatnim rizikom Banka sprovodi stres testove, koji simuliraju promjenu kamatnih stopa, njihov uticaj na kamatno osjetljive pozicije Banke i uticaj na neto kamatni prihod (NII) i zahtjev za dodatnim kapitalom Banke.

Banka je izložena rizicima, koji kroz efekte promjena visine kamatnih stopa na tržištu djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.3. Tržišni rizik (nastavak)**

Naredna tabela prikazuje izloženost Banke rizicima od promjene kamatnih stopa. Pozicije aktive i pasive u tabeli su prikazane po knjigovodstvenoj vrijednosti na neto principu, po ugovorenim ili preostalim rokovima dospjeća sa stanjem na dan 31. decembar 2024. godine.

Na dan 31. decembar 2024.	Do mjesec dana	Od 1 do 6 mjeseci	Od 6 do 12 mjeseci	Preko 12 mjeseci	Nekamatonosno	Ukupno
AKTIVA						
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	134.164	-	-	-	74.142	208.306
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	199.120	199.120
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	19.329	4.266	500	97.468	(122)	121.441
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	3.699	133.410	27.223	93.071	513	257.916
Kredit plasirani bankama	190.249	-	-	-	3.202	193.451
Kredit plasirani komitentima	97.202	226.879	198.939	778.149	(40.117)	1.261.052
Druga finansijska aktiva	11.917	-	-	-	-	11.917
Ukupna aktiva	456.560	364.555	226.662	968.688	236.738	2.253.203
PASIVA						
Depoziti	1.513.309	58.338	83.945	154.872	7.461	1.817.925
Obaveze po kreditima	1.162	46.678	5.501	95.149	(142)	148.348
Subordinirani dugovi	-	7.823	12.856	25.427	(612)	45.494
Finansijske obaveze zakup	28	140	160	1.407	-	1.735
Finansijske druge obaveze	8.643	-	-	-	-	8.643
Ukupna pasiva	1.523.142	112.979	102.462	276.855	6.707	2.022.145
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa	(1.066.582)	251.576	124.200	691.833	230.031	231.058
Na dan 31. decembar 2024.						
Ukupna aktiva	280.837	419.159	276.821	805.508	210.738	1.993.063
Ukupna pasiva	1.395.450	70.160	85.701	253.734	6.987	1.812.032
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2024.	(1.114.613)	348.999	191.120	551.774	203.751	181.031

Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu cijena aktivnih kamatnih stopa u odnosu na nivo pasivnih kamatnih stopa.

U upravljanju kamatnim rizikom Banka koristi simulaciju očekivanih i ekstremnih promjena kamatnih stopa i uticaj tih promjena na bilans uspjeha.

U sledećoj tabeli je prikazan uticaj očekivanih promjena kamatnih stopa na profit Banke, a da su pri tome sve ostale varijable ostale nepromjenjene:

Osjetljivost bilansa uspjeha na promjenu kamatnih stopa za 31. decembar 2024.

Uvećanje kamatnih stopa	Uticaj na bilans uspjeha u 000 KM	Smanjenje kamatnih stopa	Uticaj na bilans uspjeha u 000 KM
+100 bp	2.080	(100 bp)	(2.080)

Osjetljivost bilansa uspjeha na promjenu kamatnih stopa za 31. decembar 2023.

Uvećanje kamatnih stopa	Uticaj na bilans uspjeha u 000 KM	Smanjenje kamatnih stopa	Uticaj na bilans uspjeha u 000 KM
+100 bp	1.629	(100 bp)	(1.629)

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.3. Tržišni rizik (nastavak)**

Osjetljivost ostale sveobuhvatne dobiti na promjenu kamatnih stopa za 31. decembar 2024.

Uvećanje kamatnih stopa	Uticaj na ostalu sveobuhvatnu dobit u 000 KM		Uticaj na ostalu sveobuhvatnu dobit u 000 KM	
	Smanjenje kamatnih stopa			
+100 bp	943	(100 bp)	(966)	

Osjetljivost ostale sveobuhvatne dobiti na promjenu kamatnih stopa za 31. decembar 2023.

Uvećanje kamatnih stopa	Uticaj na ostalu sveobuhvatnu dobit u 000 KM		Uticaj na ostalu sveobuhvatnu dobit u 000 KM	
	Smanjenje kamatnih stopa			
+100 bp	1.369	(100 bp)	(1.369)	

4.2.4. Devizni rizik

Devizni rizik predstavlja izloženost banke mogućem uticaju promjena deviznih kurseva i opasnosti da nepovoljne promjene imaju za rezultat gubitak banke.

Devizni rizik nastaje kada banka ima otvorenu deviznu poziciju koja može dovesti do nastanka gubitka zbog promjene međuvatutnih odnosa, odnosno promjene cijene KM u odnosu na druge valute.

Izlaganje riziku dovodi do porasta pozitivnih i negativnih kursnih razlika, koje se evidentiraju u bilansu uspjeha. Banka upravlja deviznim rizikom kroz usklađivanje valutne strukture aktive i pasive, a u skladu sa očekivanim promjenama deviznog kursa.

U skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo Republike Srpske o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom, Banka je izradila Program, politike i procedure za upravljanje deviznim rizikom, kojima su definisani pojmovi vezani za devizni rizik, ciljevi i principi Banke u obavljanju deviznih aktivnosti, opis deviznih aktivnosti, minimalni standardi za upravljanje deviznim rizikom, ovlašćenja za obavljanje deviznih aktivnosti, procedure za upravljanje i kontrolu deviznih aktivnosti i deviznog rizika i izvještavanje.

Odlukom Agencije za bankarstvo o izračunavanju kapitala, Banka je u obavezi da za otvorenu deviznu poziciju iznad 2% regulatornog kapitala, obračunava dodatni kapitalski zahtjev za devizni rizik.

Ciljevi Banke u obavljanju deviznih aktivnosti usmjereni su na:

- obavljanje poslovnih aktivnosti u skladu sa minimalnim standardima poslovanja prema Zakonu o bankama, Odlukama Agencije za bankarstvo i poslovnim politikama Banke,
- održavanje otvorene devizne pozicije u skladu sa planiranim iznosom rizične aktive za devizni rizik,
- upravljanje deviznim rizicima i izvještavanje u skladu sa standardima NLB Grupe,
- kontinuirano praćanje i izvještavanje organa Banke i eksternih institucija o deviznim rizicima Banke.

Devizne aktivnosti, koje Banka obavlja i koje planira obavljati u budućnosti su: uspostavljanje i održavanje odnosa sa optimalnim brojem korespondentnih banaka i držanje optimalnog broja računa kod inostranih banaka, investiranje u hartije od vrijednosti u EUR ili u KM sa EUR klauzulom, poslovi deviznog tržišta i platnog prometa sa inostranstvom, prikupljanje deviznih depozita, kreditni poslovi sa inostranstvom, dokumentarni poslovi, transakcije u zemlji sa stanim valutama, koje se odnose na poslovanje sa deviznom efektivom, devizama u aktivi Banke (depoziti, krediti, avansi). Poslovanje sa devizama se odnosi na poslove deviznih depozita i štednje, konverzije, mjenjački poslovi i drugi poslovi u devizama.

Na dan 31. decembar 2024. Banka je ispunjavala sve propise i smjernice za upravljanje tržišnim rizikom, propisane od strane lokalnog regulatora i utvrđene politikama Banke.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

4.2.4. Devizni rizik (nastavak)

Naredna tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembar 2024. godine.

	EUR	USD	Ostale valute	Ukupno devizni podbilans	KM podbilans	UKUPNO
Na dan 31. decembar 2024.						
AKTIVA						
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	59.842	1.493	2.831	64.166	144.140	208.306
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	5.525	-	-	5.525	193.595	199.120
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	130.789	14.564	-	145.353	71.660	217.013
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku	39.600	-	-	39.600	81.841	121.441
Kredit plasirani bankama	175.148	7.754	10.549	193.451	-	193.451
Kredit plasirani komitentima	3.835	-	-	3.835	632.910	636.745
Ostala aktiva	2.689	20	8	2.717	9.200	11.917
HOV sa deviznom klauzulom	40.903	-	-	40.903	-	40.903
Kredit s deviznom klauzulom	624.307	-	-	624.307	-	624.307
Ukupna aktiva	1.082.638	23.831	13.388	1.119.857	1.133.346	2.253.203
PASIVA						
Depoziti	505.318	28.106	12.996	546.420	887.178	1.433.598
Obaveze po kreditima	-	-	-	-	-	-
Subordinirani dugovi	45.494	-	-	45.494	-	45.494
Rezervisanja	-	-	-	-	8.649	8.649
Ostala pasiva	2.397	46	43	2.486	5.081	7.567
Obaveze po kreditima sa deviznom klauzulom	148.348	-	-	148.348	-	148.348
Depoziti sa deviznom klauzulom	384.327	-	-	384.327	-	384.327
Finansijske obaveze zakup	-	-	-	-	1.735	1.735
Finansijske druge obaveze	-	-	-	-	8.643	8.643
Ukupna pasiva	1.085.884	28.152	13.039	1.127.075	911.286	2.038.361
Neto devizna pozicija	(3.246)	(4.321)	349	(7.218)	222.060	214.842
Na dan 31. decembar 2023.						
Ukupna aktiva	1.018.733	23.626	13.073	1.055.431	1.121.576	2.177.007
Ukupna pasiva	880.185	23.708	13.142	917.035	909.291	1.826.326
Neto devizna pozicija	138.548	(82)	(69)	138.396	212.285	350.681

Banka nije računala simulaciju očekivanih ekstremnih promjena deviznih kurseva i njihov uticaj na bilans uspjeha, s obzirom da je kurs domaće valute KM u odnosu na EUR fiksiran (1 EUR = 1,95583 KM), a izloženost Banke u drugim valutama nije materijalno značajna.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

4.2.5. Fer vrijednost finansijske imovine i obaveza

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neka imovina može razmijeniti ili obaveza izmiriti između obaviještenih i voljnih strana u uobičajenim tržišnim uslovima. Ako su informacije dostupne, fer vrijednost se zasniva na tržišnim cijenama. Međutim, za značajan dio finansijskih instrumenata Banke ne postoje lako dostupne tržišne cijene. U uslovima kada tržišne cijene nisu lako dostupne, fer vrijednost se procjenjuje korištenjem modela diskontovanih novčanih tokova ili drugim tehnikama procjene. Promjene određenih pretpostavki, uključujući diskontne stope i procijenjene buduće novčane tokove, značajno utiču na procjenu. Zbog navedenog se izračunata fer tržišne procjene možda ne mogu realizovati pri prodaji finansijskih instrumenata u tekućem periodu.

Plasmani bankama

Plasmani bankama uključuju međubankarske plasmane. Fer vrijednost plasmana sa promjenljivom kamatom i sa fiksnom kamatom predstavlja njihovu knjigovodstvenu vrijednost. Banka u svom portfelju ima plasmane sa vrlo kratkim dospeljećem.

Kredit i potraživanja od komitenata

Kredit i potraživanja od komitenata umanjani su za ispravku vrijednosti. Procijenjena fer vrijednost predstavlja diskontovani iznos očekivanih procijenjenih budućih novčanih tokova od glavnice i kamate. Očekivani budućni novčani tokovi diskontuju se trenutno važećim tržišnim stopama s ciljem određivanja njihove fer vrijednosti.

Depoziti banaka i komitenata

Za depozite po viđenju i depozite, koji nemaju definisano dospeljeće, fer vrijednost je iznos plativ po viđenju na dan bilansa. Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim dospeljećem zasniva se na diskontovanim novčanim tokovima prema trenutno važećim kamatnim stopama na depozite sličnog preostalog dospeljeća. Fer vrijednost oročenih depozita sa promjenljivom kamatnom stopom približno je jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti.

Uzeti kredit

Fer vrijednost uzetih kredita izračunava se diskontovanjem budućih novčanih tokova na sadašnju vrijednost preostalog duga i budućih kamata.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat

Hartije od vrijednosti u portfoliju Banke razvrstane su u grupu po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat ili po amortizovanom trošku. Za hartije od vrijednosti, koje su klasifikovane po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, izračun fer vrijednost vrši se na kraju svakog mjeseca, a razlika fer vrijednosti u odnosu na vrijednost utvrđenu u prethodnom obračunskom periodu, knjiži se u korist / na teret ostalog ukupnog rezultata, tj. kapitala. Na dan 31. decembar 2024. ukupna vrijednost hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat iznosi KM 257.916 hiljada.

U Metodologiji za vrednovanje finansijskih instrumenata Banka je definisala da se za potrebe vrednovanja koristi jedan od sljedećih pristupa:

1. tržišni pristup (ukoliko za dati finansijski instrument postoji cijena, onda Banka treba da koristi cijenu koja najbolje reflektuje FV u datim okolnostima),
2. prihodni pristup (bazira se na konvertovanju budućih iznosa u vidu novčanih tokova, prihoda, dividendi i sl. na sadašnju vrijednost na dan vrednovanja putem metoda diskontovanja (engl. „DCF - Discounted Cash Flow“ metod). Fer vrednost dobijena na ovaj način predstavlja sadašnju vrijednost budućih priliva. Osnovna ekonomska logika, koja stoji u pozadini prihodnog pristupa, jeste da bilo koja aktiva danas vrijedi onoliko koliko se očekuje da će ona zaraditi u budućnosti diskontovano na sadašnju vrijednost (engl. „present value“), primjenom respektivnih diskontnih faktora.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)****4.2.5. Fer vrijednost finansijske imovine i obaveza (nastavak)**

U skladu sa Odlukom ABRS, smatra se da za određenu HOV postoji aktivno tržište ako su ispunjeni uslovi u nastavku:

1. u slučaju da period od emitovanja HOV nije kraći od 12 mjeseci, uslov aktivnog tržišta je ispunjen ako su u proteklih 12 mjeseci izvršene minimalno 24 transakcije, ako su u tom periodu na kvartalnom nivou ostvarene najmanje četiri transakcije, te ako je u posljednjem kvartalu ostvaren promet od minimalno 25.000 KM,
2. u slučaju da je period od emitovanja HOV duži od tri, a kraći od 12 mjeseci, uslov aktivnog tržišta je ispunjen ako su u tom periodu realizovane u prosjeku dvije transakcije mjesečno, te ako je u posljednjem kvartalu ostvaren promet od minimalno 25.000 KM,
3. u slučaju da je period od emitovanja HOV kraći od tri mjeseca, smatra se da za datu HOV postoji aktivno tržište.

ČinFinansijski instrumenti, koji se mjere po fer vrijednosti, razvrstani su u tri grupe ovisno od dostupnosti pokazatelja fer vrijednosti.

Nivo 1: Fer vrijednost se utvrđuje na osnovu tržišne cijene (bez prilagođavanja i modifikacija). Ovaj nivo uključuje dužničke HOV koje kotiraju na berzama.

Nivo 2: Vrijednost finansijskih instrumenata procjenjuje se modelom vrednovanja, koji se direktno ili indirektno zasniva na tržišnim podacima.

Nivo 3: Ovaj nivo uključuje sredstva i obaveze mjerene korišćenjem modela vrednovanja na osnovu netržišnih podataka. Netržišni ulazni podaci se koriste kada odgovarajući tržišni podaci nisu dostupni. Ovi podaci odražavaju pretpostavke, koje bi drugi učesnici na tržištu mogli koristiti prilikom određivanja fer vrijednosti.

Pregled hartija od vrijednosti, koje se drže radi naplate i prodaje, odnosno koje su klasifikovane po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat, prema nivoima fer vrijednosti dat je u sljedećoj tabeli:

31. decembar 2024. godine	1. nivo	2. nivo	3. nivo	Ukupno
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOSD) - dužničke	84.183	173.459	-	257.642
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOSD) - vlasničke	-	-	274	274
31. decembar 2023. godine	1. nivo	2. nivo	3. nivo	Ukupno
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOSD) - dužničke	149.331	203.204	-	352.535
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOSD) - vlasničke	-	-	270	270

U sljedećoj tabeli prikazana je fer vrijednost finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat prema nivoima razvrstavanja. Efekti vrednovanja iskazani su u Izvještaju o promjenama na kapitalu i u okviru pozicije Ostali finansijski rezultat. Ispravka vrijednosti nije prikazana u bilansu stanja obzirom da su knjigovodstvene vrijednosti ove finansijske imovine jednake fer vrijednostima. Međutim, ispravke vrijednosti su objelodanjene i priznate u okviru kapitala.

Navedene hartije služe kao sekundarne rezerve likvidnosti.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

4.2.5. Fer vrijednost finansijske imovine i obaveza (nastavak)

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat (FVOSD)

	Nivo 1		Nivo 2		Nivo 3		Tehnike vrednovanja i ulazni podaci
	kotiraju se na berzi		nema aktivnog trgovanja				
	2024.	2023.	2024.	2023.	2024.	2023.	
<i>Dužničke hartije od vrijednosti</i>							Tržišna cijena na dan bilansa
Austrija	14.582	10.733	-	-	-	-	
Belgija	9.778	23.271	-	-	-	-	
Finska	20.367	30.609	-	-	-	-	
Francuska	17.499	21.357	-	-	-	-	
Holandija	-	16.484	-	-	-	-	
Irska	-	4.010	-	-	-	-	
Njemačka	7.393	29.136	-	-	-	-	
Sjedinjene Američke Države	14.564	13.731	-	-	-	-	
Slovenija	-	-	9.611	19.262	-	-	
Švajcarska	-	-	-	-	-	-	Diskontovanje novčanih tokova modelom
Grad Banja Luka	-	-	297	880	-	-	
Investiciono razvojna banka RS	-	-	6.586	8.392	-	-	
Opština Modriča	-	-	1.019	1.254	-	-	
Elektrodistribucija Pale	-	-	3.418	4.853	-	-	
Opština Kozarska Dubica	-	-	117	111	-	-	
Ministarstvo finansija Republike Srpske	-	-	150.731	166.299	-	-	
Opština Kotor Varoš	-	-	1.680	2.153	-	-	
<i>Vlasničke hartije od vrijednosti</i>	-	-	-	-	-	-	
SWIFT	-	-	-	-	110	106	
Centralni registar HOV Republike Srpske	-	-	-	-	164	164	
Ukupno	84.183	149.331	173.459	203.204	274	270	

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

4.2.5. Fer vrijednost finansijske imovine i obaveza (nastavak)

Kretanje finansijskih sredstava mjerenih po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat

	31.12.2024.	31.12.2023.
Početno stanje 01. januar	352.805	439.526
Povećanje	239.183	512.517
Dospjeće i prodaja	(349.105)	(593.778)
Obračunata kamata	11.419	(10)
Dospjela kamata	-	-
Promjena fer vrijednosti	3.614	(5.451)
Stanje 31. decembra	257.916	352.804
Isppravka vrijednosti	(581)	(1.098)

Sljedeća tabela prikazuje knjigovodstvene iznose i fer vrijednost finansijske imovine i obaveza, koji se u bilansu Banke ne vode po fer vrijednosti:

	Knjigovodstvena vrijednost		Fer vrijednost		Hijerarhija fer vrijednosti
	31.12.2024.	31.12.2023.	31.12.2024.	31.12.2023.	
Finansijska imovina po amortizovanom trošku					
Kredit bankama	193.451	172.635	193.647	172.811	nivo 3
Kredit komitentima	1.298.807	1.090.363	1.263.837	1.107.933	nivo 3
Hartije od vrijednosti	121.441	63.869	121.563	63.946	nivo 3
Ukupno	1.613.699	1.326.867	1.579.047	1.344.690	
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku					
Depoziti banaka	4.502	3.274	4.502	3.274	nivo 3
Depoziti komitenata	1.813.423	1.644.534	1.812.966	1.644.042	nivo 3
Obaveze po uzetim kreditima	148.348	136.067	154.977	139.288	nivo 3
Subordinirani dug	45.494	20.016	48.258	21.775	nivo 3
Ukupno	2.011.767	1.803.891	2.020.703	1.808.379	

Novčana sredstva i sredstva kod CBBIH imaju istu knjigovodstvenu vrijednost i fer vrijednost.

4.2.6. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik, koji nastaje zbog nedostataka ili grešaka kod djelovanja unutrašnjih procesa, sistema i ljudi ili zbog vanjskih događaja. Definicija uključuje pravni rizik, ali ne uključuje strateški rizik i rizik gubitka *goodwill*-a, ali se zbog značaja rizik *goodwill*-a uzima u obzir kod upravljanja operativnim rizikom. Izloženost Banke operativnom riziku određuju unutrašnji i vanjski faktori.

Unutrašnji faktori, koji određuju izloženost Banke operativnom riziku, su: stručnost kadrova, kvalitet procesa i sistema, korporativna kultura, fluktuacija radne snage, promjene u organizacionoj strukturi Banke i slično. Vanjski faktori, koji određuju izloženost Banke operativnom riziku, su: promjene u finansijskom sektoru, tehnološki napredak, promjene u političkom okruženju, ekonomske promjene i slično.

Upravljanje operativnim rizicima se sastoji od slijedećih aktivnosti:

- praćenje, evidentiranje i izvještavanje o nastalim štetnim događajima,
- identifikacija operativnih rizika,
- ocjenjivanje operativnih rizika,
- savladavanje operativnih rizika,
- izvještavanje o operativnim rizicima,
- formiranje iznosa minimalnog adekvatnog kapitala za zaštitu od nastanka gubitka po osnovu operativnih rizika.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.2. Politike upravljanja rizicima (nastavak)

4.2.6. Operativni rizik (nastavak)

Praćenje nastalih štetnih događaja iz djelokruga operativnih rizika daje istorijski pregled o veličini i vrsti realizovanih operativnih rizika i odvija se u skladu sa Uputstvom za praćenje štetnih događaja iz oblasti operativnih rizika.

Identifikacija i ocjenjivanje operativnih rizika se izvodi na svim procesima u okviru Sektora i samostalnih službi i predstavlja preduslov za savladavanje operativnih rizika.

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke obuhvata uglavnom komitente sa sjedištem na području Republike Srpske i Brčko distrikta.

Evidentiranje nastalih štetnih događaja iz djelokruga operativnih rizika daje istorijski pregled o veličini i vrsti realizovanih operativnih rizika i odvija se u skladu sa Uputstvom za evidentiranje štetnih događaja.

Identifikacija i ocjenjivanje operativnih rizika se izvodi na svim procesima u okviru Sektora i samostalnih službi i predstavlja preduslov za savladavanje operativnih rizika.

4.3. Upravljanje kapitalom

U 2017. godini donesen je Zakon o bankama (Sl. glasnik 4/17) i Odluka o izračunavanju kapitala (Sl. glasnik 74/17) kao i počev od 2019. godine Izmjene i dopune Odluke o izračunavanju kapitala banaka, te nova Odluka o izračunavanju kapitala objavljena u Sl. glasniku broj 06/24 i dopuna odluke objavljena u Sl. glasniku broj 45/24.

Banka je u 2024. i 2023. godini primjenjivala navedenu regulativu za izračunavanje kapitala.

Osnivački kapital NLB Banke a.d. Banja Luka iznosi KM 62.003 hiljade. Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala u skladu sa Zakonom o bankama iznosi KM 15.000 hiljada.

U skladu sa Odlukom Agencije kapital čine:

1. Redovni osnovni kapital (CET 1)
2. Dodatni osnovni kapital
3. Osnovni kapital (1+2)
4. Dopunski kapital (T2)
5. Regulatorni kapital (3+4).

Regulatorni kapital Banke predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka.

Osnovni kapital banke, jeste zbir stavki redovnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja i stavki dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja.

Odbitne stavke osnovnog kapitala Banke su iznos nematerijalne imovine i odložena poreska sredstva, koja zavise od buduće profitabilnosti, dok Banka nema ostale odbitne stavke od osnovnog kapitala u skladu sa Odlukom.

Dopunski kapital je zbir instrumenata kapitala, subordiniranih dugova i drugih stavki dopunskog kapitala nakon regulatornih usklađivanja, koji ne može biti veći od jedne trećine osnovnog kapitala.

Na dan 31. decembar 2024. godine Redovni osnovni kapital Banke čine:

- akcionarski kapital,
 - emisiona premija,
 - rezerve kapitala formirane iz dobiti,
 - zadržana dobit,
 - ostale rezerve (efekti prve primjene MRS 39 i MSFI 9),
 - ostali ukupan rezultat,
- umanjeno za regulatorna usklađivanja:
- nematerijalna ulaganja (softver, licence),
 - odložena poreska sredstva.

Banka nema pozicije u dodatnom kapitalu. Osnovni kapital jednak je redovnom osnovnom kapitalu.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.3. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Dopunski kapital čini Subordinirani dug.

Efekat primjene MSFI 9 iznosi KM 6.317 hiljada i evidentiran je u okviru Ostalih rezervi u kapitalu shodno Odluci ABRS.

U skladu sa Zakonom i Odlukom Agencije, banka mora u svakom trenutku ispunjavati minimum kapitalnih zahtjeva:

- 1) stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75%,
- 2) stopu osnovnog kapitala od 9%,
- 3) stopu regulatornog kapitala od 12%.

Stope kapitala izračunavaju se na sljedeći način:

- 1) stopa redovnog osnovnog kapitala kao odnos redovnog osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku,
- 2) stopa osnovnog kapitala kao odnos osnovnog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku,
- 3) stopa adekvatnosti regulatornog kapitala kao odnos regulatornog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Ukupni iznos izloženosti riziku izračunava se kao zbir:

- kreditnog rizika,
- tržišnog rizika (devizni rizik, rizik namirenja, robni rizik),
- operativnog rizika.

Rizikom ponderisana aktiva (kreditni rizik) je bilansna i vanbilansna rizična aktiva umanjena za rezervisanja po regulatornom zahtjevu i ponderisana propisanim ponderom u svrhu utvrđivanja kapitalnog zahtjeva. Kod utvrđivanja kreditnog rizika primjenjuju se propisane tehnike smanjenja kreditnog rizika (kolaterali i sl.). Kapitalni zahtjev za operativni rizik izračunava se kao 15% trogodišnjeg prosjeka pokazatelja iz bilansa uspjeha, odnosno prihoda i rashoda, koji se prema Odluci Agencije uključuju u obračun.

Banka izračunava kapitalni zahtjev za devizni rizik ako zbir njene ukupne neto otvorene devizne pozicije prelazi 2% njenog regulatornog kapitala. Metodologija izračunavanja neto otvorene devizne pozicije propisana je Odlukom Agencije.

Pored minimalnih zahtjeva za održavanje stope adekvatnosti redovnog osnovnog, osnovnog i regulatornog kapitala, banke imaju obavezu da održavaju i zaštitne slojeve kapitala.

U skladu sa Odlukom Agencije zaštitni sloj za očuvanje kapitala jeste regulatorni kapital, koji banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Zaštitni sloj za očuvanje kapitala predstavlja dio redovnog osnovnog kapitala iznad propisanog minimuma od 6,75% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Ovaj zahtjev dovodi do povećanja i ostale dvije stope adekvatnosti kapitala.

Agencija za bankarstvo je 10.12.2024. godine donijela Odluke o zaštitnom sloju kapitala za sistemski značajne banke, kojom se propisuje način utvrđivanja sistemski značajnih banaka u Republici Srpskoj i zahtjevi za održavanje zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajne banke sa primjenom od 30.06.2025. godine, te Odluku o metodologiji za utvrđivanje sistemski značajnih banaka i zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajne banke, koja će se primjenjivati od 30.06.2025. godine, a određuje kriterijume, pokazatelje i pondere za utvrđivanje sistemski značajnih banaka. Trenutno Agencija nije još objavila dodatni kapitalni zahtjev po ovom osnovu, a isti može da se kreće u rasponu od 0 do 3%.

U skladu sa Odlukom o postupku nadzornog pregleda i ocjene banaka, i ukupne SREP ocjene Banke, koja je zasnovana na izvršenoj procjeni pojedinačnih SREP elemenata sa finansijskim podacima na dan 31.12.2023. godine, Banci je potvrđen dodatni zahtjev za kapitalom (CET1, T1 i regulatorni kapital) u visini od 0,75% koji je je propisan u ranijim SREP kontrolama.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)**4.3. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Osim propisanih stopa adekvatnosti kapitala, banka je dužna da održava stopu finansijske poluge (*leverage ratio*) najmanje u iznosu od 6%. Stopa finansijske poluge predstavlja odnos osnovnog kapitala i iznosa ukupne izloženosti banke. Na dan 31. decembar 2024. godine stopa finansijske poluge iznosi 8,22% (2023: 7,4%).

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom su:

- obezbijediti usaglašenost sa zahtevima Agencije za bankarstvo Republike Srpske (ABRS),
- obezbijediti usaglašenost sa standardima NLB grupe,
- obezbijediti jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke,
- obezbijediti mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbjeđenje prinosa akcionarima.

Banka je u obavezi da u svakom trenutku ispunjava minimalne zahtjeve za kapitalom i prihvatljivim obavezama (MREL), a u skladu sa članom 250. stav 1. Zakona o bankama Republike Srpske.

Na osnovu Izvještaja za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe, utvrđeno je da Banka raspolaže dovoljnim nivoom regulatornog kapitala i prihvatljivih obaveza, odnosno ispunjava potreban nivo MREL zahtjeva.

U Banci se na mjesečnom nivou vrši izračun MREL pokazatelja, koji je kao indikator koji se prati uključen u indikatore Plana oporavka. Pokazatelj se prati da bi Banka mogla pravovremeno da preuzme sve potrebne mjere, da ne dođe u situaciju da mora da pokrene sprovođenje postupka restrukturiranja.

Izračunati MREL pokazatelj za 31. decembar 2024. godine je iznosio 108,71%.

Rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti Banke i druge pokazatelje poslovanja, a izvještaji u propisanoj formi o ostvarenim vrijednostima pokazatelja kvartalno se dostavljaju ABRS i Nadzornom odboru Banke, a Upravi Banke i ALCO odboru mjesečno.

Banka upravlja kapitalom i vrši usklađivanja u skladu sa svojim ciljevima, tržišnim promjenama i rizicima karakterističnim za aktivnosti Banke. U zavisnosti od primarnog cilja, Banka prilagođava strukturu kapitala odnosno povećava kapital na sljedeće načine:

- korekcijom iznosa dividende, koja se isplaćuje akcionarima, tj. povećanjem akcionarskog kapitala iz ostvarene dobiti,
- povećanjem rezervi kapitala iz ostvarene dobiti,
- izdvajanjem dijela dobiti u zadržanu dobit,
- novom emisijom akcija, koja može biti privatna i javna,
- povećanjem dopunskih stavki kapitala.

U toku 2024. godine, Banka je izvršila isplatu dividende akcionarima u iznos od KM 14.766 hiljada iz neraspoređene dobiti 2023. godine (2023: KM 26.236 hiljada iz neraspoređene dobiti 2022. godine).

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.3. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Tokom 2024. godine, kao i na dan 31. decembar 2024. godine i 31. decembar 2023. godine svi pokazatelji kapitala Banke su usaglašeni sa svim važećim propisima.

	31.12.2024.	31.12.2023.
Redovni osnovni kapital		
Akcionarski kapital i emisiona premija	62.160	62.160
Rezerve iz dobiti	54.734	54.734
Zadržana dobit	76.700	42.248
Ostali ukupan rezultat	(3.892)	(6.831)
Ostale rezerve	8.268	8.268
Odbitne stavke	(4.713)	(6.023)
Ukupno	193.257	154.556
Dodatni kapital	-	-
Osnovni kapital	193.257	154.556
Dopunski kapital		
Subordinirani dug	42.595	18.736
Ukupno	42.595	18.736
Regulatorni kapital	235.852	173.292
Ponderisana rizična aktiva:		
Ukupna ponderisana rizična aktiva kreditni rizik	1.203.370	983.885
Devizni rizik	-	4.601
Ponderisani operativni rizik	120.508	101.322
Ukupna ponderisana rizična aktiva i vanbilans	1.323.878	1.089.808
Stopa osnovnog kapitala na dan 31. decembar	14,60%	14,18%
Stopa regulatornog kapitala na dan 31. decembar	17,82%	15,90%

5. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA
a. Prihodi od kamata

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Prihodi od kamata obračunati primjenom efektivne kamatne stope		
Kreditni po amortizovanom trošku	56.060	49.073
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	16.392	14.512
Naknade po kreditima	3.720	2.938
Novčana sredstva i sredstva kod drugih banaka	7.079	3.173
Prihod kamata modifikovanih kredita	840	539
Prihodi kamat CBBIH	740	489
Prihodi od kamata koji se ne obračunavaju primjenom efektivne kamatne stope		
Zatezna kamata	155	271
	84.986	70.995
Prihodi od kamata po komitentima		
	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Prihodi od kamata obračunati primjenom efektivne kamatne stope		
Stanovništvo	36.636	30.673
Javni sektor	20.327	18.419
Preduzeća	18.258	16.265
Banke	7.820	3.663
Preduzetnici	1.567	1.512
Strana lica	223	192
	84.831	70.724
Prihodi od kamata koji se ne obračunavaju primjenom efektivne kamatne stope		
Stanovništvo	76	83
Javni sektor	5	8
Preduzeća	67	173
Preduzetnici	7	7
	155	271
	84.986	70.995

U ukupnom neto iznosu kamatnih prihoda od ulaganja u hartije od vrijednosti u iznosu od KM 16.392 hiljade (2023: KM 14.512 hiljada) najznačajniji prihod odnosi se na iznos od KM 8.500 hiljada po osnovu ulaganja u obveznice Vlade Republike Srpske (Ministarstvo finansija), (2023: KM 8.557 hiljada). Prihodi po osnovu ulaganja u obveznice zemalja Evropske unije iznosi KM 4.904 hiljada (2023: KM prihodi po osnovu ulaganja u HOV zemalja Evropske unije iznose 4.686 hiljada).

5. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA (nastavak)**b. Rashodi od kamata**

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Depoziti građana	(3.615)	(2.252)
Obaveze po kreditima	(1.561)	(1.686)
Subordinirani dug	(2.370)	(1.572)
Depoziti banaka i komitenata	(458)	(253)
Negativna kamata	(6)	(91)
Rashodi kamata po osnovu lizinga (napomena 21.b)	(51)	(51)
Obračunata kamata po aktuarskom obračunu po MRS 19	(39)	(47)
Ostali rashodi	-	(894)
	(8.100)	(6.846)

Rashodi od kamata obračunati su primjenom efektivne kamatne stope, osim rashoda kamata po osnovu lizinga u iznosu od KM 51 hiljada (2023: KM 51 hiljada), kao i obračunata kamata po aktuarskom obračunu koja u 2024. godini iznosi KM 39 hiljada (2023: KM 47 hiljade).

Rashodi od kamata po komitentima

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Banke	(2.451)	(2.608)
Stanovništvo	(3.631)	(2.261)
Preduzeća	(1.925)	(1.867)
Javni sektor	(93)	(110)
	(8.100)	(6.846)

6. PRIHODI I RASHODI PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA**a. Prihodi po osnovu naknada i provizija**

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Naknade za bankarske usluge unutrašnjeg platnog prometa	23.815	22.097
Naknade po kartičarskom poslovanju	15.542	14.008
Naknade za bankarske usluge deviznog platnog prometa	4.855	4.654
Naknade za kuporodaju deviza	1.439	1.550
Zastupanje u osiguranju	214	136
Naknade po izdatim sefovima	70	66
Ostale naknade	64	32
Ukupne naknade	45.999	42.543
Provizije po izdatim garancijama i drugim jemstvima	1.141	1.089
Ukupne naknade i provizije	47.140	43.632

b. Rashodi po osnovu naknada i provizija

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Naknade za rad sa platnim karticama i procesiranje kartica	(9.045)	(9.626)
Naknada za osiguranje depozita	(4.049)	(3.711)
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	(1.067)	(1.018)
Naknade za usluge kupoprodaje deviza	(309)	(269)
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	(264)	(193)
Naknada za prekoračenje limita	-	(8)
Naknade povezanim bankama	(15)	(15)
Ostale naknade i provizije	(398)	(406)
	(15.147)	15.246

7. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Pozitivne kursne razlike i pozitivni efekat valutne klauzule	10.652	10.051
Negativne kursne razlike i pozitivni efekat valutne klauzule	(8.561)	(7.995)
	2.091	2.056

8. NETO GUBICI OD PROMJENE VRIJEDNOSTI IMOVINE

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Gubici od promjene vrijednosti nekretnina u upotrebi (Napomena 21.a)	(1.108)	(91)
	(1.108)	(91)

9. OSTALI PRIHODI IZ POSLOVANJA

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Prihod od prodaje stečene materijalne aktive	432	445
Neto prihod od prodaje materijalne imovine	418	(28)
Neto prihod od prodaje stalnih sredstava namjenjenih prodaji	132	-
Neto dobiti/gubici od finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	36	-
Prihodi od zakupnina	25	27
Prihod od dividende	4	4
Ostali prihodi	236	621
	1.283	1.069

10. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Neto lična primanja	(13.462)	(11.494)
Porezi i doprinosi na neto lična primanja	(9.833)	(8.378)
Ostale naknade zaposlenima (neto)	(3.618)	(2.473)
	(26.913)	(22.345)

11. ADMINISTRATIVNI I OPŠTI TROŠKOVI POSLOVANJA

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Troškovi materijala i usluga	(3.661)	(3.224)
Troškovi naknada za superviziju Agencije za bankarstvo	(1.760)	(1.346)
Troškovi održavanja IT opreme, bankomata i POS terminala	(1.331)	(863)
Troškovi licence	(1.125)	(450)
Troškovi reklame i propagande	(826)	(637)
Premija osiguranja	(427)	(421)
Troškovi reprezentacije	(328)	(227)
Troškovi kratkoročnih zakupa i zakupa male vrijednosti	(292)	(272)
Ostali administrativni troškovi	(3.403)	(3.334)
	(13.153)	(10.774)

12. OSTALI RASHODI IZ POSLOVANJA

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Indirektni porezi	(882)	(782)
Rashodi dodatnih poreza, kazni i penala	(52)	(2.332)
Ostali rashodi	(1.053)	(688)
	(1.987)	(3.802)

13.a NETO RASHODI OD UMANJENJA VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Novčana sredstva i sredstva kod CBBIH	(115)	51
Kreditni bankama	(5)	(102)
Kreditni stanovništvu	(4.787)	(6.939)
Kreditni državi	385	1.315
Kreditni preduzetnicima	(41)	(72)
Kreditni privredi	1.734	2.571
Ostala aktiva	(163)	(143)
Naplata iz računovodstvenog otpisa	990	2.729
Finansijska imovina po amortizovanom trošku (Napomena 4.2)	(45)	(70)
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (Napomena 4.2.)	517	547
Ukupni neto dobiti/gubici od umanjena vrijednosti	(1.530)	(113)
Neto prihod/(rashod) rezervisanja po vanbilansnim obavezama (Napomena 29c)	381	(119)
Ukupni neto dobiti/gubici od umanjena vrijednosti i rezervisanja	(1.149)	(232)

13.b NETO (GUBICI)/DOBITI OD OSTALIH REZERVISANJA

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Trošak rezervisanja po sudskim sporovima (Napomena 29b)	(1.050)	
Prihod rezervisanja po sudskim sporovima		112
Ukupni neto dobiti/gubici od umanjena vrijednosti i rezervisanja	(1.050)	112

14. POREZ NA DOBIT

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Porez na dobit za godinu		
Tekući porez na dobit	(5.649)	(4.892)
Odloženi porez na dobit	(38)	65
Ukupno porez na dobit	(5.687)	(4.827)
	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Dobit za godinu prije oporezivanja	62.089	54.013
Tekući porez na dobit obračunat po stopi od 10%	6.209	5.401
Poreski efekti:		
Nepriznati iznos troška amortizacije	(34)	(39)
Nepriznati rashod kamate	(63)	(55)
Nepriznati iznos troška reprezentacije	(29)	(19)
Nepriznati iznos neto rashoda ispravki vrijednosti i rezervisanja	80	(118)
Rashod po osnovu procjene nekretnina	(111)	(9)
Novčane kazne i nepriznati porezi, ostalo	(73)	(174)
Dodatno osiguranje	(19)	(10)
Rashod rezervisanja po MRS 19 (otpremnine, jubilarne nagrade)	(20)	(21)
Neto rashod rezervisanja za buduće isplate	(86)	-
Prihod od kamata od HOV	969	889
Rashod rezervisanja po sudskim sporovima	(105)	6
Prihod rezervisanja po MRS 19 (otpremnine, jubilarne nagrade)	16	13
Priznate finansijske obaveze po osnovu zakupa	35	50
Razlika obračunatog poreza za organizacionu jedinicu u Brčko Distriktu	-	(4)
Ukupno obračunati porez na dobit	(5.649)	(4.892)
Efektivna poreska stopa %	9,10%	9,06%

Ostvarena dobit prije oporezivanja prema bilansu uspjeha za 2024. godinu iznosi KM 62.089 hiljada. U poreskom bilansu ostvarena dobit je uvećana za neto rashode, koji se ne priznaju u ukupnom iznosu od KM 42.217 hiljada i umanjena za prihode, koji se ne uključuju u obračun poreske osnovice u ukupnom iznosu od KM 47.811 hiljada. Oporeziva dobit Banke na dan 31. decembar 2024. godine iznosi KM 56.495 hiljada, a obračunati porez na dobit KM 5.649 hiljada.

14. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Banka obračunava porez na dobit za organizacionu jedinicu u Brčko Distriktu po Zakonu o porezu na dobit Brčko Distrikta. Ukoliko je porez obračunat na navedeni način veći od poreza na dobit za organizacionu jedinicu Brčko obračunat po Zakonu o porezu na dobit Republike Srpske, razlika obračunatog poreza uvećava ukupnu poresku obavezu. Ova razlike nema u 2024. godini.

	31.12.2024.	31.12.2023.
Odložena poreska sredstva		
Vrednovanje finansijskih instrumenata	534	939
Ispravke vrijednosti finansijske imovine	1.544	1.536
Amortizacija i vrednovanje ne finansijske imovine	784	746
Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade	83	62
Ukupno Odložena poreska sredstva	2.945	3.283
Odložene poreske obaveze		
Vrednovanje finansijskih instrumenata	(58)	(62)
Amortizacija i vrednovanje ne finansijske imovine	(726)	(733)
Ukupno Odložene poreske obaveze	(784)	(795)
Neto odložena poreska sredstva	2.161	2.488

Odložena poreska sredstva u iznosu KM 1.544 hiljada odnose se na ispravke vrijednosti kreditnih plasmana u fazi 1 (2023: KM 1.536 hiljada).

Na dan 31. decembar 2024. godine odložena poreska sredstva u iznosu KM 784 hiljada odnose se na privremene razlike između poreske osnovice sredstava kod obračuna troška amortizacije priznatog u poreskom bilansu i u finansijskom izvještaju Banke (2023: KM 746 hiljada).

Odložena poreska sredstva nastala po osnovu vrednovanja HOV po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat obračunata su direktno u kapitalu i na dan 31. decembar 2024. godine iznose KM 534 hiljada (2023: KM 939 hiljada).

Na dan 31. decembar 2024. godine odložena poreska sredstva obračunata na obaveze za buduće isplate po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada iznose KM 83 hiljade (2023: KM 62 hiljade).

	Godina završena 31. decembra	
Promjene na odloženim porezima kroz bilans uspjeha	2024.	2023.
Dobit/(gubitak) po osnovu promjene odloženih poreza za amortizaciju na osnovnim sredstvima	(15)	(47)
Dobit/(gubitak) po osnovu promjene odloženih poreza za otpremnine i jubilarne nagrade	21	9
Dobit/(gubitak) po osnovu promjena odloženih poreskih sredstava/obaveza za HOV vrednovanje po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	(52)	(55)
Dobit/(gubitak) po osnovu promjena odloženih poreskih sredstava/obaveza za kredite	8	158
	(38)	65

Promjene na odloženim porezima koje su knjižene u okviru ostalog rezultata

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Prihod po osnovu usklađivanja fer vrijednosti finansijskih sredstava po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	(348)	600
Dobitak po osnovu povećanja odloženih poreskih sredstava po osnovu revalorizacije osnovnih sredstava	60	3
	(288)	603

15. ZARADA PO AKCIJI

Banka izračunava i objavljuje zarade po akciji u skladu sa MRS 33. Osnovne zarade po akciji izračunavaju se dijeljenjem dobiti, koja pripada akcionarima Banke, i ponderisanim prosječnim brojem redovnih akcija za period.

	Godina završena 31. decembra	
	2024.	2023.
Dobit Banke	56.402	49.186
Ponderisani broj akcija	62.003	62.003
Osnovna zarada po akciji	0,91	0,79

16. NOVČANA SREDSTVA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE BIH

	31.12.2024.	31.12.2023.
Novčana sredstva - efektivna		
u KM	62.413	63.141
u stranoj valuti	12.035	10.917
Sredstva kod Centralne banke	134.191	54.798
	208.639	128.856
Ispravka vrijednosti	(333)	(234)
Ukupno neto	208.306	128.622
Obavezna rezerva kod CBBiH	199.120	179.116

U skladu sa Odlukom Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH), od 1. jula 2023. godine za sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u domaćoj valuti KM - komercijalnim bankama se obračunava i isplaćuje naknada po stopi od 0,50% godišnje, a na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i u domaćoj valuti s valutnom klauzulom - obračunava se i isplaćuje naknada po stopi od 0,30% godišnje, dok se za sredstva iznad obavezne rezerve naknada ne obračunava. Iznos naknade se nije mijenjao tokom 2024. godine.

17. KREDITI I PLASMANI BANKAMA - EKVIVALENTI GOTOVINE

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Nostro računi kod inostranih banaka		
Raiffeisen Bank International AG Wien	1.120	4.216
Nova Ljubljanska Banka d.d. Ljubljana (Napomena 31)	11.231	11.415
Unicredit Bank Austria AG Wien	341	422
Commerzbank AG Frankfurt am Main	30.124	17.130
Deutsche Bank AG Frankfurt am Main	188	2.022
NLB Komercijalna Banka a.d. Beograd (Napomena 31)	513	567
NLB Banka a.d. Podgorica (Napomena 31)	-	155
Deutsche Bank Trust Company Americas New York	7.632	1.003
Unicredit Bank AG Munich	2.427	574
Ispravka vrijednosti	(56)	(41)
Ukupno nostro računi	<u>53.520</u>	<u>37.463</u>
 Plasmani kod inostranih banaka		
SMBC Bank International LTD London	-	39.283
Deutsche Bank AG Frankfurt am Main	27.412	27.428
Bayerische Landesbank Meunchen	-	29.343
Raiffeisen Bank International AG Wien	19.559	-
Unicredit Bank Austria AG Wien	23.525	39.131
Landesbank Baden-Wuerttemberg	49.954	-
Intesa SanPaolo S.p.A Torino	19.582	-
Ostala potraživanja	39	122
Ispravka vrijednosti	(140)	(135)
Ukupno plasmani kod banaka	<u>139.931</u>	<u>135.173</u>
	<u>193.451</u>	<u>172.635</u>

U navedenoj tabeli iznosi plasmana bankama uvećani su za iznos obračunate kamate.

Na dan 31. decembar 2024. godine kod domaćih banaka nije bilo izloženosti po osnovu oročenja.

Na dan 31. decembar 2024. godine, iznos od KM 193.451 hiljada predstavlja neto plasmane kod banaka.

18. KREDITI I PLASMANI KOMITENTIMA

	31.12.2024.	31.12.2023.
Kreditni do jedne godine:		
u KM	147.163	135.556
u stranoj valuti	4.336	3.494
	151.499	139.050
Kreditni preko jedne godine:		
u KM	913.870	774.271
u stranoj valuti	3.712	4.137
	917.582	778.408
Tekuća dospjeća dugoročnih kredita:		
u KM	229.326	208.218
u stranoj valuti	400	347
	229.726	208.565
Ukupno	1.298.807	1.126.023
Ispravka vrijednosti	(37.755)	(35.659)
Ukupno neto	1.261.052	1.090.364

Pravna lica

Kreditni do jedne godine u toku 2024. godine su odobravani preduzećima sa sjedištem u zemlji, u svrhu finansiranja obrtnog kapitala u oblasti trgovine, industrije, građevinarstva i poljoprivrede. Ovi kreditni su obično po kamatnoj stopi, koja se kretala od 1,75% do 6,50% godišnje, zavisno od tržišnog segmenta klijenta i ponuđenog obezbjeđenja.

Kreditni preko jedne godine u KM odobravani su domaćim pravnim licima za investicije i trajna obrtna sredstva na period do 10 godina, kao i državi i zajednicama lokalne samouprave za refinansiranje duga i kapitalne projekte. Kamatna stopa se kretala u rasponu od 3,70% do 4,60% godišnje, fiksna kamatna stopa. Sa klijentima je ugovarana i kombinacija fiskne i promjenljive kamatne stope. Promjenljivi dio kamatne stope vezan je za 6M Euribor.

Preduzetnici

Kreditni preduzetnicima odobravani su najvećim dijelom iz sredstava Banke. Kratkoročni kreditni odobravani su za obrtna sredstva sa kamatnom stopom od 3,59% do 7,00% godišnje.

Dugoročni kreditni su odobravani sa maksimalnim rokom do 10 godina dok se kamata obračunavala po kamatnoj stopi od 3,30% do 7,00% godišnje.

Stanovništvo

U toku 2024. godine Banka je odobravala kredite stanovništvu i to:

- gotovinski kreditni (zaposleni, penzioneri, studenti),
- stambeni kreditni,
- kreditni za razvoj poljoprivrede,
- kreditni za investiciona ulaganja,
- dozvoljeno prekoračenje,
- kreditne kartice.

18. KREDITI I PLASMANI KOMITENTIMA (nastavak)

U 2024. godini, najviše su se odobraval gotovinski krediti. Krediti su se odobraval po kamatnoj stopi, koja se kretala od 2,50% (krediti obezbijeđeni depozitom) do 7,49% godišnje.

Stambeni krediti iz sredstava Banke su odobravani sa rokom otplate do 25 godina. Značajno učešće u portfoliju imaju krediti iz sredstava Investiciono razvojne Banke Republike Srpske, koji se odobravaju po fiksnoj kamatnoj stopi.

Stambeni krediti iz sredstava Banke ugovarani su po fiksnoj kamatnoj stopi i kamatnoj stopi, koja je za određeni period fiksna, a nakon toga promjenjiva. Zbog značajne promjene vrijednosti 12M Euribora, promjenljiva kamatna stopa nije ugovarana u 2024. godini, iako je Banka ima u ponudi.

Fiksna kamatna stopa je odobravana u rasponu od 2,89% do 5,49% godišnje. Krediti sa kombinacijom fiksne i promjenljive kamatne stope odobravani su po kamatnim stopama od 3,15% do 4,70% za fiksni period, odnosno od 2,80% do 3,70% (marža) za period važenja promjenljive kamatne stope. Promjenjivi dio kamatne stope vezan je za 12M Euribor.

Stambeni krediti iz sredstava Investiciono-razvojne banke Republike Srpske su odobravani sa rokom otplate do 25 godina, uz fiksnu kamatnu stopu od 2,65% do 3,85% godišnje.

Manje učešće u kreditnom portfoliju stanovništva imaju krediti za ostale namjene: krediti za investiciona ulaganja i krediti za poljoprivredu.

Nešto veća kamatna stopa je kod dozvoljenog prekoračenja (11,90% godišnje) i kreditnih kartica (13,90% godišnje).

Koncentracija ukupno plasiranih kredita komitentima od strane Banke značajna je kod sljedećih djelatnosti:

	31.12.2024.	31.12.2023.
Stanovništvo	747.142	638.392
Trgovina	133.112	130.083
Industrija	118.007	95.137
Uslužne delatnosti	106.750	79.331
Vlada i vladine institucije	94.493	90.524
Građevinarstvo	52.380	47.488
Saobraćaj	22.134	17.522
Poljoprivreda i prehrambena industrija	20.678	23.063
Ostalo	4.111	4.483
Ukupno	1.298.807	1.126.023
Ispravka vrijednosti	(37.755)	(35.659)
Ukupno neto	1.261.052	1.090.364

Geografska koncentracija plasiranih kredita komitentima od strane Banke obuhvata uglavnom komitente sa sjedištem na području Republike Srpske i Brčko distrikta.

19.a HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO AMORTIZOVANOM TROŠKU

	31.12.2024.	31.12.2023.
Hartije od vrijednosti po amortizovanom trošku		
Obveznice Ministarstva finansija Republike Srpske	102.026	63.947
Obveznice Austrije	19.536	-
Ispravke vrijednosti (napomena 4.2)	(122)	(77)
	121.441	63.869

19.b HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPAN REZULTAT

	31.12.2024.	31.12.2023.
Hartije od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		
Hartije od vrijednosti Ministarstva finansija Republike Srpske	150.732	166.299
Hartije od vrijednosti Republike Slovenije	9.611	19.262
Obveznice Opštine Modriča	1.019	1.254
Obveznice Opštine Kozarska Dubica	117	111
Obveznice Opštine Kotor Varoš	1.680	2.153
Obveznice Grada Banja Luka	297	880
Obveznice Investiciono-razvojne banke Republike Srpske	6.586	8.392
Hartije od vrijednosti Francuska*	17.499	21.358
Hartije od vrijednosti Irska*	-	4.010
Hartije od vrijednosti Finska*	20.366	30.609
Hartije od vrijednosti Sjedinjene Američke Države*	14.564	13.731
Obveznice MH ERS ZP Elektro distribucija a.d. Pale	3.418	4.852
Hartije od vrijednosti Njemačka*	7.393	29.136
Hartije od vrijednosti Belgija*	9.778	23.271
Hartije od vrijednosti Holandija*	-	16.484
Hartije od vrijednosti Austrija*	14.582	10.733
Akcije SWIFT Telecommunication	110	106
Akcije Centralni registar hartija od vrijednosti Republike Srpske	164	164
	257.916	352.805

*Dio HOV je kupljen na sekundarnom tržištu sa rokom dospelja do godinu dana; inicijalno, mogu biti emitovane kao dugoročne HOV.

U navedenoj tabeli dužničke hartije od vrijednosti su prikazane zajedno sa obračunatom kamatom.

20. KRETANJE REZERVU PO OSNOVU FER VREDNOVANJA I ISPRAVKI VRIJEDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALI UKUPAN REZULTAT

Efekat vrednovanja hartija od vrijednosti, koje se vrednuju kroz ostali ukupan rezultat, knjižen je u ukupnom neto iznosu KM 3.598 hiljada (2023: KM 4.906 hiljade).

Efekat ukidanja ispravke vrijednosti u 2024. godini knjižen je u bilansu uspjeha u ukupnom iznosu od KM 517 hiljada i u kapitalu umanjeno za odloženi porez u iznosu od KM 55 hiljada (2023: KM 547 hiljada formiranje ispravke vrijednosti umanjeno za odloženi porez KM 55 hiljada).

	31.12.2024.	31.12.2023.
Početno stanje 01. januar	(6.901)	(1.503)
Efeki vrednovanja	3.998	(5.451)
Promjene na odloženim porezima	(400)	545
Efeki umanjenja vrijednosti	(517)	(547)
Promjene na odloženim porezima	52	55
Stanje 31. decembar	(3.768)	(6.901)

Od ukupne vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat od KM 257.642 hiljada iznos od KM 257.525 hiljada odnosi se na fazu 1, a iznos od KM 117 hiljada odnosi se na Fazu 2.

21.a NEKRETNINE I OPREMA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE, NETO

Fer vrijednost	Zemljište po fer vrijednosti	Građevinski objekti po fer vrijednosti	Oprema	Investicije u toku	Ukupno nekretnine i oprema	Investicione nekretnine po fer vrijednosti	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Nematerijalna ulaganja
Stanje na dan 01.01.2023.	75	41.326	16.039	216	57.656	347	821	10.308
Povećanje po osnovu nabavki	-	-	-	6.390	6.390	-	933	-
Prenosi sa investicija u toku	-	2.867	3.097	(5.964)	-	-	(1.558)	1.558
Otuđenja i rashodovanja	-	(364)	(2.168)	-	(2.532)	-	-	(3.072)
Isknjižavanja ulaganja u tuđe objekte	-	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2023.	75	43.829	16.968	642	61.514	347	196	8.794
Stanje na dan 01.01.2024.	75	43.829	16.968	642	61.514	347	196	8.794
Povećanje po osnovu nabavki	-	-	-	5.808	5.808	-	878	-
Prenosi sa investicija u toku	-	2.482	2.297	(4.779)	-	-	(513)	513
Otuđenja i rashodovanja	-	(1.519)	(1.854)	-	(3.373)	(159)	-	(1.059)
Efekat procjene	-	-	-	-	-	(12)	-	-
Stanje na dan 31.12.2024.	75	44.792	17.411	1.671	63.949	176	561	8.248
Ispravke vrijednosti i obezvređenje								
Stanje na dan 01.01.2023.	-	14.240	10.522	-	24.762	-	-	8.598
Amortizacija	-	876	1.504	-	2.380	-	-	724
Otuđenja i rashodovanja	-	(301)	(2.080)	-	(2.381)	-	-	(3.072)
Efekat procjene	-	91	-	-	91	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2023.	-	14.906	9.946	-	24.852	-	-	6.250
Stanje na dan 01.01.2024.	-	14.906	9.946	-	24.852	-	-	6.250
Amortizacija	-	934	1.951	-	2.885	-	-	858
Otuđenja i rashodovanja	-	(640)	(1.803)	-	(2.443)	-	-	(1.059)
Rekalsifikacija	-	-	-	-	-	-	-	-
Efekat procjene	-	925	-	-	925	-	-	-
Stanje na dan 31.12.2024.	-	16.125	10.094	-	26.219	-	-	6.049
Neto knjig.vrijednost na dan 31.12.2023.	75	28.923	7.022	642	36.662	347	196	2.544
Neto knjig.vrijednost na dan 31.12.2024.	75	28.667	7.317	1.671	37.730	176	561	2.199

21.a NEKRETNINE I OPREMA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE, NETO (nastavak)

Dati avansi za osnovna sredstva na dan 31. decembar 2024. godine iznose KM 852 hiljada (31. decembar 2023. godine: KM 8 hiljada).

Povećanje investicija i nematerijalnih ulaganja u 2024. godini ukupne vrijednosti od KM 3.518 hiljada predstavlja ulaganja u opremu KM 2.640 hiljada (automobili KM 378 hiljada, sistemi tehničke zaštite KM 178 hiljada, računari KM 136 hiljada, bankomati i uređaji za polog gotovine KM 968 hiljada, switch, ruteri i serveri KM 215 hiljada, oprema za deponovanje i brojanje novca KM 324 hiljada, namještaj KM 441 hiljada) i ulaganja u nematerijalna sredstva KM 878 hiljada.

Pored ulaganja u opremu izvršena su i ulaganja u adaptaciju poslovnih prostora u iznosu KM 3.167 hiljada (Centrala, Istočno Sarajevo Bratunac, Vlasenica, Laktaši, Teslić, Bileća, Mrkonjić Grad, Lazarevo, Obilićevo, Prnjavor, Novi Grad, Doboj).

Ukupna vrijednost osnovnih sredstava koja su u potpunosti amortizovana, a koja su još u upotrebi iznosi KM 5.317 hiljada (31. decembar 2023: KM 6.805 hiljada), a nematerijalna ulaganja KM 3.928 hiljada (31. decembar 2023: KM 4.410 hiljada).

Banka svakih 3 do 5 godina vrši vrednovanje osnovnih sredstava po fer vrijednosti. Banka je izvršila vrednovanje građevinskih objekata i investicionih nekretnina od strane nezavisnog procjenitelja sa stanjem na dan 30. novembar 2024. godine. Obezbjeđenje osnovnih sredstava utvrđeno od strane nezavisnog procjenitelja je proknjiženo u iznosu od KM 1.413 hiljada, a prihod u iznosu od KM 317 hiljada.

Investicione nekretnine čini više komercijalnih nekretnina, koje se daju u najam trećim licima. Investicione nekretnine vode se po fer vrijednosti. Fer vrijednost je određena od strane ovlaštenih procjenitelja na dan 30. novembar 2024. godine. Obezbjeđenje investicionih nekretnina za 2024. godine iznosi KM 12 hiljada.

21.b NEKRETNINE I OPREMA - PRAVO KORIŠTENJA I ZAKUPI

Banka ima obaveze koje proizilaze iz 41 ugovora o poslovnom zakupu. Ugovori, koji se odnose na poslovni zakup za poslovnice Banke kao i za najam POS terminala, priznati su u skladu sa MSFI 16. Dio zakupljenih poslovnih prostora, iznajmljeni prostori za ugradnju bankomata i zakup štampača ne ispunjavaju uslove da budu priznati po MSFI 16 i prikazani su u bilansu uspjeha kao trošak zakupa.

Na osnovu računovodstvene politike za priznavanje zakupa opisane u napomeni 3.11 Banka je priznala sredstva po osnovu zakupa.

	31.12.2024.	31.12.2023.
Pravo korištenja sredstava		
Nekretnine	1.078	1.152
Oprema	617	776
Ukupno	1.695	1.928
	31.12.2024.	31.12.2023.
Amortizacija prava korištenja sredstava		
Nekretnine	185	198
Oprema	158	191
Ukupno	343	389

21.b NEKRETNINE I OPREMA (PRAVO KORIŠTENJA\ZAKUPI) (nastavak)**Ostali rashodi po osnovu zakupa**

	31.12.2024.	31.12.2023.
Rashodi kamata po osnovu MSFI 16 (Napomena 5.b)	51	51
Rashodi za kratkoročne zakupe (Napomena 11)	2	15
Rashodi za zakupe malih vrijednosti koji nisu prikazani u kratkoročnim zakupima (Napomena 11)	290	257
Rashodi za PDV po osnovu zakupa koji su tretirani po MSFI 16	46	46
Ukupno	389	369

Ukupna plaćanja po osnovu zakupa u 2024. godini iznosila su KM 812 hiljada (2023: KM 649 hiljada).

Rashodi za kratkoročne zakupe i zakupe malih vrijednosti uključeni su u bilansu uspjeha u poziciji Administrativni i opšti troškovi poslovanja, a rashodi za PDV po osnovu zakupa, koji su tretirani po MSFI 16, u poziciji Ostali rashodi - Indirektni porezi.

Buduća minimalna plaćanja zakupnine na osnovu poslovnih zakupa, koji ne ispunjavaju uslove da budu priznati u skladu sa MSFI 16 u 2024. i 2023. godini prikazana su u sljedećoj tabeli:

	31.12.2024.	31.12.2023.
Zakup nekretnina		
Do 1 godine	139	121
Od 1 do 5 godina	290	309
Ukupno	429	430

Banka takođe ima potraživanja, koja proizilaze iz 6 ugovora o zakupu poslovnih prostora. Budući prihodi po osnovu zakupnina po navedenim ugovorima prikazani su u sljedećoj tabeli:

	31.12.2024.	31.12.2023.
Po osnovu nekretnina		
Do 1 godine	21	19
Od 1 do 2 godine	13	8
Od 2 do 3 godina	11	5
Od 3 do 4 godine	4	5
Od 4 do 5 godina	3	5
Preko 5 godina	3	5
Ukupno	55	47

Banka je u toku 2024. godine ostvarila prihod po osnovu zakupa u iznosu od KM 72 hiljada, dok je u toku 2023. ostvarila KM 28 hiljada.

22. OSTALA AKTIVA

	31.12.2024.	31.12.2023.
Potraživanja od korisnika kartica	3.901	4.728
Aktivna vremenska razgraničenja-unaprijed plaćeni rashodi	518	1.069
Potraživanja za naknade i provizije	849	890
Zalihe materijala	144	167
Dati avansi	38	51
Materijalne vrijednosti primljene u procesu naplate potraživanja	-	-
Ostala potraživanja	4.330	1.183
	9.780	8.088
Ispravka vrijednosti	(939)	(1.017)
	8.841	7.071

22. OSTALA AKTIVA (nastavak)

Potraživanja od korisnika kartica obuhvataju potraživanja po osnovu kartičnih transakcija u zemlji i inostranstvu na dan 31. decembar 2024. godine od Visa i MasterCard.

Ostala potraživanja obuhvataju potraživanja po osnovu prodaje SMA, potraživanja za refundaciju bolovanja, potraživanja za sudske takse od klijenata po osnovu tužbi i drugo.

23. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Stanje na dan 01. januar	126	206
Povećanja u toku godine	-	26
Prodaja u toku godine	-	(106)
Stanje na dan 31. decembar	126	126

Sredstva namjenjena prodaji obuhvataju dva poslovna prostora Banke, koji se više ne koriste za obavljanje djelatnosti, u ukupnom iznosu od KM 126 hiljada.

Banka je na kraju poslovne godine izvršila procjenu vrijednosti nepokretnosti i utvrdila da je knjigovodstvena vrijednost usklađena sa tržišnom.

24. DEPOZITI BANAKA

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Depoziti po viđenju u KM		
MF Banka a.d. Banja Luka	625	571
Banka Poštanska Štedionica a.d. Banja Luka	769	343
Nova Ljubljanska Banka d.d. Ljubljana	86	89
NLB banka d.d. Sarajevo	30	30
NLB Banka a.d. Banja Luka - biznis kartice za zaposlene	3	21
Depoziti po viđenju u stranoj valuti		
NLB banka a.d. Skopje	656	347
NLB Komercijalna banka a.d. Beograd	419	714
MF banka a.d. Banja Luka	323	301
Unicredit bank a.d. Banja Luka	146	29
NLB banka a.d. Podgorica	35	28
NLB banka d.d. Sarajevo	2	2
Dugoročni depoziti u stranoj valuti		
NLB banka d.d. Sarajevo	986	445
MF Banka a.d. Banja Luka	422	354
	4.502	3.274

25. DEPOZITI KOMITENATA

	31.12.2024.	31.12.2023.
Depoziti po viđenju u KM		
Stanovništvo	701.377	614.126
Preduzeća	367.718	315.475
Državne organizacije	66.627	90.559
Strana lica (stanovništvo)	5.082	4.611
Osiguravajuća društva	2.530	3.283
Druge finansijske institucije	5.202	10.244
Depoziti po viđenju u stranoj valuti		
Stanovništvo	249.042	262.441
Preduzeća	100.296	81.129
Državne organizacije	2.380	2.513
Strana lica (stanovništvo)	2.152	2.637
Druge finansijske institucije	903	4.073
Kratkoročni depoziti u KM		
Stanovništvo	504	1.450
Kratkoročni depoziti u stranoj valuti		
Stanovništvo	1.008	1.423
Preduzeća	490	-
Dugoročni depoziti u KM		
Stanovništvo	107.565	75.573
Preduzeća	11.539	15.675
Državne organizacije	633	833
Druge finansijske institucije	1.215	1.462
Dugoročni depoziti u stranoj valuti		
Stanovništvo	169.777	147.260
Preduzeća	11.076	8.435
Druge finansijske institucije	6.307	1.332
	1.813.423	1.644.534

U 2024. godini nastavljen je rast ukupnih depozita komitenata, fizičkih i pravnih lica, osim u segmentu Državne organizacije. Tokom 2024. godine ostvaren je trend povećanja oročenih depozita, pri čemu se jedna trećina ostvarenog rasta depozita odnosi na dugoročno oročene depozite, dok se ostatak odnosi na rast depozita po viđenju. Kratkoročno oročeni depoziti zadržali su se skoro na istom nivou kao i prethodne godine.

Na tržištu Republike Srpske je tokom 2024. godine nastavljen trend povećanja kamatnih stopa za oročena sredstva, usljed potrebe domaćih banaka za povećanjem i održavanjem dugoročnih izvora finansiranja. U odnosu na prethodnu godinu, i dalje je prisutan trend smanjenja depozita Državnih organizacija i javnih preduzeća, kako u NLB Banci tako i na cjelokupnom tržištu.

U 2024. godini Banka nije obračunavala kamatu na depozite po viđenju fizičkih i pravnih lica, ali je povećala redovne kamatne stope na depozite. Dodatno, Banka je tokom godine imala aktivne promotivne kampanje sa posebnom ponudom kamatnih stopa za dugoročne depozite fizičkih i pravnih lica, što je dovelo do značajnog rasta dugoročnih depozita u 2024. godini.

26. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA

	31.12.2024.	31.12.2023.
Obaveze po dugoročnim kreditima u KM		
Investiciono Razvojna Banka RS	139.824	126.048
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS	8.524	10.019
Ukupne obaveze	148.348	136.067

Obaveze po uzetim kreditima prikazane u tabeli uključuju i obaveze za obračunate razgraničene kamate.

26. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA (nastavak)

Najznačajnije obaveze po uzetim dugoročnim kreditima u domaćoj valuti na dan 31. decembar 2024. godine odnose se na:

- primljena sredstva od Investiciono-razvojne banke Republike Srpske u iznosu KM 139.824 hiljade, odobrena na osnovu Okvirnog ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji; u okviru navedenog Ugovora, odobreno je i plasirano šest kreditnih linija, po kamatnim stopama od 0,50% do 2,30% godišnje, sa rokom dospeljeća do maksimalno 25 godina;
- dugoročne kredite uzete od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske - linije za poljoprivredu (0,75%) i šumarstvo (1,50%), koje na 31. decembar 2024. godine iznose KM 8.524 hiljade, sa rokom dospeljeća do 7 godina.

27. SUBORDINIRANI DUG

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Nova Ljubljanska Banka d.d. Ljubljana (napomena 31)	45.494	20.016
Ukupne obaveze	<u>45.494</u>	<u>20.016</u>

Banka je prethodnih godina realizovala dva subordinirana kredita od Nove Ljubljanske Banke d.d. Ljubljana, i to 2018. godine u iznosu od EUR 4 miliona i 2023. godine u iznosu od EUR 6 miliona. Oba kredita zaključena su na period od 10 godina.

Pored navedenog, Banka je u 2024. godini realizovala dodatni subordinirani kredit od Nove Ljubljanske Banke d.d. Ljubljana u iznosu od EUR 13 miliona, po kamatnoj stopi 5Y IRS+7.08%, takođe na rok od 10 godina. Stanje na dan 31. decembar 2024. godine po osnovu subordiniranih kredita iznosi KM 45.494 hiljada zajedno sa obračunatim razgraničenim naknadama i kamatama.

28. OSTALE OBAVEZE

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Obaveze u KM		
Pasivna vremenska razgraničenja – ostali rashodi	4.759	2.035
Finansijske obaveze zakup	1.735	1.947
Ugašeni i neaktivni računi	1.524	1.465
Obaveze za deponovane osnivačke uloge i kupovinu akcija	944	772
Obaveze prema povezanim licima	350	51
Obaveza prema dobavljačima	262	476
Pasivna vremenska razgraničenja- naknade po kreditima i garancijama	212	193
Obaveze za dividende	29	26
Ostale obaveze	4.111	3.380
Obaveze u stranoj valuti		
Obaveze za blokiranje, ugašene i neaktivne račune	351	326
Obaveze prema povezanim licima	184	395
Obaveze prema dobavljačima	25	81
Ostale obaveze	1.927	1.732
	<u>16.413</u>	<u>12.879</u>

Obaveze za deponovane osnivačke uloge i kupovinu akcija se odnose na depozite položene od strane pravnih lica (klijenata Banke) s ciljem kupovine hartija od vrednosti ili učešća u drugim pravnim licima. Ovi depoziti su položeni na račune Banke prije momenta plaćanja (sticanja učešća odnosno akcija) u skladu sa lokalnom regulativom. Ovi depoziti se klasifikuju kao ostale obaveze u skladu sa važećim kontnim okvirom.

Pasivna vremenska razgraničenja (ostali rashodi) uglavnom se odnose na razgraničene rashode tekućeg perioda kao i na razgraničene troškove po osnovu odgođenih varijabilnih zarada za zaposlene, koje su knjižene na teret 2024. godine i za koje do datuma bilansa nije donešena Odluka nadležnih organa o dodjeli.

Finansijske obaveze za zakup predstavljaju sadašnju vrijednost budućih zakupnina obračunatih u skladu sa MSFI 16.

29. REZERVISANJA

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Rezervisanje za vanbilansne stavke (Napomena 4.2.)	2.780	3.161
Rezervisanje za beneficije zaposlenih	2.848	2.300
Rezervisanje za sudske sporove	2.755	1.730
Ostala rezervisanja	266	266
	<u>8.649</u>	<u>7.457</u>

Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju formirana su na bazi izvještaja nezavisnog aktuara i ista su iskazana u iznosu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata. Prilikom utvrđivanja sadašnje vrijednosti očekivanih odliva korišćena je diskontna stopa od 6,4% godišnje.

Rezervisanje je utvrđeno na osnovu važećeg Kolektivnog ugovora Banke i pretpostavke prosječnog rasta zarada po stopi od 4,2 % godišnje tokom cjelokupnog perioda za koji se rezervišu sredstva.

a) Kretanja na računima rezervisanja za beneficije zaposlenih
Otpremnine i jubilarne nagrade

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Početno stanje 1. januar	<u>652</u>	<u>527</u>
Rezervisanja u toku godine za otpremnine i jubilarne nagrade	102	90
Aktuarski (dobici) i gubici	125	171
Isplate u toku godine na rezervacijama za otpremnine i jubilarne nagrade	(88)	(183)
Trošak kamata (napomena 5.b)	39	47
Krajnje stanje 31. decembar	<u>830</u>	<u>652</u>

Godišnji odmori

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Početno stanje 1. januar	<u>649</u>	<u>580</u>
Promjene rezervisanja u toku godine	58	69
Krajnje stanje 31. decembar	<u>707</u>	<u>649</u>

Varijabilne naknade i stimulatивne otpremnine

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Početno stanje 1. januar	<u>999</u>	<u>1.087</u>
Povećanje rezervacija za varijabilne naknade	1.192	822
Isplate u toku godine iz formiranih rezervisanja	(880)	(695)
Rezervacije za stimulatивne otpremnine	-	12
Isplate stimulatивnih otpremnina	-	(227)
Krajnje stanje 31. decembar	<u>1.311</u>	<u>999</u>

29. REZERVISANJA (nastavak)
b) Kretanja na računima rezervisanja po sudskim sporovima

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Početno stanje 01. januar	1.730	1.790
Isplate iz rezervisanja	(25)	-
Nova rezervisanja	1.050	52
Ukidanje rezervisanja za sudske sporove (Napomena 13b)	-	(112)
Krajnje stanje 31. decembar	<u>2.755</u>	<u>1.730</u>

c) Vanbilansna rezervisanja

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Početno stanje 01. januar	3.161	3.041
Neto (dobici)/gubici rezervisanja u toku godine (Napomena 13a)	619	120-
Krajnje stanje 31. decembar	<u>3.780</u>	<u>3.161</u>

30. AKCIONARSKI KAPITAL

Akcionarski kapital Banke formiran je inicijalnim ulogom akcionara i narednim emisijama novih akcija. Akcionari imaju pravo upravljanja Bankom, kao i da učestvuju u raspodeli dobiti.

Sve izdate akcije (62.003) su u cijelosti naplaćene i u toku 2024. godine nije bilo promjena. Banka nije izdavala preferencijalne akcije.

Vlasnička struktura akcionarskog kapitala Banke na dan 31. decembar 2024. i na dan 31. decembar 2023. godine je sljedeća:

	<u>31.12.2024.</u>		<u>31.12.2023.</u>	
	<u>Iznos</u>	<u>Udio %</u>	<u>Iznos</u>	<u>Udio %</u>
Strana lica				
NLB d.d. Ljubljana	61.912	99.85	61.912	99.85
Strana fizička lica	4	0.01	4	0.01
Domaća lica				
Privatna preduzeća	16	0.03	16	0.03
Fizička lica	71	0.11	71	0.11
	<u>62.003</u>	<u>100</u>	<u>62.003</u>	<u>100</u>

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Većinski vlasnik Banke na dan 31. decembar 2024. godine je NLB d.d. Ljubljana koja je vlasnik 99,85% akcija sa pravom glasa.

Banka obavlja transakcije sa povezanim licima u toku svog redovnog poslovanja. Transakcije uključuju plasmane, depozite, obaveze po kreditima i subordinisanom dugu. Po tom osnovu Banka ostvaruje prihode i rashode koji se evidentiraju u bilansu uspjeha.

Sve transakcije sa povezanim licima tokom 2024. i 2023. godine izvršene su po principu "van dohvata ruke".

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Plasmani povezanim pravnim licima uključuju Sredstva kod drugih banaka, depozite, obaveze po osnovu subordinisanog duga i ostale obaveze.

Ukupan obim transakcija sa povezanim licima na dan 31. decembar 2024. godine i 31. decembar 2023. godine i ostvareni prihodi i rashodi prikazani su u sljedećoj tabeli:

Transakcije	Novčana sredstva, plasmani, HOV i ostala potraživanja		Depoziti i ostale obaveze		Suborinirani dug		Prihodi od kamata		Rashodi od kamata		Prihodi od naknada i ostalo		Rashodi naknada i ostalo		Potencijalne i ugovorene obaveze	
	31.12. 2024.	31.12. 2023.	31.12. 2024.	31.12. 2023.	31.12. 2024.	31.12. 2023.	31.12. 2024.	31.12. 2023.	31.12. 2024.	31.12. 2023.	31.12. 2024.	31.12. 2023.	31.12. 2024.	31.12. 2023.	31.12. 2024.	31.12. 2023.
NLB dd, Ljubljana	11.231	11.414	369	300	45.494	20.016	1.402	908	2.372	1.665	542	3	1.164	174	-	-
NLB Banka AD, Skopje	-	-	712	369	-	-	-	-	-	-	-	-	56	-	-	-
NLB Banka AD, Podgorica	-	155	35	28	-	-	-	-	-	-	15	14	-	-	-	-
NLB Komercijalna Banka a.d. Beograd	513	567	419	714	-	-	-	-	-	-	68	46	24	7	-	-
NLB Banka dd Sarajevo	-	-	1.045	447	-	-	-	5	-	-	9	1	8	-	-	-
Na NLB DigIT doo Beograd	-	-	139	168	-	-	-	-	-	-	-	-	324	-	-	-
REAM doo, Beograd	-	-	158	158	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
Ukupno:	11.744	12.136	2.877	2.184	45.494	20.016	1.402	913	2.372	1.665	634	64	1.580	181	-	-

Tabela u nastavku prikazuje promjene u plasmanima povezanim licima tokom 2024. godine:

Plasmani	NLB dd Ljubljana	NLB Komercijalna Banka ad Beograd	NLB Banka ad Podgorica	Ukupno
01.01.2024.	11.414	567	155	12.136
Novi plasman	-	-	-	-
Povrat plasmana	(183)	(54)	(155)	(392)
Stanje 31.12.2024.	11.231	513	-	11.744

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje promjene u obavezama po osnovu depozita od povezanih lica tokom 2024. godine:

Depoziti i ostale obaveze	NLB dd Ljubljana	NLB Banka ad, Skopje	NLB Banka ad Podgorica	NLB Komercijalna Banka ad Beograd	NLB DigIT doo Beograd	REAM doo, Beograd	NLB Banka dd Sarajevo	Ukupno
01.01.2024.	300	369	28	714	168	158	447	2.184
Novi depozit	69	343	7	-	-	-	598	1.017
Povrat depozita	-	-	-	(295)	(29)	-	-	(324)
Stanje 31.12.2024.	369	712	35	419	139	158	1.045	2.877

31. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)
Ukupna primanja članova Uprave i ključnog rukovodstva:

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Plate i ostale naknade	2.302	2.012
Porezi i doprinosi na plate i ostale naknade	1.472	1.286
Bonusi	299	401
Porezi i doprinosi na bonuse	191	256

U ukupna primanja članova Uprave i ključnog rukovodstva uključena su primanja Uprave i zaposlenih koji imaju mandatne ugovore (direktori sektora, šefovi samostalnih službi i direktori filijala).

Plate i ostale naknade obuhvataju ugovorenu platu i ostale naknade (topli obrok, regres, dopunsko osiguranje, otpremnine).

Kredit i depoziti i prihodi i rashodi po kreditima i depozitima članova Uprave i ključnog rukovodstva Banke prikazani su u sljedećoj tabeli:

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Uprava i ključno rukovodstvo		
Kredit (bruto)	707	465
Ispravke vrijednosti	(4)	(3)
Kamatni prihodi	24	21
Depoziti	843	475
Kamatni rashodi	5	2

32. POTENCIJALNE I UGOVORENE OBAVEZE
a. Plative i činidbene garancije i ugovorene obaveze

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Plative garancije:		
u KM	6.818	6.624
u stranoj valuti	10.420	8.662
Činidbene garancije:		
u KM	58.186	51.722
u stranoj valuti	3.330	1.662
Ugovorene obaveze po osnovu odobrenih neiskorišćenih kredita u KM	134.112	133.117
Akreditivi		
u KM	-	265
u stranoj valuti	-	-
Ostali vanbilans		
u KM	-	-
u stranoj valuti	217	23
	<u>213.083</u>	<u>202.075</u>

32. POTENCIJALNE I UGOVORENE OBAVEZE (nastavak)

a. Plative i činidbene garancije i ugovorene obaveze (nastavak)

Na dan 31. decembar 2024. godine rezervacije za potencijalne i ugovorene obaveze iznose KM 2.780 hiljada, a na dan 31. decembar 2023. godine rezervacije su iznosile KM 3.161 hiljada.

Na dan 31. decembar 2024. godine ugovorene obaveze po osnovu odobrenih, neiskorišćenih kredita obuhvataju iznos od KM 134.112 hiljada (2023: KM 133.117 hiljada), od čega se iznos od KM 50.433 hiljade (2023: KM 42.563 hiljade) odnosi na kredite odobrene stanovništvu i preduzetnicima (kreditni po tekućim računima u iznosu od KM 22.164 hiljade, krediti po kreditnim karticama u iznosu od KM 15.090 hiljada, kao i ostali krediti stanovništvu i preduzetnicima u iznosu KM 13.179 hiljade), a iznos od KM 83.679 hiljada (2023: KM 90.554 hiljada) obuhvata odobrene neiskorištene kredite privrede i javnog sektora.

Na dan 31. decembar 2024. godine i 31. decembar 2023. godine nije bilo obaveza po terminskim deviznim poslovima.

b. Sudski procesi

Na dan 31. decembar 2024. godine ukupna vrijednost sudskih sporova, koje Banka vodi u svojstvu tužioca, iznosila je KM 16.768 hiljada (31. decembar 2023. godine: KM 14.944 hiljada), dok je vrijednost sudskih sporova, koji se vode protiv Banke, iznosila KM 2.631 hiljada (31. decembar 2023. godine: KM 2.292 hiljada).

Za sudske sporova, koji se vode protiv Banke, a za koje Banka smatra da bi mogli pasti na teret Banke, u skladu sa očekivanjima, izdvojila je rezerve po tom osnovu u iznosu od KM 2.755 hiljada (31. decembar 2023. godine: KM 1.730 hiljada).

33. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Izvještaji po segmentima pripremljeni su u skladu sa upravljačkim izvještajima.

Praćenje profitabilnosti pojedinih segmenata poslovanja vrši se u skladu sa usvojenom Metodologijom za mjerenje profitabilnosti klijenata, segmenata i proizvoda Banke (Napomena 3.25).

Pri mjerenju ostvarenja neto kamatnih prihoda segmenata poslovanja Banka koristi internu tansfernu cijenu baziranu na specifičnim cijenama proizvoda i usluga određene valute i ročnosti u skladu sa Metodologijom određivanja interne transferne cijene Banke, koja je u skladu sa Metodologijom NLB Grupe.

Neto nekamatni prihodi segmenata predstavljaju prihode/rashode ostvarene prodajom proizvoda i usluga klijentima pojedinih segmenata, Administrativni i drugi troškovi predstavljaju direktne troškove ostvarene u pojedinom segmentu. Neto prihodi, kao i administrativni i drugi troškovi, koji ne pripadaju određenom segmentu poslovanja, raspoređuju se na segmente prema ključevima za raspodjelu, koji su definisani Metodologijom.

Neto rashod indirektnih otpisa kredita i rezervisanja pripada segmentu u kome je i nastao.

U narednim tabelama prikazani su bilans uspjeha i bilans stanja po segmentima na dan 31. decembar 2024. i 31. decembar 2023. godine:

Bilans uspjeha po segmentima 31. decembar 2024. godine

	Poslovanje sa pravnim licima	Poslovanje sa stanovništvom	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Neto prihodi od kamata po internoj transfernoj cijeni	20.496	35.645	20.745	-	76.886
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	5.245	26.267	481	-	31.993
Neto prihod od kursnih razlika	343	1.717	31	-	2.091
Gubici od promjene vrijednosti imovine banke	-	-	-	(1.108)	(1.108)
Neto dobici/gubici od finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	8	21	7	-	36
Ostali prihodi iz poslovanja	290	728	229	-	1.247
Neto rashod efekata modifikacije	(167)	(420)	(132)	-	(719)
Rashodi/prihodi od umanjenja vrijednosti i rezervisanja	(512)	(1.284)	(403)	-	(2.199)
Ukupni operativni rashodi	(11.477)	(32.576)	(2.085)	-	(46.138)
Porez na dobit	-	-	-	(5.687)	(5.687)
	14.226	30.098	18.873	(6.795)	56.402

Bilans uspjeha po segmentima 31. decembar 2023. godine

	Poslovanje sa pravnim licima	Poslovanje sa stanovništvom	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Neto prihodi od kamata po internoj transfernoj cijeni	18.845	30.214	15.090	-	64.149
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	5.124	22.806	455	-	28.386
Neto prihod od kursnih razlika	372	1.652	33	-	2.056
Gubici od promjene vrijednosti imovine banke	-	-	-	(91)	(91)
Ostali prihodi iz poslovanja	273	624	172	-	1.069
Neto rashod efekata modifikacije	(261)	(596)	(165)	-	(1.022)
Rashodi/prihodi od umanjenja vrijednosti i rezervisanja	(31)	(70)	(19)	-	(120)
Ukupni operativni rashodi	(9.725)	(26.292)	(4.397)	-	(40.414)
Porez na dobit	-	-	-	(4.827)	(4.827)
	14.597	28.338	11.170	(4.918)	49.186

33. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)
Bilans stanja po segmentima na 31. decembar 2024. godine

	Poslovanje sa pravnim licima	Poslovanje sa stanovništvom	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	-	-	407.426	-	407.426
Finansijska imovina po amortizovanom trošku					
-Kredit i plasmani bankama	-	-	193.451	-	193.451
- Krediti plasmani komitentima	537.564	723.488	-	-	1.261.052
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	121.441	-	121.441
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	257.916	-	257.916
Materijalna i nematerijalna ulaganja, nekretnine, oprema i investicione nekretnine	-	-	-	43.213	43.213
Ostala aktiva	-	-	-	11.917	11.917
	537.564	723.488	980.234	55.130	2.296.416
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	576.917	1.236.506	198.344	-	2.011.767
- Depoziti banaka	-	-	4.502	-	4.502
- Depoziti komitenata	576.917	1.236.506	-	-	1.813.423
- Obaveze po uzetim kreditima	-	-	148.348	-	148.348
- Subordinirani dug	-	-	45.494	-	45.494
Ostale obaveze i rezervisanja	-	-	-	26.594	26.594
Kapital	-	-	-	258.055	258.055
	576.917	1.236.506	198.344	284.649	2.296.416

Bilans stanja po segmentima na 31. decembar 2023. godine

	Poslovanje sa pravnim licima	Poslovanje sa stanovništvom	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	-	-	307.738	-	307.738
Finansijska imovina po amortizovanom trošku					
-Kredit bankama	-	-	172.635	-	172.635
- Krediti komitentima	471.252	619.112	-	-	1.090.364
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	63.869	-	63.869
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	352.805	-	352.805
Materijalna i nematerijalna ulaganja, nekretnine, oprema i investicione nekretnine	-	-	-	41.685	41.685
Ostala aktiva	-	-	-	10.480	10.480
	471.252	619.112	897.048	52.164	2.039.576
Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	535.012	1.109.521	159.357	-	1.803.891
- Depoziti banaka	-	-	3.274	-	3.274
- Depoziti komitenata	535.012	1.109.521	-	-	1.644.534
- Obaveze po uzetim kreditima	-	-	136.067	-	136.067
- Subordinirani dug	-	-	20.016	-	20.016
Ostale obaveze i rezervisanja	-	-	-	22.436	22.436
Kapital	-	-	-	213.249	213.249
	535.012	1.109.521	159.357	235.685	2.039.576

34. USAGLAŠENOST OBAVEZA I POTRAŽIVANJA

Na dan 31. oktobar 2024. godine, 30. novembar 2024. godine i 31. decembar 2024. godine izvršeno je usaglašavanje potraživanja i obaveza sa komitentima Banke.

Na dan 31. decembar 2024. godine nije bilo neusaglašenih obaveza i potraživanja sa komitentima Banke.

35. DODATNA INFORMACIJA O TOKOVIMA GOTOVINE

Novčana sredstva sastoje se iz sljedećih pozicija:

	31.12.2024.	31.12.2023.
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke (Napomena 16)	208.306	128.622
Sredstva kod drugih banaka (Napomena 17)	193.451	172.635
	401.757	301.257

36. DEVIZNI KURS

Zvanični kurs primenjen za preračun pozicija bilansa stanja na dan 31. decembar 2024. godine i 31. decembar 2023. godine za sljedeće značajnije valute iznosi:

Valuta	31.12.2024.	31.12.2023.
USD	1,872683	1,769982
CHF	2,072952	2,112127
RSD	1,672346	1,669171
EUR	1,955830	1,955830

37. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon 31. decembra 2024. godine pa do dana izdavanja ovog izvještaja nije bilo događaja, koji bi imali značajan uticaj na finansijske izvještaje za 2024. godinu, niti su od takvog značaja za poslovanje Banke da bi zahtijevali objavu u napomenama uz finansijske izvještaje za 2024. godinu ili njihovu ispravku.

38. TROŠKOVI REVIZIJE

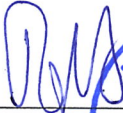
U skladu sa ugovorom o reviziji godišnjeg izvještaja, grupnog paketa i regulatornih izvještaja za Agenciju za bankarstvo Republike Srpske za 2024. godinu Banka je ugovorila sa KPMG B-H d.o.o. iznos od KM 116.407 bez uključenog PDV i troškova (2023: KM 95.836 bez uključenog PDV i troškova).

U skladu sa ugovorom o reviziji informacionih sistema za 2024. godinu (obavezno izvještavanje Agenciji za bankarstvo Republike Srpske) Banka je ugovorila sa KPMG B-H d.o.o. iznos od KM 15.647 bez uključenog PDV i troškova (2023: KM 7.823 bez uključenog PDV i troškova).

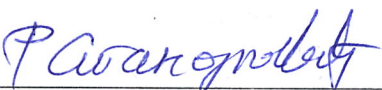
Ukupni iznos potrošen na reviziju i druge usluge povezane s davanjem mišljenja u 2024. godini je iznosio 132.054 KM bez PDV i troškova (2023: KM 103.659 bez uključenog PDV i troškova).

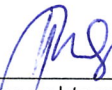
Banja Luka, 17. april 2025. godine

U ime NLB banke a.d. Banja Luka:

Predsjednik Uprave
Goran Babić

Rukovodilac Odjeljenja za finansijsku
operativu i poreze
Radmila Stanojlović

Direktor sektora za finansijsko računovodstvo i
kontroling
Aleksandra Đukić